

LETO XXII. Stev. 88

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. Cena 16 dinarjev

Ljudska PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVljena 4. OKTOBRA
1941 MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OB OSVOBODITVI
DO 1. JUL 1953 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

IZJAVA BELGIJSKEGA ZUNANJEGA MINISTRA PAULA HENRIJA SPAAKA PREDSTAVNIKU »BORBE«

Naše sodelovanje bo ugodno vplivalo na razvoj odnosov v mednarodnem delavskem gibanju

Včeraj je delegacijo belgijskih socialistov sprejel na Brionih predsednik republike Tito

Brioni, 13. apr. (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel danes popoldne na vladnostni obisk belgijskega zunanjega ministra Paula Henrija Spaaka.

Sprejemu so prisostvovali državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović, belgijski veleposlanik v Jugoslaviji Georges Delcoigne, jugoslovanski veleposlanik v Belgiji Marijan Barišić in generalni tajnik predsednika republike dr. Jože Vilfan.

Predsednik Tito je sprejel zatem člane belgijske socialistične stranke pod vodstvom njihovega predsednika Maxa Buseta in se z njimi razgovarjal.

Pri sprejemu belgijskih socialistov je bil navzoč predsednik Sabora Hrvatske dr. Vladimir Bakarić.

Po sprejemu je predsednik republike priredil belgijskim gostom kosilo.

Pred odhodom iz Beograda je predsednik Socialistične stranke Belgije Max Buset sprejel predstavnika »Borbe« in mu dal naslednjo izjavo:

»Predvsem želim govoriti o spremembah v Rusiji. Pred prihodom k vam smo vedeli o dogodkih v Rusiji samo tisto, kar lahko zve človek iz časnikov. Tu smo ugotovili, da smo storili prav, ko smo počakali s svojimi gledišči, kajti tisto, kar smo vedeli, ni bilo dovolj, da bi povzeli sklepe. Naši jugoslovanski prijatelji so vedeli več. Le-ti bolje poznajo Ruse, ker so imeli nedavno stike z voditelji ZSSR. Zato pravim, da vedo več kakor mi in da bolj razlikujejo legendo od stvarnosti. Tako so nas lahko obvestili o izredno važnih stvareh. Po teh razgovorih imam vtis, da so spremembe v Rusiji stvar, ne neke, kakor smo prej mislili, in

Minister Spaak v Zagrebu

Zagreb, 13. aprila (Tanjug). Belgijski zunanji minister g. Paul Henri Spaak, predsednik Sabora Hrvatske dr. Vladimir Bakarić in državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović so prispeli danes popoldne z letalom iz Pulja v Zagreb.

Z ministrom Spaakom so v Zagreb prispeli član biroja belgijske socialistične stranke gospod Frans Tielemans, belgijski veleposlanik v Jugoslaviji g. Georges Delcoigne ter člana osebne spremstva ministra Spaaka, šef kabine g. Rotschild in osebni tajnik g. Lucien Radoux.

Na zagrebškem letališču so ministra Spaaka sprejeli predsednik Izvršnega sveta Hrvatske Jakob Blažević, član Izvršnega sveta dr. Miloš Zanko in predsednik OLO Zagreba Vjekoslav Holjevac.

Nocoj je predsednik Sabora dr. Vladimir Bakarić priredil ministru Spaaku na čast večerjo. Jutri bo Paul Henri Spaak zapustil Jugoslavijo.

Razgovori končani

Poročilo z zadovoljstvom ugotavlja uspešen razvoj sodelovanja med delavskima gibanjima obeh držav

Beograd, 13. aprila. (Tanjug). Predstavniki Socialistične stranke Belgije ter predstavniki Zveze komunistov Jugoslavije in Socialistične zveze delovnega ljudstva so imeli 11. in 12. aprila v Beogradu razgovore, med katerimi so v prisrčnem in prijateljskem vzdušju izmenjali mnenja o mednarodnem položaju, upoštevanju nove dogodke, ki so važni za socialistična gibanja in nadaljnji razvoj stikov med delavskima gibanjima Belgije in Jugoslavije.

Z zadovoljstvom so ugotovili, da se je sodelovanje med delavskima gibanjima obeh držav dosegle uspešno razvijalo ter poudarili potrebo po nadaljnjem sodelovanju in ugotovili koristnost posvetovanja glede na naloge, ki jih nalaga sedanj položaj delavskima gibanjima obeh držav ter socialističnim silam sploh.

VREMENSKA NAPOVED

za soboto, 14. aprila:
Pretežno oblačno, vmes od časa do časa rahle padavine predvsem v zahodni Sloveniji. Najnižje nočne temperature med 3 in 6, najvišje dnevne med 12 in 16, v vzhodni Sloveniji do 20 stopinj C. Jugoahodni veter.

sicer v tem smislu, da pomeni likvidacija Stalinovega mita res prekinitve s sistemom osebne diktature.

Iktrati pa vemo, da je treba pri tem računati tudi s stalnišči reakcijo tako v Rusiji, kakor v posameznih vzhodnoevropskih deželah ter v komunističnih partijah zunaj Rusije. Seveda z znatnimi razlikami med njimi. Zato za zdaj sklepamo, da stojimo pred pomembnim pojavom, ki še ni postal zanesljiva in dokončna stvarnost. Preden se bomo formalno izrazili o tem, se nam zdi potrebno stvar nekaj časa proučevati in razmišljati o njej.

To vsekakor ne pomeni, da ne gojimo globokega zaupanja v izkušnje in daljnovidnost naših jugoslovanskih tovarišev. Le-ti so v ugodnejšem položaju, da večina opazovalcev, in njim je laže analizirati te daljnosežne dogodke. To je eden izmed razlogov, zakaj smo se lahko dogovorili, da se bomo znova sestali prihodnje jesen v Bruslju, da bomo še enkrat proučili ves položaj.

Za naš ponovni sestanek je še mnogo razlogov. Predvsem je treba upoštevati, da zmeraj, kadar se sestanemo, brez slehernih težav upostavimo vzdušje odkritosti, intelektualne poštenosti in socialistične lojalnosti. Takšno vzdušje nam omogoča razgovarjati se brez ovinkov ter izmenjati mnenja in primerjati gledišča brez bojazni, da bomo s tem kršili prijateljstvo, ki nas veže.

Na drugi strani pa smo v celoti razumeli jugoslovansko politiko neodvisnosti. Mi razumemo, da obsega ta politika stike z vsemi deželami ne glede na njihove režime, dokler takšni stiki koristijo popuščenju mednarodne napetosti, miru, razvoju mednarodnega sodelovanja in večanju medsebojnega spoštovanja neodvisnosti.

Tisto, za kar smo se najbolj zanimali, je uspešno razvijanje stikov Jugoslavije z zahodnimi

demokracijami, med katerimi je tudi Belgija. Ker pa mi, socialisti, v Belgiji nismo brez vpliva, menimo, da imamo pravico storiti karkoli, kar je v naših močeh, da pomagamo Jugoslaviji, da bo imela z Belgijo stike zaupanja in plodnosti.

Kot socialističnemu gibanju nam je bilo v zadovoljstvo, da smo sprejeli v Belgiji več jugoslovanskih delegacij, ki so prihajale k nam, da bi se na mestu seznanile z metodami in uspehi naše dejavnosti. Smatrali smo in smatramo za svojo dolžnost, da jim pokažemo svoje pridobitve, in sicer brez izbire tako najboljših kakor tudi najslabših.

Na podlagi takšnega primerjanja izkušenj smo se na obeh straneh prepričali, da ni univerzalnega recepta za zgraditev socializma. Vsako socialistično gibanje ima pravico in dolžnost, da uporablja metode, ki jih je moč najbolje prilagoditi narodni miselnosti in razmeram dežele, v kateri jih uporabljamo.

Sedanje sodelovanje med Belgijsko socialistično stranko in Socialistično zvezo delovnega

ljudstva Jugoslavije bo vsekakor ugodno vplivalo na zboljšanje položaja in razvoj sodelovanja v mednarodnem delavskem gibanju. Razloga za to sta dva: prvič, mi imamo stalne in tesne stike z drugimi socialističnimi gibanji na Zahodu. Bliža se dan, ko bo razvoj mednarodnih dogodkov postavil zahodne socialiste pred izbiro in odločitev. Tedaj nam bodo neprecenljive vrednosti informacije, ki smo jih dobili v stikih z jugoslovanskimi tovariši. Drugič, sami Jugoslavlani so v boljšem položaju, kakor mi, da že v dogledni prihodnosti navežejo in razvijejo stike z delavskimi gibanji na Vzhodu. V tem primeru bodo izkoristili to, da bolj in širše poznajo možnosti zahodnih socialistov.

V tem trenutku je težko reči, kako daleč pojejo ti vplivi in v kolikšni meri bodo lahko vplivali na usmeritev mednarodne politike. Osebnost upam in želim, da bi se ta dva vpliva kombinirala za najširše mednarodno sodelovanje in upam, da bo moč tako mir okrečiti za daljšo dobo.

K. T. — V. P.

TISKOVNA KONFERENCA V DRŽAVNEM SEKRETARIATU ZA ZUNANJE ZADEVE

Izjava ministra Teotokisa

o stikih z Jugoslavijo bo nedvomno pozitivno odjeknila v naši javnosti

Beograd, 13. aprila (Tanjug). Predstavniki državnega sekretariata za zunanje zadeve Branko Drašković je na današnjem sestanku z novinarji izjavil, da bi morebitni obisk indijskega ministrskega predsednika Nehruja v Jugoslaviji toplo pozdravili.

Zvezi s pisanjem indijskih časnikov, da bo predsednik indijske vlade Nehru, ki se bo letos poleti vračal iz ZDA, morda obiskal tudi Jugoslavijo, je Drašković rekel, da jugoslovanska vlada

uračno o tem ni obveščena. Toda, je pripomnil, če bi ministrski predsednik Nehru sklenil obiskati Jugoslavijo, bi njegov prihod toplo pozdravili.

Na vprašanje novinarjev v zvezi z večeršnjo izjavo grškega zunanjega ministra Teotokisa je predstavnik državnega sekretariata Drašković odgovoril: »Izjava g. Teotokisa v tistem delu, ki se nanaša na Jugoslavijo, bo nedvomno pozitivno odjeknila v jugoslovanski javnosti in tudi

sicer je njegovo gledišče o Balkanski zvezi točno.«

V večeršnji izjavi je minister Teotokis rekel o stikih med Grčijo in Jugoslavijo, da razume Jugoslavija Grčijo boljše kakor kdorkoli drug, in da je treba to upoštevati, biti odkritosrčen in priznati. Glede Balkanske zveze je minister Teotokis rekel, da sprič sedanjih odnosov med Grčijo in Turčijo ni normalno funkcionirala, da pa to ne pomeni, da ne obstaja.

Na vprašanje, ali želi jugoslovanska vlada status opazovalca v Svetu za medsebojno gospodarsko pomoč vzhodnoevropskih dežel, je Branko Drašković odgovoril: »Jugoslovansko stališče o gospodarskem sodelovanju med Zahodom in Vzhodom je znano. Organizacija Sveta za medsebojno gospodarsko pomoč proučujemo z ustreznim zanimanjem, kakor smo svoj čas proučevali tudi organizacijo za evropsko gospodarsko sodelovanje, v kateri imamo svojega opazovalca.«

Utrditev gospodarskih zvez med Jugoslavijo in Italijo

Lani je bila Italija na prvem mestu v našem izvozu

Beograd, 13. apr. (Tanjug). — Dne 21. aprila se bo začelo v Milanu zasedanje italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice, ki bo nadaljevanje dela za utrditev gospodarskih zvez med Jugoslavijo in Italijo. Ena izmed najvažnejših točk dnevnega reda bo razširitev tehničnega sodelovanja v industriji, kmetijstvu in gradbeništvu. Verjetno bo ustanovljen tudi skupni odbor, v katerem bodo zastopniki jugoslovansko-italijanske in italijansko-jugoslovanske zbornice. Naloga odbora bo odpraviti vse težave, ki bi nastale v trgovinski menjavi obeh držav.

Lanska menjava med Italijo in Jugoslavijo je bila v povojni dobi rekordna. V primeri z letom 1954 je narasla za nad 20 milijonov dolarjev. Jugoslovanski izvoz je imel lani vrednost 38 milijonov dolarjev (9 milijonov več kot leta 1954), uvoz pa 42 milijonov dolarjev. S tem je bila Italija lani v jugoslovanskem izvozu prva.

Tako obsežno menjavo je omogočil predvsem trgovinski sporazum, sklenjen med Jugoslavijo in Italijo marca lani. O nadaljnji sprostitev bodo verjetno sklepali tudi na sedanjem zasedanju italijansko-jugoslovanske zbornice.

Pogajanja o Indokini

London, 13. apr. (AFP). — V Londonu je bila danes druga seja predstavnikov Sovjetske zveze in Velike Britanije o Indokini. Prihodnja seja je sklicana za ponedeljek.

Sodeč po nekaterih vesteh, je predstavnik Sovjetske zveze na teh pogajanjih Andrej Gromiko izjavil, da Sovjetska zveza ne vztraja več na sklicanju nove ženevske konference, kar je v se-

danjih razmerah za zahodne države nesprijemljivo. V istih krogih pripominjajo, da Velika Britanija meni, da je glavni cilj sedanjih pogajanj okrečiti modus vivendi v Vietnamu ter zagotoviti mir med Severnim in Južnim Vietnamom. Angleška vlada želi združitev dežele s splošnimi svobodnimi volitvami, meni pa, da sedanj položaj za ureditev vietnamskega vprašanja ni ugoden.

Priprave na izdelavo programa dolgoletnega gospodarskega razvoja

Za nagli razvoj gospodarstva in vzporedno s tem postopno dviganje življenjskega standarda ter krepitev in razvijanje socialističnih družbenih odnosov

Beograd, 13. aprila (Tanjug). — Kmatu se bo začelo živahno delo v zvezi s programom dolgoletnega gospodarskega razvoja Jugoslavije. Ta program naj bi zagotovil najučinkovitejše delo za dosego trajnega cilja našega gospodarskega razvoja: nagli razvoj gospodarstva in vzporedno s tem postopno dviganje življenjskega standarda ter krepitev in razvijanje socialističnih družbenih odnosov.

Čeprav so za takšen program nujno potrebne obširne in temeljite gospodarske in politične analize, opozarjajo ekonomisti na to, da lahko že v začetku tega dela rečemo, da bomo morali naše bodoče investicije v gospodarstvo v daljšem obdobju usmeriti na tiste gospodarske panoge in področja, ki prinašajo največ koristi in ki najučinkoviteje pomagajo odstranjevati sedanje neskladnosti v gospodarstvu. Po njihovem mnenju je treba pri tem upoštevati, da mora naše gospodarstvo v svojem razvoju dobiti svoje mesto v svetovni razdelitvi dela. To pomeni, da je treba investirati v tiste panoge in področja gospodarstva, ki so lahko sposobni konkurent na svetovnem trgu.

Zato bo treba proučiti specifičnost našega gospodarstva in naša naravna bogastva, pri tem pa upoštevati tudi zemljepisno

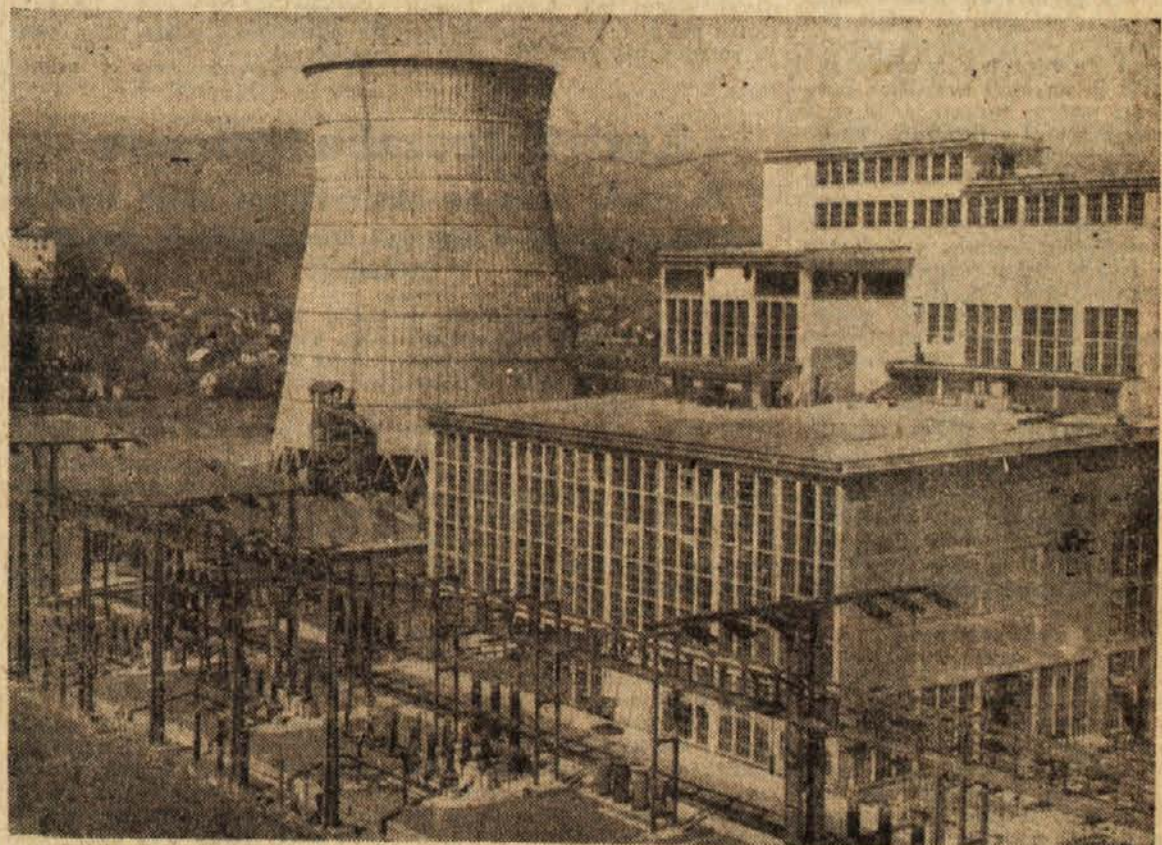
lego naše dežele. Posamezni strokovnjaki se sklicujejo na sedanje razmere na svetovnem trgu in na dosežane izkušnje v našem izvozu ter opozarjajo na to, da ima najvažnejše mesto v perspektivnem programu barvna metalurgija, in sicer spričo naravnih bogastev in povpraševanja po njenih proizvodih na svetu. Omenjajo zlasti proizvodnjo aluminija in bakra. Tudi glede gozdnih bogastev je po njihovem mnenju mnogo upanja glede sodelovanja v svetovni trgovini, treba bo le spremeniti sestavo izvoza. Namesto sedanjega izvoza, predvsem rezanega gradbenega lesa, bi morali izvažati čedalje več lesnih izdelkov. Naši strokovnjaki opozarjajo tudi na velike potencialne rezerve našega kmetijstva in menijo, da ima dobre perspektive za še večji razvoj kemijska industrija, predvsem tista, katere proizvodnja sloni na dušiku in žvepleni kislini. Kot potencialni vir omenjajo izkoriščanje velikih možnosti glede proizvodnje hidroelektrične energije, za kar se nekatere sosedne dežele že zanimajo.

Spričo naše zemljepisne lege bo v proučevanju problema našega nadaljnega, na več let preračunanega gospodarskega razvoja vsekakor važno tudi vprašanje tranzitnega prometa prek Jugoslavije, zlasti prevoza blaga v nekatere evropske dežele. V okviru tega vprašanja omenjajo strokovnjaki potrebo po proučitvi vprašanja našega ladjedelništva in trgovinskega ladjevja, ki sta si že pridobila precej izkušenj.

Seja Izvršnega sveta LRS

Na četrtkovi seji Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS pod predsedstvom Borisa Kraigherja so med drugim pregledali in sprejeli predlog o negospodarskih investicijah. Ta predlog bo predložil Ljudski skupščini LRS na njenem prihodnjem zasedanju v okviru osnutka republiškega proračuna Slovenije za leto 1956.

Izvršni svet LRS je dolžil tudi predstavnike in poverjenike, ki ga bodo zastopali pred odbori in zboroma Ljudske skupščine LRS na bližnjem zasedanju.

Pogled na del nove termoelektrarne v Sošanju, kjer bodo v prihodnjih dneh zakurili prvi kotel. V obratni stavbi na desni, ki sega do 43 m v višino, sta pripravljena za obratovanje prvi kotel in prvi agregat. Stožčasta betonska stavba na levi je orjaški hladilnik, ki s svojimi 62 metri dosega višino Ljubljanskega gradu, spodaj pa vidimo del razdelilne in transformatorske naprave. (Glej članek na 4. strani)

IZ ZVEZNEGA ZAVODA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

Predlogi glede sprememb v sistemu finansiranja

Enotna stopnja prispevka za socialno zavarovanje je nekaj nižja od lamske — Sklad za rezavarovanje

Beograd, 13. apr. (Tanjug). V Zveznem zavodu za socialno zavarovanje proučujejo predloge glede sprememb v sistemu finansiranja socialnega zavarovanja, a zlasti še vprašanje uvedbe sklada rezavarovanja na področju pokojninskega in drugih vrst dolgoročnega zavarovanja.

Zvezni družbeni plan je določil enotno stopnjo za socialno zavarovanje, ki znaša 40% od izplačanih plač, medtem ko je 1955 znašala 43, 1954 pa 45%. Iz teh prispevkov se formirajo skladi za zdravstveno zavarovanje in skladi za dolgoročno zavarovanje (pokojnine in otroške doklade).

V razpravah o uvedbi nove stopnje prispevka, ki je nekaj nižja od lamske, so se postavili na stališče, da bodo s to stopnjo zagotovili zadostna sredstva za kritje skupnih izdatkov socialnega zavarovanja v vsej državi. Takšen sklep je moč povzeti, če stvari presojamo z vidika federacije. Toda z več strani je slišati ugovore, da je določena enotna stopnja nizka in da v nekaterih republikah ne bo dovolj sredstev za potrebe socialnega zavarovanja, medtem ko bodo v drugih imeli celo presežke. Drugače rečeno, v republikah so dani neenaki pogoji glede sredstev, ki jih lahko le-te uresničijo prek prispevkov za socialno zavarovanje, kakor tudi glede stvarno potrebnih sredstev za izpolnitev obveznosti s področja socialnega

zavarovanja. Različna gospodarstva sestava posameznih republik povzroča tudi razlike v skupni zaposlenosti oziroma v višini plačilnih skladov, s tem pa tudi v višini prispevka za socialno zavarovanje. Zato čisto poudarjajo, da sedanja 40% stopnja nekaterim republikam ne zadostuje za kritje njihovih izdatkov za socialno zavarovanje.

V minulih letih je bilo rmanj bojzani, da določene stopnje prispevka ne bodo zadostovale, ker so s povečanjem plačilnih skladov dosegli večje dohodke za socialno zavarovanje.

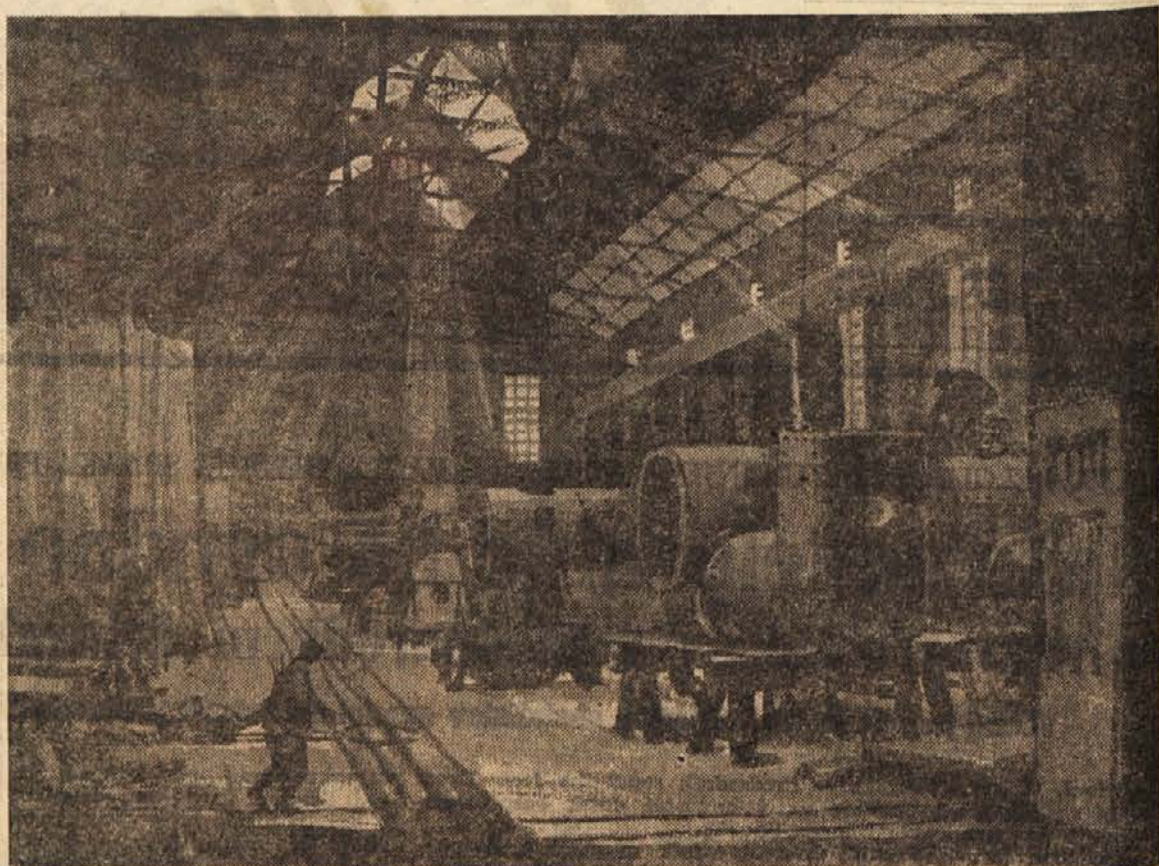
Ker po republikah različno uporabljajo sredstva iz sklada za socialno zavarovanje, se v praksi utegne pripetiti, da bodo z enotno stopnjo v kakih republikah zagotovili dovolj sredstev in celo več kot je potrebno, v drugi pa spet premalo, kar pa je moč deloma kriti s posebnimi stopnjami, s katerimi so zagotovljena mimo drugega dopolnilnega sredstva. Toda nekateri ugovarjajo, da utegne takšna praksa privedi tudi do nepravilne uporabe posebnih stopenj.

S sedanjim sistemom finansiranja socialnega zavarovanja je možno v določeni meri izravnati razlike med dohodki in izdatki v zdravstvenem zavarovanju. To je moč doseči prek skladov za zavarovanje pri republiških zavodih za socialno zavarovanje. Iz teh skladov krijejo izdatke okrajnih zavodov, ki so nastali sprico posebnih objektivnih pogojev (večji izdatki za obolenje na posameznih področjih, večji izdatki za voljo neugodnih sanitarnih pogojev in podobno). V skladu rezavarovanja se te razlike znatno ublaže ali likvidirajo.

Toda neenakomernosti glede dohodkov in izdatkov so tudi na

področju dolgoročnega zavarovanja, ki ga uveljavljajo republiški zavodi. Število koristnikov te vrste socialne zaščite je po uradnih podatkih v republikah zelo različno. Tako se število koristnikov pokojnin na 100 aktivnih zavarovancev giblje po republikah od 8 do 24, medtem ko se število otrok, za katere plačujejo otroške doklade, giblje od 54 do 102 na 100 aktivnih zavarovancev. Takšne razlike so tudi vzrok neenakih izdatkov za dolgoročno zavarovanje po republikah, kar je prav tako problem, ker nastane vprašanje, ali jih posamezni republiški zavodi lahko krijejo iz svojih rednih dohodkov ali ne. Zato v zveznem zavodu proučujejo možnost, da bi te razlike izravnali.

Predlagano je bilo, naj bi pri Zveznem zavodu za socialno zavarovanje ustanovili sklad za rezavarovanje za dolgoročne davke, iz katerega bi na podobnih načelih kot pri skladu zdravstvenega rezavarovanja izravnavali razlike med dohodki in izdatki na tem področju. Pri tem izražajo prepričanje, da bo tako enotna stopnja prispevka zadostovala za kritje raznih vrst dolgoročnega zavarovanja v vsej državi. Predvidevajo, da bi novi sklad za rezavarovanje ustanovili iz dela sredstev, izločenih iz rednega prispevka. To vprašanje še proučujejo in za njegovo ureditev so dane razne možnosti.

Stane Kumar: Koflarna v železniški delavnici Maribor

Za Dan železničarjev

Jutri bodo praznovali železničarji vse Jugoslavije že šestič svoj praznik — Dan železničarjev. Pred šestindesetimi leti je v noči med 15. in 16. aprilom po vsej Jugoslaviji obstal železniški promet. Dvanajst, nekje pa tudi osemnajst dni ni bilo čuti žvižganja lokomotiv, saj je nad 50.000 železničarjev, organiziranih v enotno in močno organizacijo, ustalo proti tedanjemu nasilju in brezpravnosti. Čeprav je bil ta veliki generalni štrajk železničarjev Jugoslavije 1920. leta zadušen v krvi, je vendar važen zgodovinski dogodek za naše delavsko gibanje, saj je tedaj prišla do izraza enotnost in solidarnost delavskega razreda Jugoslavije. Proglasitev Dneva železničarjev daje vsem železničarjem priznanje za njihovo revolucionarno delovanje in boj v stari Jugoslaviji, za njihovo udeležbo v NOB in njihovo nesebično delo pri obnovi in izgradnji naše dežele.

DRUŽBENI PLANI LJUDSKIH REPUBLIK

LR Hrvatska: NOVO NAFTNO POLJE

Zagreb, 13. apr. (Tanjug). Izvršni svet Hrvatske je sprejel na današnji seji osnutek republiškega družbenega plana za leto 1956. Osnutek predvideva, da bo sprico boljše preskrbe s surovinami in boljše uporabe zmogljivosti industrijska proizvodnja v letošnjem letu za kakih 6% večja kakor leta 1955. Z začetkom eksploatacije novega naftnega polja v Dugem selu se bo proizvodnja nafte povečala za kakih 30.000 ton, z začetkom obratovanja novih naprav v naftni rafineriji v Sisku pa se bo proizvodnja naftnih derivatov letos povečala za kakih 330.000 ton. Prav tako je predvidena znatno večja proizvodnja blaga za široko potrošnjo, kakor tudi večje investicije v modernizacijo in opremo kmetijstva.

Tisoč novih sob za turiste na Hrvatskem

Okrog 150 v vojni poškodovanih stanovanjskih hiš, penzionov in hotelov v Poreču, Rovinju in Malinski, dalje v okrajih Zadar, Dubrovnik, Reka, Makarska in Hvar čaka na investitorje, ki bi jih z razmeroma skromnimi sredstvi lahko usposobili za bivanje turistov v letošnji sezoni.

Turistična zveza Hrvatske je predlagala industrijskim podjetjem in raznim organizacijam, naj te objekte uredijo in izkoristijo za letovanje svojih članov. Z adaptacijami bi dobili v teh krajih okrog tisoč sob z blizu 3000 posteljami.

Koristi uporabe izotopov

V Beogradu bodo za strokovnjake naših velikih tovarn seminarji o uporabi elektronike in izotopov v industriji

Beograd, 13. apr. (Tanjug). — Skupina 35 inženirjev iz največjih tovarnih panog naše industrije bo sodelovala na desetdnevnem seminarju o uporabi elektronike in izotopov v industriji, ki se bo v ponedeljek dne 16. aprila začel v Beogradu. Ta seminar, ki je vzbudil veliko zanimanje organov upravljanja in tehničnih strokovnjakov naših tovarn, organizirata zvezni center za elektroniko in zvezna industrijska zbornica.

O možnostih in načinih uporabe elektronike in izotopov tudi na tem proizvodnem področju bodo govorili ugledni strokovnjaki in znanstveni sodelavci institutov »Boris Kidrič«, »Nikola Tesla« in drugih znanstvenih ustanov, ki se ukvarjajo s proučevanjem uporabe elektronike v industrijski proizvodnji.

Predstavniki Zveze elektrotehničnih in strojnih inženirjev izjavljajo, da bodo sprico velikega zanimanja industrije priredili še

Na seji so sprejeli tudi osnutek zakona o organih uprave na Hrvatskem. Po tem osnutku bodo formirali tri državna tajništva: za notranje zadeve, za pravosodno upravo in za finance. Razen tega bodo ustanovili 10 tajništev

Izvršnega sveta: za zakonodajo in organizacijo, za splošne gospodarske posle, za industrijo, za blagovni promet, za kmetijstvo, gozdarstvo, komunalne posle in urbanizem, za delo, splošno upravo in za promet.

LR MAKEDONIJA: Novi industrijski obrati

Skoplje, 13. apr. (Tanjug). Odpora za gospodarstvo obeh svetov Narodnega sobranja Makedonije sta začela danes na ločenih sejah obravnavati osnutek letošnjega republiškega družbenega plana.

Letošnji družbeni plan predvideva povečanje industrijske proizvodnje za 30% v primerjavi z letom 1955. To povečanje bo omogočeno z boljšo uporabo sedanje zmogljivosti in notranjih rezerv, kakor tudi z začetkom rednega in poskusnega obratovanja vrste novih industrijskih obratov. Za izboljšanje kmetijstva predvidevajo razen novih investicij v znesku kakih pet milijard dinarjev tudi uveljavljanje ukrepov za povečanje kmetijske proizvodnje. Z dvakrat večjo uporabo umetnih gnojil kakor lani, ko so jih porabili 7600 ton, in s petkrat večjim pridelkom semena nameravajo letos povečati kmetijsko proizvodnjo

za 27% v primerjavi s petletnim povprečjem 1947—51.

Ko so analizirali delo kmetijskih posestev, so člani odbora za gospodarstvo Republiškega sveta opozorili, da bi ta posestva lahko z boljšo organizacijo dela, boljšim sistemom nagrajevanja in večjo uporabo mehanizacije znatno povečala pridelke.

Po izčrpi razpravi je odbor za gospodarstvo Republiškega sveta sprejel osnutek družbenega plana v načelu in ga začel obravnavati v podrobnosti. V odboru za gospodarstvo Zbora proizvajalcev načelno razpravo nadaljujejo.

Sestanek upravnega odbora Generalne direkcije Jugoslovanskih železnic

Upravni odbor Generalne direkcije Jugoslovanskih železnic se je sestel včeraj v Sarajevu, da bi obravnaval ukrepe za uveljavljanje gospodarske politike Jugoslovanskih železnic v letošnjem letu. To je poslednja seja tega upravnega odbora, ker bodo kmalu izvolili novega.

Brezplačno letovanje za 20 mavrovskih delavcev

Na letnem občnem zboru makedonske Gostinske zbornice v Ohridu so sklenili, da bodo dvajsetim delavcem, ki so preživeli mavrovsko nesrečo, zagotovili brezplačno enomesечно letovanje v počitniških domovih na Ohridskem jezeru, Otičevu, Prespanskem jezeru in Debru.

Nov mednarodni vlak Ljubljana—Dunaj

Veliko število potnikov in potrebe po vlaku, ki bi vozil dnevi med našo državo in Avstrijo, so zahtevale uvedbo novega vlaka. Z novim voznim redom, ki bo začel veljati 3. junija, bo uveden brzovlak Dunaj—Ljubljana. Iz Ljubljane bo odpeljal zjutraj in bo prispel v popoldanskih urah na Dunaj. Iz Dunaja se bo vračal naslednje popoldne in prispel v Ljubljano zvečer.

Spremembe v vodstvu Glavne zadruške zveze LRS

V sredo je bilo v Ljubljani zaključeno dvodnevno posvetovanje predsedstva Glavne zadruške zveze Slovenije. Na posvetovanju je imel glavni referat njen podpredsednik Jože Ingolič, ki je poročal o delu Predsedstva in o najbolj perečih problemih slovenskega združništva. Poleg tega so na posvetovanju tudi potrdili zaključni račun Glavne zadruške zveze LRS za leto 1955 in predračun za leto 1956.

Na koncu posvetovanja je dosedanji predsednik tov. Viktor Avbelj predsedstvu sporočil, da prevzame po sklepu Izvršnega sveta LRS v Izvršnem svetu novo funkcijo in da zaradi tega ne more več opravljati funkcije predsednika Glavne zadruške zveze. Za novega predsednika so na posvetovanju nato izvolili Jožeta Ingoliča, ki je bil do sedaj podpredsednik, za podpredsednika pa Maksa Krmelina in Zorana Zagarja. Ker je bilo treba tudi izpopolniti prazno mesto v Predsedstvu, so vanj pritegnili za novega člana Andreja Petelina, predsednika Kmetijske zbornice LRS.

Plače po učinku

S seje upravnega odbora Zvezne gostinske zbornice

Ljubljana, 13. aprila — Danes so na razširjeni seji upravnega odbora Zvezne gostinske zbornice obravnavali predlog komisije za plače o nagrajevanju gostinskih delavcev po delovnem učinku.

Bistvo tega predloga je, naj bi bili gostinski delavci plačani od višine ustvarjenega prometa, kar bi imelo za posledico večjo stimulacijo posameznikov za povečanje prometa, izboljšanje kvalitete in asortimana uslug itd. Gostinska zbornica Hrvatske je nastopila z lastnim predlogom in ker je tudi razprava odkrila nekatere vrzeli v obeh predlogih glede kategorizacije gostišč, upoštevanja kvalifikacij itd., so sklenili, naj oba predloga, kjer je le mogoče, uresničijo že letos. Upravni odbor pa bo skupno s komisijo v detajle proučeval uresničevanje novega plačnega sistema, tako da bo možno konec leta po izkušnjah in s pomočjo konkretnega materiala izdelati sistem, ki bo jamčil za najboljše uspehe v gostinstvu.

V drugem delu seje so obravnavali analizo letošnjih cen v penzionem gostinstvu. Analiza cen dnevnih penzionov v različnih turističnih krajih je pokazala, da so letos cene od 50 do 110% večje kakor lani. Na zvišanje cen so sicer res vplivale nujnost prilagoditve cen potrebam tržišča, spremembe v deviznem režimu, novi elementi v kalkulacijah itd., toda presenečajo premajhne razlike med cenami najboljših hotelov v Dubrovniku, Opatici, Ljubljani, Beogradu itd., s cenami hotelov v manjših krajih glede na možnosti in kvaliteto njih-

hovich uslug. V Biogradu ob Jadranskem morju je najvišja cena dnevnega penziona 1100 din, v Crikvenici 1700 din, v Makarski 1300 din, v Šibeniku 1800 din itd. Če pa pogledamo procent letošnjega dviga cen, ugotovimo, da so cene povisali v Biogradu za 147%, v Crikvenici za 95%, v Dubrovniku za 71%, v Ljubljani za 60% itd. Na seji so mnogi člani upravnega odbora grajali neelastičnost naše gostinske in turistične politike glede cen, ker se že vsa leta premalo orientiramo na zasluzke izven čiste penzionске cene z raznimi kulturnimi in zabavnimi prireditvami, izleti itd.

Število domačih turistov bo letos res nekoliko upadlo, čeprav so se nanje nekateri hoteli in gostinska podjetja usmerili predvsem pred sezono in po sezoni. Za glavno sezono pa je letos za našo deželo zelo veliko zanimanje v Franciji, Belgiji in v Holandiji, kar bo nadomestilo nekatere odpovedi iz Avstrije in Nemčije.

Francoski novinarji v Črni gori

Izvršni svet Črne gore je včeraj priredil kosilo na čast skupini francoskih novinarjev, ki so na potovanju po naši državi prispeli na dvodnevni obisk v Crno goro. Po ogledu Titograda so gostje odpotovali na Cetinje.

DANES PO SVETU

Nerazumljivi sklep

Dopisnik AFP iz Canberra poroča, da je avstralska vlada sklenila, da nam obvladane ne bo izročila Bogoljubu Rančiču-Veljkoviču, ki je pred pobegom v tujino poveljeval nad 700.000 din. Če je informacija to agencije točna, potem je sklep avstralske vlade v nasprotju s sporazumom o izročitvi krivcev. Zahteva po izročitvi Rančič-Veljkoviča temelji namreč na nezgodnih dejstvih, da je storil kriminalno dejanje.

Nenavadno je tudi ravnanje vlade. Sidneyski sodišče je namreč v petek pred tednom dni aretiralo omenjenega dovinjenca in, potem ko ga je izpustilo proti gmotnemu poročstvu, sklenilo ponovno zasliševanje za 29. april, da bi podrobno proučilo vso zadevo. Če poročilo AFP drži, je vlada kršila ta normalni postopek.

Ko je razložil vladi sklep, je zunanji minister Casey — poroča agencija AFP — izjavil, da Veljkoviča ne bodo izročili zato, ker je zahteva po izročitvi politične narave.

Toda minister Casey se očitno moti. Vse kaže, da verjame samo Veljkovičevim »spodatkom«, ki je povsem naravno — boječ se izročitve in kazni, ki bi jo dobil — postal politični prebeganelec. Rančič-Veljkovič trdi, da je bil po vojni politično prebeganelec, kar da ga je pripravilo do tega, da je pobegnil iz Jugoslavije. Na podlagi te njegove izjave je avstralski minister za priseljevanje g. Holt predvčerajšnjim izjavil, da je Veljkovič pred pobegom v tujino odil v naši državi ilegalno protikomunistično gibanje.

Toda zadeva Rančič-Veljkovič je zelo jasna. Kot nameniščenec v Boru je poveljeval več kot 700.000 din, razen tega pa je oskodoval tudi več naših ljudi.

Če bi bila avstralska vlada pokazala vsaj trohico dobre volje in želje, da bi ugotovila resnico, bi se prepričala o upravičenosti naše zahteve, ker

v tem primeru ne gre za nikakršno zahtevo politične narave, marveč za zahtevo po izročitvi nekoga kriminalca. Gre torej za mednarodno sodenje pri zatiranju kriminala. V. P.

Napredek in zaostajanje

Debata, ki se razvija na zasedanju Evropske gospodarske komisije ZN kaže, da v Evropi dokončno prevladuje mnenje, da je napočil čas, da tudi na gospodarskem področju odstranimo umetne pregrade, ki so še ostale iz obdobja hladne vojne. Potrebo po tem čedalje bolj uvidevajo tudi ZDA. Iz nedavnih izjav ameriškega ministra za trgovino lahko sklepamo, da prihaja ameriška vlada do spoznanja, da so na področju stikov med Vzhodom in Zahodom nujno potrebne tudi spremembe v gospodarski politiki. Minister Weeks je namreč izjavil, da bo njegovo ministrstvo kmalu objavilo seznam blaga, ki ga bodo ZDA lahko dobavljale. Sovjetski zvezi in vzhodnoevropskim deželam brez slehernega predhodnega dovoljenja.

Ta seznam bo sicer omejen, bistveno pa je, da bo pomenil nov konkretni ukrep v reviziji ameriške zunanjetrgovinske politike, ki se je začela nedavno. To je zelo dobrodošlo, ker potrjuje, da si ZDA prizadevajo vskladiti svojo gospodarsko politiko z novim mednarodnim položajem.

Zal ta vskladitev še ni zajela vseh področij. Ameriški minister za trgovino je izrecno rekel, da za zdaj še ne mislijo na spremembe glede gospodarskih stikov s Kitajsko. Poudaril je, da bodo ZDA tudi v prihodnje vztrajale na popolni prepovedi trgovine s Kitajsko. To nasprotje — začetek pozitivnega razvoja v gospodarskih stikih z ZSSR in vzhodnoevropskimi deželami ter vztrajanje na starih ukrepih glede na Kitajsko je posledica določenih gledišč, značilnih za sedanje ameriško obravnavanje svetovnih problemov.

Vztrajanje na starih že preživelih glediščih na tako važnem področju kakor je stališče proti Kitajski ima med drugim za ZDA tudi to škodljivo posledico, da nekako zmanjšuje tudi sam pomen tistega napredka, ki ga je dosegla ameriška politika na drugem področju.

Mayerjeva izjava

Beograd, 13. aprila. (Tanjug). — Predsednik zunanjepolitičnega odbora francoskega parlamenta gosp. Daniel Mayer je daval po osemindnevem bivanju v Jugoslaviji odptoval iz Beograda. Pred svojim odhodom je dal naslednjo izjavo:

»Razgovori, ki sem jih imel z najuglednejšimi jugoslovanskimi voditelji med obiskom v Jugoslaviji, so bili zelo izčrpni, pristržni in plodni. Dobil sem iz prvega vira zelo dragocena obvestila o novih oblikah organizacije, posebno še v delavskem upravljanju in kmetijskem združništvu, ki pomenijo specifično obliko izgradnje socializma,« je rekel gospod Mayer.

»Na teh razgovorih,« je zaključil Mayer, »sem dobil vtis, da bo XX. kongres KPSZ, če bodo uresničili tisto, kar so napovedali in če bodo nadaljevali v isti smeri, eden izmed najvažnejših dogodkov tako za zgodovino gospodarskih odnosov med Zahodom in Vzhodom, kakor tudi za odnose med različnimi delavskimi gibanji.«

Pomoč Bližnjemu vzhodu

ne pa tekmovanje v oboroževanju — bi po francoskem mnenju pravilneje usmerila te dežele na njihove potrebe in naloge

Pariz, 13. aprila. (Tanjug). V uradnih francoskih krogih danes poudarjajo, da si bo Francija tudi v prihodnje prizadevala, da bi čimprej sklicali konferenco treh zunanjih ministrov o vprašanjih Bližnjega vzhoda. Francoska veleposlanika v Londonu in Washingtonu sta že izročila v tem smislu formalne predloge angleški in ameriški vladi, češ naj bi bil sestanek v začetku maja v Parizu. Vsi dosedanja komentarji in izjave iz Londona in

Washingtona pa kažejo, da niti Velika Britanija, niti ZDA ne smatrajo, da je ta sestanek potreben, in žele, da bi vprašanje izraelsko-arabskega spora obravnavali v Varnostnem svetu OZN. Glavno nasprotje med francoskim in anglo-ameriškim stališčem je v tem, da francoski predstavniki menijo, da je izraelsko-arabski spor samo ena izmed oblik splošne napetosti na Bližnjem vzhodu in da je vzrok sedanjega nestabilnega položaja

razcepljenost vojske ter razdelitev arabskega sveta na zagovornike in nasprotnike Bagdadske zveze. Zato Francija vztraja na predlogu, naj bi ureditve razmer na Bližnjem vzhodu iskali samo v izraelsko-arabski pomiritvi, marveč v spremembi zahodne politike nasproti arabskemu svetu, predvsem pa v prenehanju podpiranja v Bagdadski zvezi članjenih dežel. Zato bi morali po mnenju Francije sklicati konferenco treh zunanjih ministrov in vskladiti gledišča Zahoda, da bi pozneje sklicali »široko konferenco« vseh zainteresiranih dežel, vstevši ZSSR. Na njej bi poiskali način, kako bi uredili nove stike na Bližnjem vzhodu.

Guy Mollet o alžirskem vprašanju

Francoska vlada želi doseči napredek z upravnimi in socialnimi ukrepi

Pariz, 13. aprila. (AFP). — Na kosilu, ki sta mu ga priredili konfederacija tedenskega in periodičnega tiska ter narodni sindikat pokrajinskih dnevnikov, je predsednik francoske vlade Guy Mollet danes izjavil, da bo moč urediti alžirsko vprašanje samo v okviru »nepretrganih vezi med Alžirjem in Francijo«. Mollet je rekel, da je veliko število vojskih čet nujno potrebno za zagotovitev varnosti v Alžiru. K vojakom vpoklicani rezervisti morajo vedeti, da vojaški ukrepi niso edini element obsežnega političnega, gospodarskega in socialnega programa za miroljubno ureditev alžirskega vprašanja. Mollet je rekel, da je edini cilj vojskih ukrepov, omogočiti razprave, ki bodo privedle do upostavitve novega statusa v Alžiru.

Pariz, 13. aprila. (AFP). — Na kosilu, ki sta mu ga priredili konfederacija tedenskega in periodičnega tiska ter narodni sindikat pokrajinskih dnevnikov, je predsednik francoske vlade Guy Mollet danes izjavil, da bo moč urediti alžirsko vprašanje samo v okviru »nepretrganih vezi med Alžirjem in Francijo«. Mollet je rekel, da je veliko število vojskih čet nujno potrebno za zagotovitev varnosti v Alžiru. K vojakom vpoklicani rezervisti morajo vedeti, da vojaški ukrepi niso edini element obsežnega političnega, gospodarskega in socialnega programa za miroljubno ureditev alžirskega vprašanja. Mollet je rekel, da je edini cilj vojskih ukrepov, omogočiti razprave, ki bodo privedle do upostavitve novega statusa v Alžiru.

Zaskrbljenost Francije spričo napetosti na Bližnjem vzhodu postane zlasti razumljiva, če pomislimo, da so »petrolejski spori« zahodnih držav, posebno pa neurejenih stiki med arabskimi deželami naperili zunanjo politiko arabskega sveta predvsem proti francoski politiki v Severni Afriki. Francoski politični krogi izražajo prepričanje, da bi »skupina gospodarska pomoč vesile« Bližnjemu vzhodu namesto dosedanjega tekmovanja v oboroževanju pravilneje usmerila Bližnji vzhod na njegove potrebe in naloge ter zmanjšala arabski pritisk na Francijo zaradi neurejenega problema Alžira.

Hammarskjöldovo poslanstvo

Egipt in Izrael pripravljena spoštovati sporazum o premirju

New York, 13. apr. (Reuter). Generalni tajnik Združenih narodov Dag Hammarskjöld je obvestil člane Varnostnega sveta, da sta Egipt in Izrael soglasno glede brezpogojnega upoštevanja določil sporazuma o premirju, ki preprečuje vojni in sovražna dejanja.

Razgovori generalnega tajnika OZN v Kairu se razvijajo v vzhodju popolnega zaupanja Egipta v Hammarskjöldovo poslanstvo. Tu poudarjajo, da proučuje Hammarskjöld glavno nalogo v zadevi zmanjšanja napetosti na mejah, razen tega pa zbira tudi podatke in posveča vso pozornost drugemu, namreč upostavitvi miru na Bližnjem vzhodu. Oba problema sta medsebojno tesno povezana. Egipt je pripravljen v polni meri sodelovati pri upostavitvi miru na mejah, ker meni, da bi bilo moč šele potem govoriti o končni sklenitvi miru.

Generalni tajnik OZN Hammarskjöld se je danes ponovno sestel z egiptovskim zunanjim ministrom Favzijem. Iz diplomatskih krogov se je zvedelo, da Hammarskjöld zdaj proučuje načrt, da bi se čete nasprotnih držav umaknile za en kilometer od demarkacijske črte, da bi tako ustvarili dva kilometra široko demilitarizirano cono. Egipt je prej predlagal, naj bi se vojaške patrulje obeh strani umaknile za 500 m v globino.

Na Tržaškem 222.887 volivcev

Trst, 13. aprila. Po podatkih občinskih volilnih komisij, ki so včeraj zaključile revizijo volilnih imenikov, je na tržaškem ozemlju skupaj 222.887 volivcev. Od tega števila odpade na tržaško občino 206.086, miljsko 8350, devinsko-nabrežinsko 3581, dolinsko 3491, zgoniško 823 in repentaborsko občino 394 volivcev. Število volivcev pa se bo do volitev še nekoliko spremenilo, ker bodo iz seznama črtali volivce, ki bi umrli v času med 12. aprilom in 12. majem.

Naši poslanci v Bolgariji

Varna, 13. apr. (Tanjug). Tu se od sinoči muji jugoslovanska parlamentarna delegacija. Dopolnila je obiskala okrožni odbor, opoldne pa je bila na svečanem kosilu, ki ga je njej na čast priredil mestni odbor. Popoldne so si člani delegacije ogledali mesto, jutri pa bodo obiskali nekatera podjetja in ustanove. Zvečer se bo delegacija vrnila iz Varne v Sofijo.

Ansambel »Tanec« je končal turnejo po ZDA

New York, 13. apr. Jugoslovanski folklorni ansambel »Tanec« je priredil v »Constitution Hallu« v Washingtonu uspeh večer jugoslovanskih plesov in pesmi. V terek je gostoval v Princetownu, s svojim ponovnim nastopom v New Yorku pa je v sredo in sinoči končal turnejo po Ameriki, kjer je imel več kot 60 predstav.

Delegacije in obiski

Pariz, 13. aprila. (Tanjug). Skupina 12 francoskih pravnikov in višjih administrativnih funkcionarjev z bivšim ministrom in radikalskim poslancem Vincentom Badierjem na čelu odptuje jutri iz Pariza na obisk v Jugoslavijo, kjer se bo mudila dva tedna. Francoski pravnik bode obiskal Zagreb, Beograd in Ljubljano ter imel več sestankov s svojimi jugoslovanskimi kolegi.

Predsednik Svetovne federacije bivših borcev g. Albert Morel bo na povabilo predsednika Centralnega odbora Zveze borcev Jugoslavije obiskal našo državo. Gospod Morel bo prisel v Beograd 21. aprila.

RAZGOVOR NEMŠKEGA ZUNANJEGA MINISTRA BRENTANA Z NOVINARJI

Nezaupanje med državami

je treba najprej odstraniti, če hočemo uspešno izvesti razorožitev

Bonn, 13. apr. (Tanjug). Zahodnonemški zunanji minister von Brentano je danes izjavil, da je njegova vlada zainteresirana na uspešnem razvoju sedanjih razgovorov o razorožitvi. Pripomnil pa je, da bo silihni poskus, da bi glavne mednarodne probleme uredili po vrstnem redu — razorožitev, varnostni sistem, nemško vprašanje — obsojen na neuspeh.

Ti trije problemi — je rekel Brentano — so notranje povezane in nobenega ni moč urediti, če ne upoštevamo tudi ostalih dveh. Zunanji minister je s temi besedami ublažil ostro stališče, na katerega se je pred dnevi postavila bonnska vlada do izjave ministrskega predsednika Molleta. Brentano je na današnji tiskovni

konferenci izjavil, da Molletove besede ni treba razumeti tako, kakor da Francija želi, da bi se o ureditvi nemškega problema razgovarjali šele po ureditvi prvih dveh vprašanj.

V odgovorih na vprašanje novinarjev je minister Brentano daval ponovil stališče svoje vlade, da s samim sporazumom o splošni

razorožitvi ne bi dosegli zmanjšanja mednarodne napetosti, ker razorožitve ne bi mogli izvesti, če poprej ne bi odstranili nezaupanja med državami in če takšen sporazum ne bi zajel tudi Nemčije.

Zahodna Nemčija je s pariškimi sporazumi dobila pravico do 12 divizij. To vojsko, kakih 500.000 ljudi, je moč, kot je dejal von Brentano, zmanjšati ali povečati v dogovoru z drugimi državami — članicami Atlantskega pakta. Če bodo to storile vse druge države na podlagi sporazuma o razorožitvi, bo tudi zvezna republika ustrezno zmanjšala svojo vojsko.

Von Brentano je sporočil, da bo bonnska vlada predložila zahodnim državam svoje načrte o združitvi Nemčije in varnostnem sistemu, v katerih bodo upošteevane spremembe v mednarodnem položaju. Pripomnil je, da upa, da bodo člani ožjega odbora OZN za razorožitev obveščali njegovo vlado o razpravah in sklepkih, kolikor bodo le-ti neposredno zadevali interese njegove dežele.

Minister Brentano je tudi potrdil namen Bonna, da bo »prav kmalu razložil sovjetski vladi svoje nazore o vprašanjih v zvezi z nemškim problemom«. Ta korak bodo storili prek zahodnonemškega veleposlanika v Moskvi Haasa, ki se zdaj muji v Bonnu.

Brentano je pozdravil »proces Stalinske detronizacije, ki je prišel do izraza na XX. kongresu KP SZ«. Izjavil pa je, da bo njegova vlada z zadovoljstvom podzdravila sklepe kongresa šele tedaj, ko bo sovjetska vlada odstranila »vse škodljive posledice Stalinske politike«.

Oboroževanje Nemčije

zadeva na čedalje hušji odpor političnih strank

Bonn, 13. apr. (Tanjug). Sklepe večine zahodnonemških političnih strank o zavrnitvi zakonskega osnutka, ki sta ga predlagali vlada in Adenauerjeva krščansko-demokratska unija o uvedbi splošne vojaške obveznosti, je povzročil presenečenje v tisku. Casniki sodijo, da je nenadni odpor teh strank proti uvedbi splošne vojaške obveznosti posledica novega svetovnega položaja, predvsem pa nedavnih izjav francoskega ministrskega predsednika Molleta in prvega sekretarja KP SZ Hruščeva, kakor tudi naporov ožjega odbora OZD v smislu sklenitve sporazuma o splošni razorožitvi.

Nemčija ne bi smela, vtem ko veslele razpravljajo o razorožitvi, vztrajati na upostavitvi polmilijske vojske, in tretjič, po pariških sporazumih ima Zahodna Nemčija pravico, ne pa tudi dolžnost, upostaviti vojsko 500.000 ljudi in uvesti splošno vojaško obveznost. Casnik poudarja, da je Adenauerjeva krščanska demokratska unija prvič po vojni postala politično osamljena in sodi, da bo morala ta stranka, zlasti še spričo bližnjih parlamentarnih volitev upoštevati čedalje močnejše razpoloženje proti ustanovitvi polmilijske vojske.

Tudi »Frankfurter Rundschau« piše o naraščanju odpora proti ustanovitvi vojske na podlagi splošne vojaške obveznosti. Casnik sodi, da je Adenauerjeva unija prišla v slepo ulico, ker so ji vse stranke odklonile podporo pri uresničevanju vojaških načrtov.

»Süddeutsche Zeitung« piše, da so na sklep socialno demokratske in svobodne demokratske stranke vplivali trije momenti: prvič, bi uvedba splošne vojaške obveznosti poglobila prepad med obema deloma Nemčije, drugič, Zahodna

Od 29. januarja do 4. februarja je bila v Rimu mednarodna konferenca o »človeških odnosih« v industriji. Konferenco je sklicala Evropska agencija za delovno storilnost skupaj z italijanskim središčem za delovno storilnost.

Na njej so sodelovali delegati organizacij delodajalcev, sindikatov in državne uprave dvanajstih dežel — Anglije, Francije, Italije, Norveške, Švedske, Danske, Nizozemske, Zahodne Nemčije, Belgije, Avstrije, ZDA in Vietnam. Razen tega so bili navzoči tudi znanstveniki iz tujih dežel ter delegati sedmih mednarodnih organizacij.

Konferenca je obravnavala številna vprašanja. V devetih komisijah je bilo prebranih in obravnavanih nad 70 referatov. Obširno je bilo govora o vprašanjih, povezanih s sestavo in organizacijo podjetja, kot so centralizacija in decentralizacija avtoritete in odgovornosti, sprejemanje sklepov, obveščanje osebja in posvečevanje z njim, dalje problemi v

POMEMBNA MEDNARODNA KONFERENCA V RIMU

O »človeških odnosih« v industriji

zvezi z metodami upravljanja osebja, vpliv racionalizacije in mehanizacije dela itd.

Največ zanimanja je zbudila razprava o vlogi delodajalskih in delavskih organizacij pri obravnavanju »človeških odnosov« v industriji (četrti komisija). Razprave v tej komisiji so bile najživahnejše in so v določenem smislu vtisnile pečat celotni konferenci.

V referatih, razpravi in glavnem poročilu te komisije se je pokazalo, da so se gledišča delodajalcev in sindikatov najmanj zblížala.

Predstavniki sindikatov raznih dežel so poudarjali spremenjeno vlogo sindikatov v sedanjih razmerah. Poudarjali so, da se sindikati ne smejo omejit na svojo tradicionalno vlogo sklepanja kolektivnih pogodb, marveč hočejo

igrati važno vlogo pri obravnavanju problemov podjetij. Sindikati odločno nasprotujejo sedanjim praksim in težnjam delodajalcev, da bi ustanovili nekakšne delavske organe znotraj posameznih podjetij, a izven okvira sindikatov ter vztrajajo na tem, naj bi zveze med delavci in upravo podjetij upostavili izključno prek sindikatov kot edinih predstavnikov delavcev. Decentralizacija avtoritete in odgovornosti ob sodelovanju sindikatov je zdaj glavni problem v sodobni industriji.

Predstavniki delodajalcev pa so na stališču, da sindikati ne smejo biti edina pot povezovanja uprave in delavcev. Delodajalci se boje, da se z obravnavanjem »človeških odnosov« v okviru podjetja ne bi spremenila njihova avtoriteta, do katere jim je zelo veliko. Močno so zainteresi-

rani, je rečeno dalje v glavnem poročilu misije, da bi ohranili bistvene pristojnosti šefa podjetja nedotaknjene. Delodajalci sodijo, da je sodelovanje med njimi in sindikati lahko učinkovitejše v okviru države, pokrajine ali industrijske panoge, kakor pa v okviru podjetja.

Rimska konferenca je obravnavala vprašanje »človeških odnosov« s praktične platí. To je bila njena glavna naloga. Toda mnogi udeleženci so poudarjali, da jim še vedno ni jasen niti pojem »človeških odnosov« niti področje njegovega praktičnega uveljavljanja. V zvezi s tem je zanimivo omeniti, da je bil že leto dni pred to konferenco v Firenci poseben sestanek, na katerem so razpravljali o tem vprašanju.

V Firenci so se sestali znanstveni delavci iz raznih evropskih

dežel, da bi sistematizirali dognanja, do katerih sta prišla industrijska psihologija in sociologija pri proučevanju »človeških odnosov«. Pri tem je bila sprožena vrsta mnenj, vendar niso prišli do zaključkov, ki bi vse zadovoljili.

Tudi na rimski konferenci je bila sprožena vrsta mnenj in, kot smo že rekli, enotnosti niso dosegli.

Ko presojamo mesto in pomen rimske konference z vidika sedanje prakse v posameznih evropskih deželah, lahko rečemo, da mnogi referati in prispevki v razpravi niso pomenili kaj posebno novega. Če pa presojamo konferenco z drugega vidika, z vidika obravnavanja »človeških odnosov« v industriji na mednarodni konferenci, moramo reči, da je bila ta konferenca vsekakor zanimiv družbeni pojav v zahodnoevropskih deželah in zahodnega sveta na splošno. Spremljanje poteka in razvoja tega pojava je zanimivo tudi za našo deželo.

Milka Šeš-Lasčič

Adlai Stevenson

KOMUNIKE O RAZGOVORIH ARTAJO-DULLES

Washington, 13. apr. (USIS). Po uradnem obisku španskega zunanjega ministra Artaja v Washingtonu in razgovorih, ki jih je imel z ministrom Dullesom, so objavili komunikate, v katerem je med drugim rečeno, da so bila predmet špansko-ameriških razgovorov specifična vprašanja, na katerih sta zainteresirani obe deželi. Dalje je rečeno, da so obravnavali tudi splošno mednarodno vprašanje, v katerem je med drugim rečeno, da so bila predmet špansko-ameriškega sporazuma o medsebojni obrambi in gospodarski pomoči.

ZA ZBOLJŠANJE NAŠEGA ELEKTROGOSPODARSTVA

Šoštanjnska termoelektrarna pripravljena za obratovanje

Prihodnji teden bodo zakurili prvi kotel

Od treh največjih termoelektrarn, ki jih gradimo v Šoštanju, Kaknju in v Kolubarju v Srbiji, bo šoštanjnska kmalu začela obratovati s prvim agregatom. V elektrarni je vse pripravljeno za začetek obratovanja. Obiskovalec, ki danes vstopi v orjaško obratno stavbo elektrarne, se bo morda začudil, ko bo videl, da so monterji še povsod na delu, toda kmalu se bo lahko prepričal, da so skoraj vsi zaposleni okrog montaže drugega kotla in drugega agregata. Prvi kotel bodo zakurili že v prihodnjih dneh. Zadnje dele opreme pa so prejeli iz Švice šele v marcu. Montaža prvega agregata se je prav zaradi podaljšanja dobavnih rokov švicarskih dobaviteljev zavlekla za nekaj mesecev. Zdaj pa imajo v Šoštanju že vso opremo tudi za drugi kotel in drugi agregat.

ORJASKI KOTEL BREZ KURJACA

Ko bodo prvi kotel zakurili, bodo najprej s paro izpihali cevi in opravili vsa potrebna dela za začetek obratovanja. Ze prej so kotel temeljito preizkusili na pritisk in ga tudi v notranjosti izsušili. Ko govorimo o kotlu, se moramo seveda zavedati, da je to dokaj neprimeren izraz za 50 metrov visoko napravo, sestojčo iz kompliciranega sistema cevi, okrog katerih bo žarel plamen izgorivajočega razpršenega premogovega prahu. Ta skotel, ki ga je dobavila znana švicarska tovarna Sulzer, predstavlja vrhunec sodobne tehnike. Dajal bo na uro 100 ton (po potrebi tudi 125 ton) pregrete pare s temperaturo 515°C, in to pod pritiskom 100 atmosfer. Tako visok pritisk in visoka temperatura terjata seveda najodporniši material in najsolidnejšo izdelavo.

Ko bodo v prihodnjih dneh kotle zakurili, bo zavzel svoje delovno mesto kurjač — toplotni tehnik v belem plašču, ki bo v svojem komandnem prostoru za obračanjem stikal in s pritiskanjem na gumbe vodil celotno obratovanje kotlovne naprave, kjer je vse delo mehanizirano. Stavlil bo v obrat motorje za podpih, urejal bo dovajanje in avtomatično doziranje premoga ter vsipanje v mlince za premog, hkrati pa bo kontroliral delovanje avtomatičnih naprav. Za pravičen dovod vode v kotel, za stalno temperaturo in pritisk pare, ki se dovaja turbini, bodo namreč skrbeli avtomati.

V obratu je že posebna žičnica za transport premoga od novega velenjskega jaska do deponije pri elektrarni, kjer so postavljene naprave za dviganje premoga z elevatorji in za njegovo dovajanje po transportnih trakovih do visokih bunkerjev v obratni stavbi. Iz 100 m visokega dimnika bodo uhajali gorilni plini, očiščeni saj in drobnega pepela, ves pepel bodo izplakovali z vodo in odvajali v jezero južno od Velenja (ne v znano Velenjsko jezero), medtem ko bodo saje v samem hotlu od časa do časa izpihovali s posebnimi napravami. Skratka, celotno obratovanje naprave je mehanizirano. Elektrarna ima tudi svoj kemični laboratorij, kjer bodo med obratovanjem ob vsaki izmeni analizirali kotlovno vodo glede trdote in opravljali druge analize.

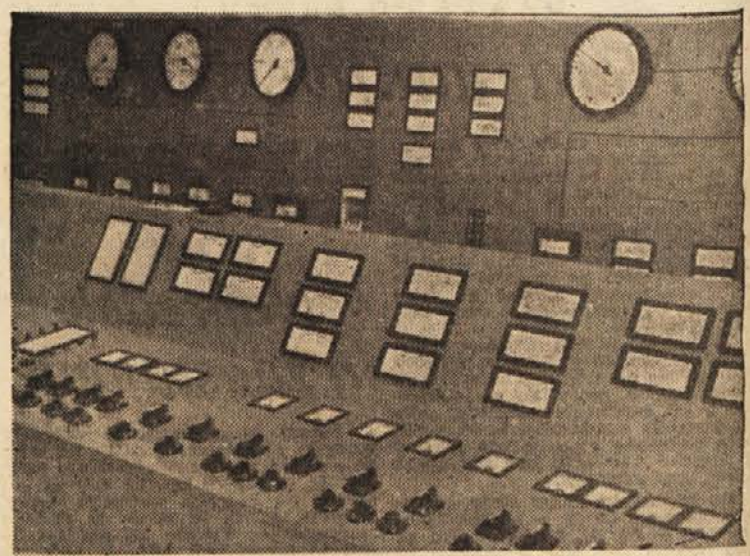
Razen same obratne stavbe, ki sega v višino do 43 m, napravi mogočen vtis tudi orjaški hladilnik, ki s svojimi 62 metri dosega višino Ljubljanskega gradu. To je prvi hladilnik v naši državi, ki so ga zgradili (po načrtih Elektroprojekta) v lahki betonski konstrukciji v obliki dvojnega stožca. Objekt so gradili brez odra s premičnimi opaži in postavežalnimi odri, ki jih je nosila že zgrajena betonska konstrukcija. Ker je tudi prsišče v tem hladilniku iz salomita, so prihranili velike količine lesa, sam hladilnik pa v bodoče ne bo terjal posebnih stroškov za vzdrževanje.

V strojnici je že daleč napredovala montaža drugega turbogregata, prvi pa je pripravljena za obratovanje. S svojimi 30.000 kilovati bo imel skoraj tolikšno zmogljivost, kakor sedem agregatov stare elektrarne v Fali. Seveda je tudi parna turbina zgrajena po najsodobnejših načelih. Izdelala jo je švicarska tovarna »Escher Wyss«, generator in glavni transformator pa sta izdelek švi-

1,2 kg velenjskega premoga, medtem ko potrošijo n. pr. ostale naše sodobnejše elektrarne 4500 do 4800 kalorij za kilovatno uro, stara velenjska elektrarna pa nad 8000 kalorij. Pri enaki potrošnji premoga bo torej nova elektrarna dala za 50% več električne energije. Tako bo omogočila obdržan prihranek pri premogu. Racionalno izkoriščanje premoga v novi elektrarni bo seveda vplivalo tudi na način obratovanja elektrarn v našem energetskem sistemu. Kakor doslej, bomo izkoriščali vse možnosti proizvodnje energije v hidroelektrarnah, kjer večja proizvodnja ne terja večjih stroškov, dodatno energijo pa nam bo dajala odslej predvsem šoštanjnska elektrarna, medtem ko bomo ostale termoelektrarne, ki trošijo sorazmerno več premoga, vključevali po potrebi, zlasti v zimskem času, ko se zmogljivost hidroelektrarn zaradi nizke vode bistveno zmanjša. Pozimi nam bo šoštanjnska elektrarna s svojimi 60.000 kilovati lahko dajala skoraj toliko energije, koli-

ko jih je dovršenih že 44.

F. S.

S tega mesta v komandnem prostoru za prvi kotel bo kurjač v belem plašču — toplotni tehnik opravil vsa dela pri kotlu z obračanjem stikal in pritiskanjem na gumbe, hkrati pa bo kontroliral delovanje avtomatov

O DELU SVETOV ŠOŠTANJSKE OBČINE

Zboljšanje trgovine, obrti, kmetijstva — glavne naloge

Občina ima težave zaradi zaposlitve žensk, zato bi bilo treba skrbeti za boljši razvoj predelovalne in druge lahke industrije

Med gospodarsko najmočnejšimi občinami v celjskem okraju je šoštanjnska, ki jo vodi tovariš Podvratnik. Zajema Saleško in del Savinjske doline. Njen sedež je v Šoštanju. Ze sedaj ima občina nad 19.000 prebivalcev. Od teh je 73% delavcev. Največ jih je zaposlenih v rudniku lignita v Velenju, ki je lani dal nad milijon ton premoga. Razen njega so tu še drugi večji industrijski objekti: termoelektrarna v Velenju, termoelektrarna v Šoštanju, ki bo začela v kratkem poskusno obratovati, in tovarna usnja v Šoštanju. Predvsem žensko delovno silo je do nedavnega zaposlovala konfekcija gumbov v Šoštanju, ki je sedaj žal v likvidaciji.

Problem ženske delovne sile in njene zaposlitve je bil pereč in se bo z likvidacijo konfekcije še poslabšal. Zato bo tudi v tem industrijskem področju treba misliti na večji razvoj predelovalne in druge lahke industrije ter obrti. Zalostna je tudi ugotovitev, da je raven obrti sedaj v Saleški dolini slabša od predvojnega. Občinski ljudski odbor bo moral v prvi vrsti poskrbeti za izboljšanje in povečanje obrti. Nič čudnega, če imajo redki obrtniki iz Šoštanja in Velenja monopolni položaj, saj so brez konkurence. Usloge so pa seveda drage.

Povečanje obrtne dejavnosti, trgovine in kmetijstva ter povečanje komunale, so glavne naloge šoštanjnske občine. Tako bo med

glavnimi nalogami komunale dejavnosti rekonstrukcija preobremenjene ceste Šoštanj—Velenje. Ob tem je treba poudariti, da je treba govoriti tudi o veliki gradnji novih stanovanjskih hiš. Prav te dni je bil izdelan urbanistični načrt za Saleško dolino. Pri njegovi izdelavi so se morali ozirati na eksploatacijsko področje rudnika lignita. Medtem ko v smeri Šoštanj ne bo nobenih gradenj, bo Velenje kot mesto, ki bo imelo v 10 letih 30.000 prebivalcev, raslo v saleškem kotu. Razumljivo je, da je zaradi tega treba precej discipline pri odobravanju gradenj privatnikom.

Vse naloge, bodisi modernizacija obrtnih in trgovskih podjetij, rekonstrukcijo cest in drugo, bodo odvisne od finančne zmogljivosti občine.

Vse naloge občine opravlja 11 svetov. Med njimi bo imel največje naloge gospodarski svet, ki je že analiziral stanje obrti in trgovine in na podlagi tega že sklepal. Svet za komunalo je pripravil odlok o določitvi zazidalnih zemljišč. Svet se bo moral zavzeti tudi za gradnjo vodovoda za trg Velenje, ki ima en sam vodnjak s pitno vodo. Svet za šolstvo je poskrbel, da so v vseh šolah zaživeli šolski odbori. Naloga tega sveta bo tudi, prikazati potrebo po gradnji šole, predvsem v Velenju. Tam bodo potrebovali že v prihodnjih petih letih dve veliki osnovni šoli in gimnazije. Za kvalifikacijo rudarjev, pa bo-

do v Velenju potrebovali rudarsko šolo.

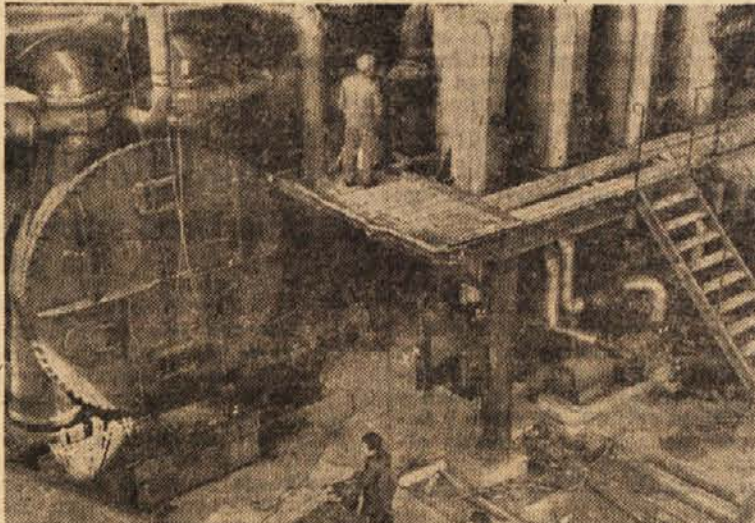
Februarja je poživil svoje delo tudi svet za kulturo in prosveto. Vsa razpoložljiva sredstva bo dal predvsem okoliškim vsem za nabavo novih knjig. Delo sveta za kulturo in prosveto je koordinirano z delom Sveta »Svoboda« in prosvetnih društev.

Najteže se je znašel svet za upravo, razumljivo, saj ni imel tradicije. Vendar se je njegovo delo zadnje čase izboljšalo.

Za ugotavljanje nepravilnosti na gospodarskem področju je bilo potrebno okrepiti finančno inšpekcijsko službo. Njeni organi naj bi sistematično pregledovali podjetja in nakazovali občini stanje in hkrati ukrepe za saniranje.

Devizni tečaj

Na rednem — posebnem sestanku so bili dne 13. aprila 1956 zaključki po naslednjih tečajih:
 US dolar 3.280, —, 3.183,92, 961,30;
 Lita 14.000, —, 1.209,52; DM —, 135.964,28, 1.805,50; Bfrs —, 4.700, 4.714,56, 685,72; Efrs 500, —, 567,33, 561,68; Sfrs 46.800, 55.100, 47.966,67, 599,16; Lit —, 855, 1.681,25; Lit SIT 470, 285, 561,50, 652,70; Lit Gor. 400, —, 400, 733,33; Hfl 69,100, —, 54.406,30, 589,14; Eg. Lait 2.070, —, 2.598,51, 301,63; o. dolar Avstrija 3.200, —, 3.307,14, 1.002,58; o. dolar Dan. 1200, —, 943,50, 214,50; ob. dol. Fin —, 560, 585,57, 94,52; o. dolar Grčija —, 1.055, 251,66; o. dolar Turčija —, 490, 63,33; o. dolar Izrael —, 805, 805, 168,33; o. dolar Argentina 640, —, 616,72, 105,57; o. dolar Brazilija —, 1.000, 987,25, 229,09; o. dolar Paragvaj 690, 551, 577,65, 92,54; o. dolar Urugvaj —, 159,98; o. dolar ZSSR 660, 830, 812, 170,96; o. dolar Madžarska —, 781, 781, 160,33; o. dolar Poljska 920, —, 973,53, 224,44; o. dolar ČSR 890, 850, 965,55, 221,85; o. dolar Bolgarija —, 588, 96.
 Opombe: Številke pomenijo: 1. tečaj v Ljubljani, 2. tečaj v Zagrebu, 3. srednji tečaj FLR, 4. azlo v %.
 Situacija: Lit Koper je bila zaključena v Ljubljani po teč. 270.

Za dovajanje pare s pritiskom 100 atmosfer v turbino so potrebne kaj zamotane naprave

carske tovarne »Oerlikon«. Ko bosta v obratu oba kotla in oba agregata, bo elektrarna v prvi fazi dovršena. V drugi fazi, katere dovršitev je predvidena do leta 1960, pa bodo še podaljšali obratno stavbo, kjer bodo postavili nadaljnja dva kotla. V tej drugi fazi pa je predviden en sam tretji agregat, ki bo imel kar 65.000 kilovatom zmogljivosti. Po tem bo elektrarna imela skupno moč 125.000 kilovatom.

ZA VSAKO KILOVATNO URO LE 1,2 KG LIGNITA

Stroški za postavitev šoštanjnske elektrarne v prvi fazi res niso majhni in bodo dosegli 7,5 milijarde din. Vendar se bodo vložena sredstva dobro izplačala v samem obratovanju. Pri vsaki termoelektrarni je glavni obratni strošek premog. Prav tu pa se bodo pokazale prednosti sodobnih naprav. Šoštanjnska elektrarna bo za vsako proizvedeno kilovatno uro potrošila manj premoga, kakor katerakoli druga termoelektrarna v naši državi, namreč le nekaj nad 3000 kalorij (po podatkih dobavitelja pri racionalnem obratovanju tudi manj kakor 3000 kalorij), kar predstavlja

kor nam dajejo dravske elektrarne, kadar pade dotok vode pod 100 m² na sekundo. Tako se nam prihodnje zimo ni bati, da bi prišli v stisko za redne potrebe električne energije.

Omenimo naj še, da so precejšen del opreme pravočasno in kvalitetno izdelala domača podjetja. Mariborska »Metalna« je izdelala naprave za žičnico od velenjskega jaska do elektrarne ter kompletno ogrado obeh kotlov. Strojne tovarne Trbovlje pa so izdelale razkladalne naprave

INVALID PETER

Peter je imel smolo. Odrezalo mu je tri prste na desni roki, kazalec, sredinec in prstanec. Zdravniki so ga operirali in potem je ležal v bolnišnici, mislil na dom, hodil z bolniški kadič in ambulantno čakalnico, skratka, bil je eden izmed tisočev, ki jih je nesreča prav tako ali pa še bolj prizadela.

Res ga je sprova motilo, ko je hotel vzeti cigareto in se je zavedel, da za kajenje desnice ne bo mogel več uporabljati. Toda tožil ni, pa tudi malodušju se ni prepustil, čeprav je polagoma uvidel, da tudi drugim opravičilo, kot zavezovanju čevljev, pisanju ali česanju, roka ni več kos. Pomisliti mu je bilo treba le na ose tiste, ki so ležali zraven njega in jih je še bolj udarilo, pa je nesrečo laže prenašal. Kljub temu pa so mu misli neredko uhajale v tovarno, k stroju, ki je bil krivo, da mu je odrezalo prste. Premišljeval je, kako da je bil takšna neroda in se odajal utvaram, kako bi bilo lepo, ko bi mu, denimo, odrezalo le en prst, ali pa sploh nobenega. Toda stvarnost ni lagala in bilo je presrečno, da ni mogel več rabiti desnice. Včasih se mu je sanjalo, da rahlja zemlja na ortu, in videl je, celo vohal, masne kepe, ki so se svetile na soncu. Zavihal je rokave in se z obema rokama oprjel lopatnega držaja. Potem pa se je ves prepoten zbudil in se brž potipal po roki: moral se je sprijazniti, da prstov ni več.

Cez dan o vsem tem ni razmišljal. Vsak je imel svoje težave in skrbi. Vsem, razen prav redkim, ki se niso hoteli vdati usodi in so dobivali hude živčne napade, pa je bila skupna težnja, da bi ozdraveli. In to, tako rekoč sleherni kapljo krvi in sleherni živček obsegajoče hotenje — obdržati se in vrniti v žoljenje — je kot odmev na isti akord ubranih strun prežemalo tudi Petra.

Končno je napačil dolgo pričakovani dan, ko so mu povedali, da se je izljal in da gre lahko domov. Postal je tako tenkočuten, da je opazil razliko med besedama »izljal se« in »ozdravel«, ki ju je pazljivo uporabljalo bolniško osebje. Zavedel se je, da se je torej izljal in da potem takem ne bo mogel biti nikoli popolnoma enakoverden zdravemu človeku.

Tovariš s sosednje postelje se je le

stežka sprijaznil z njegovim odhodom. Rekel je, da bo prazno zdaj, ko Peter odhaja. V resnici sta se o mnogočem temeljito pogovorila. Izmenjala sta misli, ki si jih zdravi ljudje bolj poredkoma povedo. Peter je v šali celo dejal, da bi bilo dobro, ko bi vsak človek zategadel vsaj enkrat v žoljenju okusil bolniško posteljo. Zal mu je bilo tega bolniškega tovariša še zlasti, ker so pravili, da ima le malo upanja na okrevanje. Ravnali so z njim kot s kako krhko stvarco, ki se bo zdaj zdaj razbila. Zlomljena hrbtnica je pač stvar, ki ne daje najboljših jamstev za prihodnost. Zal pa ga je bilo Petru tudi zato, ker ga je, čeprav sam do kraja pohabljen, spodbujal in tolažil. Ob odhodu mu je celo dal obnošeno rokavico, katere par je izgubil, češ, morda mu bo le kdaj koristila.

Izkazalo se je, da je Peter prav storil, ko je rokavico vzel. Ze domov grede v plaku je namreč podzavestno povlekel roko v rokav, ko ga je neka ženska — bila je tako rekoč proti stik z zdravim svetom — sprova presunljivo, a zatem sočutno pogledala. Tedaj ga je proič prešinilo, da je v ljudskem sočutju morda tudi precej prikritega zadovoljstva, da je nesreča zadela drugega, a ne njih. Bodi tako ali tako, Peter je, stopioši z vlaka, na polji do doma sklenil, da ne bo trpel sočutja, ampak si bo čimprej poiskal kruha, ki ga bo mogel prisluziti s preostlimi sedmimi prsti.

Dom je stal tam med hrasti kot nekdanj in tudi sicer se ni nič spremenilo. Zene njegov prihod ni iznenadil, ker ga je že pričakovala. Podoba je bila, kot da je čakala nanj prav tisti dan, ker je zapazil na mizi nenačet hlebec belega kruha in polič belega vina, ki ga je imel rad. Ganilo ga je, da je spet doma. Polasčala se ga je nepremagljiva želja, da bi se izjokal z glavjo v ženinem naročju. Toda tu so bili otroci, ki so zrlj vanj ljubeče in spoštljivo in tudi drugače se ne bi spodobilo, da bi pokazal solze. Zato se je rajši zaprl vase in je bil trd in osoren, namesto da bi poljubil ženo in otroke. Otroci so brž opazili, da oče ni dobre volje in niso razumeli, kako more biti tak, ko jih dolge tedne ni videl.

Zene njegova sprememba ni začudila, ali pa se je le delala, kot da je to ne pre-

seneča. Poznala ga je in je vedela, da se bo prej ko slej, kot že mnogokrat v njenem zakonskem življenju, izpovedal. Cutila je, da je potreben ljubezni in opore in je čakala priložnosti, da mu vse to izkaže, kakor hitro bodo otroci pospali.

Napočil je večer in otroci so se odpravili k spanju. Peter je bral časopis. Ona je pomivala posodo. Ko je končala, je nerodno brskala po kuhinji, kot da išče nekaj, kar je založila. Nato se je opogumila in sedla zraven Petra. Molčala je in ga opazovala. Vedela je, da drži časopis pred seboj, ne da bi bral, tembeč da bi nemoleno razmišljal. Vzela mu je časopis iz rok in se mu zarla v oči.

»Kaj te muči, Peter?« je drhte vprašala. Bala se je, da jo bo grobo zavrnil, zato je hitro dodala: »Če se bojiš, da bi te,« pokazala je na orokavico, »s zaradi tega manj cenila ali ljubila, se molči.«

Molčal je in mimo nje zrl skozi okno.

»Ne muči me, Peter,« je toplo dahnila. Z rokami, ki so bile vse raskave od dela, se ga je plašno dotaknila.

»Zastran mene,« je spet rekla, »lahko odložiš rokavico. Jaz se ne bojim resnično pogledati v oči.«

In ker je še zmerom molčal, mu je počasi, prst za prstom, ko da bi bila roka zdrava, snemala rokavico. Ni se branil, toda ko se je pokazala belina krna, je naglo umaknil dlan v rokav, kakor je bil to storil dopoldne v vlaku. Nežno ga je poljubila na čelo, na oči in usta, potem pa ji je glava zdrknila na kolena, na katerih sta počivali zdrava in iznakažena roka. Nekaj časa je tako mirovala. Potem pa je dvignila pogled in se mu spet proseče zarla v oči. To ga je zmoglo in zanjokal je kot otrok.

»Nič ne morem zato, če nisem dober s teboj,« je zahtopal.

»Ti si dober, Peter, dober si,« je ozkila krala med solzami.

Sam ni vedel, kdaj se mu je izmuznilo iz objema in začela pritiskati svoje ustnice na mesto, kjer je bila pred nekaj tedni krvava rana.

Drugi dan je šel v tovarno. Brez rokavice. Rokavico je pustil doma.

Nande Zužek

Čez 160 milijonov dinarjev

za napredek kmetijskega združništva v ptujskem okraju

Kmetijsko združništvo se je v zadnjih letih v ptujskem okraju močno razvilo. Od 14.330 kmečkih gospodarstev v okraju je vključenih v kmetijske zadruge 9270, kar pomeni skoraj 65 odstotkov. Dejstvo, da so minulo leto po svoji odkupni mreži zadruge zajele okrog 80 odstotkov vseh pridelkov, namenjenih za trg, kaže, da so v tem pogledu zadruge močno napredovale. Tudi pri gospodarjenju zadrug je zabele-

žiti več uspeha, saj je vseh 43 zadrug razen dveh, aktivnih in imajo 24.132.000 dinarjev dobička. Letošnji bodo morale zadruge posvečiti nekoliko več skrbi pospeševanju kmetijske proizvodnje in mehanizaciji. Zadruge imajo samo 14 strojnih lop, strojev pa 476, kar pomeni, da odpade na vsako strojno lopo 34 strojev. Posledica tega je, da so stroji razmetani po raznih skladiščih zadržnikov, ne pa zbrani pri strojnem odseku zadruge. Uporaba teh strojev je večkrat neracionalna ter niso dovolj izkoriščeni.

Za nadaljnji napredek kmetijskega združništva v ptujskem okraju je letos predvidenih 160.728.000 dinarjev. Od tega zneska bosta dve tretjini dolgoročni investiciji. Razumljivo je, da mora vsaka zadruga izdelati vestno in dobro premišljen program, kako bo najbolj učinkovito uporabila razpoložljiva sredstva. Kmetijske zadruge v ptujskem okraju se že dalj časa ukvarjajo z izdelavo teh programov, ki imajo glavni poudarek na pospeševanju kmetijske proizvodnje in izboljšanju strojnih odsekov. -mr

Ustanovljen bo klub brigadirjev v Ptuj

Pri sprejemu, ki ga je v sredo, 11. 4. m. priredil predsednik okrajnega ljudskega odbora Ptuj za komandante ptujskih mladinskih delovnih brigad in prve udeležence pri gradnji mladinske proge Brčko—Banovič, so leti predlagali, da bi v Ptuj ustanovili klub brigadirjev. Klub bi združeval vse udeležence mladinskih delovnih brigad v preteklih letih. Njegova glavna naloga bi bila pomoč mladinskim organizacijam pri opravljanju novih delovnih nalog v bodočnosti.

IZ DELAVNICE ŽELEZNIŠKIH VOZIL BORIS KIDRIČ

Zaposlili bi lahko še 700 delavcev

Za izvedbo letošnjega proizvodnega načrta so v Delavnici železniških vozil v Mariboru predvideli povečanje števila zaposlenih za okrog 200. Podjetju zlasti primanjkuje kvalificiranih delavcev najrazličnejših strok, od ključavničarjev, varilcev, livarjev, do mizarjev, tapetnikov in usnarjev. Na račun razpoložljivega strojnega parka in prostornosti obratov pa bi lahko zaposlili še kakih 700 nižje in višje kvalificiranih delavcev.

Podjetje je bilo do pred nekaj let pod neposredno upravo železnice. Ko se je osamosvojilo, se je moralo predvsem otresti birokratskih ostankov upravljanja, kar je bila glavna naloga delavskega sveta. Vendar so v zadnjih letih v razvoju podjetja dosegli zelo veliko. Železnice v delavnici niso skoraj nič investirale, še manj pa so dale za gradnjo objektov družbenega standarda. Podjetje, ki je stalno zaposlovalo pol drugi tisoč ljudi, je večinoma iskalo svoje delavce med podeželskimi ljudmi. Njim so v zameno, ker jim niso dali stanovanj, dajali predvsem režijske vozovnice. Danes, ko so pogoj bistveno spremenjeni, se pogosto bistveno spremenjeni, se pogosto bistveno spremenjeni, se pogosto bistveno spremenjeni...

zelo oddaljenih krajev. Ker podjetje doslej ni imelo razpoložljivih sredstev za gradnjo stanovanj, nastajajo težave zaradi odhajanja delavcev v druga podjetja. To še toliko bolj zaradi tega, ker so delovne razmere zelo slabe, glede prejemkov in nagrajevanja pa je podjetje v mnogih primerih neupravičeno izenačeno z ostalimi podjetji, kjer so delovne razmere boljše in so z investicijami družbenega standarda dane boljše perspektive. Letos bodo poskušali z lastnimi sredstvi in pomočjo občine zgraditi en stanovanjski blok. Seveda s tem vprašanja ne bodo rešili, ker je mnogo širšega pomena in presega moči podjetja.

Podjetje pravzaprav neupravičeno nosi naslov delavnice, saj sodi po svojem značaju med največja mariborska podjetja. To je tovarna z velikimi objekti, s 25 kilometri lastnega industrijskega tira, sicer dokaj zastarelim, a

vendarle močnim strojnimi parkom, ki daje 4,5 milijarde letnega bruto dohodka. Vpliv podjetja na jugoslovanski železniški promet je velik, zato morda pod firmo delavnice marsikdaj ne prečimo dovolj tehtno pomena in vloge, ki jo ima podjetje v našem gospodarstvu. Letos bodo usposobili za promet 730 potniških vozov, 1300 tovornih, 17 motornih in okrog 140 lokomotiv. Večina del odpade na popravila prevoznega parka železnice, na novo pa bodo zgradili 56 vozov za potniški promet. Razen tega opravlja podjetje tudi druga uslužbena dela za industrijo, zlasti pri izdelavi in popravilu parnih kotlov, kakor tudi specialnih vozov za pošte in železnice. Pri izpolnjevanju uslužbenih del je zaposlena skoraj četrtina delovne sile.

Potrebe našega prometa, ki je še zelo zaostal, bodo v bodoče razen obnove zahtevale tudi nadalje več novogradenj. Železniški vozovi so tako v tovarnem štoku v potniškem prometu zbirka najrazličnejših vzorcev, ki so ostali na naših progah kot dediščina najrazličnejših železniških družb in držav. Če načrtno vzdrževanje prevoznega parka terja od Delavnice železniških vozil razširitev in rekonstrukcijo strojnih naprav. Še bolj pa bo ta zahteva izražena, če bomo v doglednem času vendarle prešli k izdelavi lastnih tipov tovornih in potniških vozov v večjem obsegu. Seveda je s tem v zvezi odločujoče za rekonstrukcijo podjetja vprašanje, katera in kakšna vozila bodo obratovala na naših progah. V podjetju so mnenja, da pripada bodočnost električnim, predvsem pa še Dieslovim lokomotivam. Te spremembe, ki bodo nastale v bodočnosti, zahtevajo že sedaj, da se podjetje glede strojnih naprav in ostale opreme, kot tudi prostora in objektov prilagaja zahtevam prihodnosti. Doslej imajo več predlogov, ki pa bodo prišli do polne veljave šele tedaj, ko bodo v našem železniškem prometu kompleksno rešena mnoga načelna tehnična vprašanja. Da pa te rešitve ni mogoče odlašati, nam silijo razmere v našem železniškem prometu, kot tudi mnoge tehnične spremembe v sosednjih državah.

Vse naloge, ki jih ima podjetje v proizvodnji sedaj in ki jih bo nemara imelo v bodoče, ne bo mogoče rešiti brez zadostnega števila delavcev. Zato je v ospredju pridobivanje novih kvalificiranih delavcev in s tem v zvezi reševanje tistih vprašanj, ki izvedbo te naloge ovirajo.

Sedaj je v planinah najlepše

Sedaj ob prehodu mrzle zime v toplo in bogato pomlad je prav gotovo na planinah najlepše. Prijetna je smuka po sončnih snežnih planjah po Komni, v Zajezerjski dolini, na Kriških podih, na Vršiču, Slemenu in pod Spiško. Kambor koli se napoti v teh dneh ljubiteljski gora, povsod se mu ponuja nebroj užitkov in lepih ter nepozabnih doživetij. Lepo je sedaj na Korošici, na Okrešlju in v vseh drugih delih planinskega sveta

Druga etapa ureditve mestnega prometa

Pred nekaj dnevi je utihnilo ropotanje ljubljanskega tramvaja v južnem delu Ljubljane. Zamenjal ga je moderni zeleni avtobus, ki je pred Cankarjevo in Prešernove ceste popeljal prve potnike proti Viču. V Kardeljevi ul. pa so delavce Uprave ceste OLO Ljubljana in ECZ pričeli z rekonstrukcijo ceste in dograditvijo trolejbusnega omrežja.

Direktor ECZ Jože Pirc nam je dal v zvezi z drugo etapo modernizacije ljubljanskega prometa naslednja pojasnila: »Sedaj smo začeli z rekonstrukcijo ceste od Počte do Gradišča. Ker je cestni tlak na tem odseku zelo slab, bo Uprava cest del ceste na novo tlakovala s kockami. Hkrati bomo odstranili stare tramvajске tračnice. Naši delavci zaključujejo dograditve trolejbusnega omrežja med Sesticno in Ajdovščino in na kratkem odseku pri Gradišču. Hkrati pa razstavljajo tramvajski gornji vod in preostale tramvajске drogeve.

Ze 1. maja bo montaža trolejbusnega omrežja zaključena. Če bo moč dokončati tudi tlakovanje ceste do tega datuma, bo s tem dnem zapeljati tudi prvi trolejbus na progi Ježica-Vič. Dne 1. maja bodo namreč zapustili delavnico »Karošerije« prvi novi trolejbusi. Tramvajsko progo je začasno

zamenjala avtobusna linija na re-laciji Ajdovščina - Cankarjeva - Prešernova - Tržaška cesta. Na tej progi vozi pet avtobusov s presledki petih minut. Do dokončne modernizacije osebnega mestnega prometa bodo v Ljubljani še dve spremenjeni tramvajski liniji, in sicer: Zale-Moste (ostane v omrežju tudi kasneje) in Sentvid - Magistrat.

Z opustitvijo dveh tramvajskih prog smo vzeli iz prometa 13 tramvajskih voz, ki jim je bila že z odločbo Tajništva za notranje zadeve priznana življenjska nespo-sobnost. Delavski svet ECZ je sklenil, da se 12 najstarejših tramvajev razstavi, najstarejši primer iz leta 1933 pa izroči ljubljanskemu Muzeju.

Z ljubljanske nezdgodne postaje

Posestnica Ana Kovič iz Dolskega je padla z voza in si poškodovala desno nogo v skočnem sklepu. Upokojenka Marija Reme iz Broda pri Cerkljah si je pri padcu zlomila desno roko v komolcu. Bruno Pirnat iz Ljubljane je s kolesom zapeljal v tračnice, pri čemer je padel in se poškodoval po glavi in nogi. Gospodinja Ivana Verbič iz Velike Ligojne je padla z voza in si zlomila levo podlakt, Ivana Leskovec, žena upokojenca iz Martinhraba, si je pri padcu zlomila desno nogo. Bomba je poškodovala po glavi in levi roki hčerko upokojenca Dano Smuc iz Smarja.

S SEJE OLO LJUBLJANA

DRŽAVNA POSESTVA POSTAJAJO odločilni činitelj v kmetijski proizvodnji

Včeraj je bila pod predsedstvom dr. Marjana Dermastie VII. redna seja Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana. Na dnevnem redu je bilo med drugim poročilo komisije za pregled kmetijskih posestev, poročilo organizacij in delu uprave okrajnega in občinskih ljudskih odborov. Odlok o prepovedi predelave odkupljenega in zbranega mleka na območju okraja in druga tekoča vprašanja.

Na področju okraja imamo približno 10.000 ha površin splošnega ljudskega premoženja, od katerih je približno 53% organiziranih, v 17 državnih kmetijskih posestvih. Komisija je pri natančnem pregledu vseh posestev ugotovila, da so na njihov relativno počasn razmah vplivali nekateri razlogi: postopno večanje površin splošnega ljudskega premoženja, pogoste organizacijske spremembe, dedeljevanje najslabše in razdrobljene zemlje kmetijskih posestev in

slaba evidenca nad splošnim ljudskim premoženjem.

Vzlic omenjenim oviram pa ta posestva iz leta v leto preraščajo v vse bolj močan činitelj pospeševanja kmetijske proizvodnje v okraju. Za kvalitete izkoriščanje ogromnih površin so bile potrebne precejšnje investicije, saj je bilo treba graditi hleve, ustvariti kvalitno lastno čredo itd. Vse te investicije so mlada posestva močno obremenile in zato danes tudi najboljše, pri nadpovprečni proizvodnji, še niso rentabilna.

Nekatera najbolj organizirana podjetja se lahko ponašajo s precejšnjimi uspehi v poljedelstvu in živinoreji in se vložena sredstva še bogato obrestujejo. Predvsem smo dosegli dobre rezultate pri vzgoji kvalitetnih semen, ki ugodno vplivajo na hektarski donos tudi v privatnem kmetijstvu. Tudi v živinoreji so napravila korak naprej, saj najboljše dosejajo tudi do 4000 litrov mleka na glavo goveje živine. Samo lani so na posestvih pridelali 12 vagonov prvovrstnih semen belih žit in 110 vagonov semenskega krompirja, kar pomeni, da s kvalitetnim semenom pridelamo lahko 375 ton žita in 4690 ton krompirja več kot pri nekvalitetnem semenu.

Omenjeni in še nekateri drugi podatki govore o neprestanem količinskem in kvalitnem dvigu proizvodnje na teh posestvih. Hkrati pa so nam podatki zagotovili, da bodo posestva po končani dograditvi odločilno vplivala na razvoj celotne kmetijske proizvodnje v okraju. Upoštejavajo to dejstvo so ljudski odborniki sprejeli predlog komisije, da se iz sredstev Sklada za pospeševanje kmetijstva nudi vsa materialna pomoč tistim posestvom, ki bodo že v nekaj letih bogato obrestovala vložene napore in materialna sredstva.

POMANJKANJE KVALIFICIRANEGA KADRA V UPRAVI

Na seji so razpravljali o poročilu tajnika OLO Ljubljane dr. Matjanke Dolenca o delu uprave. V minulih 6 mesecih so okrajne in občinske uprave prevzele velike in odgovorne naloge v zvezi

s pristojnostjo novih občinskih ljudskih odborov. Občine imajo sedaj prvič v rokah ves upravni postopek.

Kako so bile uprave kos tem nalogam? Številke o rešenih vlogah, o pritožbah in izdanih odločbah kažejo, da so se v začetnem razdobju uspešno uveljavile. Seveda pa sposobnost predvsem občinskih uprav še zdaleč ni povsem zadovoljiva, kar gre predvsem na račun slabega kadrovskega sestava. V občinskih ljudskih odborih primanjkuje visokokvalificiranega kadra juristov in ekonomistov. Na občinah je le 9,4% visokokvalificiranih uslužbencev, 15% s srednješolsko izobrazbo, 37% z nižjo in 37% z osnovnošolsko izobrazbo.

V upravi okrajnega ljudskega odbora je 240 uslužbencev manj, kot v prejšnjem mestnem in okrajnem ljudskem odboru. Pri sedanjih pristojnostih in sposobnostih občinskih uprav je nemogoče misliti na zmanjšanje upravnega aparata, saj še sedajni uslužbenci delajo tudi v popoldanskih urah.

UKREPI ZA ZBOLJŠANJE PRESKREBE Z MLEKOM

Pogoste krize v preskrbi potrebnih središč z mlekom so narokovale predlog odloka o prepovedi predelave odkupljenega in zbranega mleka na območju okraja Ljubljana. V okolici Ljubljane je namreč pet mlekarn, ki se razen z zbiranjem mleka ukvarjajo tudi s predelavo. V kritičnih mesecih se zaradi tega dogaja, da v bližnjih obratih predelujemo mleko v sir in maslo, hkrati pa prevažamo mleko iz oddaljenih krajev in s tem nujno zvišujemo ceno mleku. Dosedanja odkupna politika mleka po teh mlekarnah je prav tako povzročala mnoge križne vožnje na razmeroma ozkem področju. Zato je Gospodarski svet smatral, da je treba ves odkup in predelavo mleka na področju, ki teži k Ljubljani, voditi po enotnih načelih.

Ves odkup mleka naj vodijo kmetijske zadruge. V manjših središčih naj se osnujejo zbiralne, kjer bi se mleko zbiralo in ohlajalo. Postopoma naj se likvidirajo obratni predelovalni obrati, osnovna sredstva pa naj se predajo zadržnim organizacijam. Organizirajo naj se manjše predelovalnice v oddaljenih krajih, od kjer ni treba redno dovažati mleka v Ljubljano. Odkupljeno mleko naj bi se razdeljevalo in predelovalo v novem zadržnem podjetju, ki bo z novo mlekarno pridobilo velike kapacitete.

Okrajni ljudski odbor se je strinjal s predlogi in načeli razvoja mlekarnstva v okraju in sprejel sklep, da se sprejme odlok o prepovedi predelave odkupljenega in zbranega mleka na področju okraja, ki bo stopil v veljavo z dograditvijo nove mlekarne. Odlok med drugim predvideva, da mora Okrajna zadržna zveza izdajati dovoljenje za predelavo mleka.

Razen tega so ljudski odborniki sprejeli priporočila obč. ljudskim odborom o Odloku o turističnih taksah in Odloku o občinskih taksah.

BRALCI NAM PIŠEJO

Kako bo z novim voznim redom?

Verjetno je vsem že v spominu lastni voznik red, ki je izšel v Zagrebu v obupno popačen slovenski. Prav tako so verjetno vsi spomnili voznih redov, ki jih je izdal Putnik in ki so bili pod imenom »Express« zelo priljubljeni. Zaradi tega se vprašujemo, kaj bo letos s slovenskim voznim redom? Kakor silimo, tudi letos Putnik ne bo mogel izdati voznega reda, ker predpisi Generalne direktije železnice ne dovoljujejo dajati podatke o voznem redu za prihodnje leto, preden ta voznik red ne postane veljaven. Ker pa morajo biti podatki zaradi tiskanja, v tiskarni naj-

manj pet mesecev prej, Putnik menda voznega reda spet ne bo mogel izdati. Kaj ni mogoče ničesar ukreniti? -a.

Nova pošta in dostava revij

Naročniki naših revij, mesečnikov in sploh našega časopisa, so pogosto žalostni in nezadovoljni, ko jim pismonoša prinese novo številko naročenega časopisa. Navadno so te revije poškodovane ali v najboljšem primeru zmečkane. Za vse, ki revije spravljajo in jih ob koncu leta celo dajo v vezavo, je to zelo neprijetno. Že dejstvo, da uprave nekaterih časopisov, ki imajo večjo obliko, razpolikajo te časopise prepognjene, ni najbolj primerno za lepo vezavo. Ko pa se te ali druge revije ob prenosu po pošti še pomečkajo in raztrgajo, pa to dejstvo marsikomu vzame veselje do naročanja revij. Kdor se ob ne ravno nizkih naročninah odloči za naročitev ene ali več revij, želi dobiti naročeno v dobrem stanju. Zanimivo je, da niso zmečkane in poškodovane same revije kot Tovariš, Rodna gruda, Naša vas in pod., ampak tudi Novi svet, Nova obzorja, da celo Obzornik in sedanjí majhni obliki prihaja pokvarjen. Prav tako tudi naši razgledi in drugi listi.

Naročniki revij prosimo pošteno upravo, da malo prouči to vprašanje in ugotovi, kaj bi se dalo ukreniti, da se te poškodbe odpravijo. Razen tega naj tudi pismonoše pri stanovanjih, kjer so pisemski nabiralniki manjši od revij, ne tlačijo revij v nabiralnike, marveč jih raje položijo na stopnice pred stanovanje in pod. Tudi pri takem nasilnem vtikanju v manjše pisemske nabiralnike se revije pogosto zmečkajo in strgajo. Stalno zamenjavanje poškodovanih revij za nove povzroča zalogam veliko škodo. In boljše skrb za revije bo marsikomu povečala veselje za naročanje revij in časopisov sploh. -n.

Prometna nezgoda

V četrtek ob 11 je prišlo na Celovški cesti pred rimsko do prometne nezgode. V tem času je vozil po Celovški cesti proti Ljubljani tovorni avto. Iz dvorišča remize pa je pripeljal na Celovško cesto osebni avtomobil voznik Karlošek. Le-ta je bil premalo previden in se ni prepratil, če ima pot prosto. Tovornjak se mu je sicer umikal, vendar se ni mogel izogniti karambolu. Pri trčenju je bilo za približno 60.000 din škoda. -o.

Nezgo a na ravni cesti

Pred dnevi je vozil z avtobusom po okrajni cesti iz Cerklj proti Novemu mestu na Dolenjskem voznik Silvester Kalin. Ko je pripeljal v Zalog pri Škocjanju, je zapeljal z vozilom na ravni in odprti cesti čez rob ceste. K sreči ni prišlo do hude nezgode, saj je bil lažje telesno poškodovan samo en potnik. Na avtobusu pa je nastalo za okrog 7000 dinarjev škoda. Do nezgode je prišlo po vsej verjetnosti zaradi preučenosti voznika, o čemer pa bo izpre-govoril zadnje besedo za to odgovoren organ. -a.

Vse naloge, ki jih ima podjetje v proizvodnji sedaj in ki jih bo nemara imelo v bodoče, ne bo mogoče rešiti brez zadostnega števila delavcev. Zato je v ospredju pridobivanje novih kvalificiranih delavcev in s tem v zvezi reševanje tistih vprašanj, ki izvedbo te naloge ovirajo.

Koncert violinista Szerynga

(Pri klavirju: dr. Andreja Preger)

Ljubljana, 12. aprila. - Skoraj celoten spored (po ena sonata Beethovna, Bacha, Prokofjeva) z izjemo dveh kratkih skladb za razvedrilo na koncu, je spadal v področje tako imenovane resne, zahtevne glasbe. Zahteve na poslušalca so bile v tem primeru zlasti v prvem delu (Beethoven, op. 123), Bach (C-dur, za samo violino) toliko strožje, ker se je solist držal povsem objektnega, mirnega, v kritični jasni tehnici ter intoniranost doganjane, od neposredne čustvenosti naseljene izvedbe skoraj hladnega načina interpretacije. Prokofjev (2. sonata) je bil četudi v bistvu še v enakem nepodkupljivem konceptu interpretacije, vendar spriču svoje sodobnosti, razgibanosti in zato hitrejšo razumljivosti procese lažje prebravljivi. Posebno pri Bachu in Prokofjevu je je tudi čutilo, kako imenitno sta njuni dve skladbi napisani za violino in zato je bilo treba priznati, da sta dobro izbrani. Velika fuga v C-duru v 2. stavku Bacha se redko sliši - po navadi jemljejo violinisti fugo iz njegove sonate v g-molu, redko tudi ta Prokofjev, in zaradi teh okoliščin je bil spored še posebno zanimiv. Pianist je v Beethovnu in Prokofjevu spremljal v prilagojenosti objektivnemu značaju violinistove igre, le v obeh sonatah in v tam preglasno. To zadnje je bilo toliko bolj občutljivo, ker violinist v skladu s siceršnjim značajem svoje igre ni razvijal velikega, blestečega čutnega tona, ampak se tudi tu umikal v neko poglavitnost. V zameno za to pa je violinist znal dati tonu tako rekoč navznoter, v sinesah, mnogo raznolikosti, je pustil en sam ton v njegovem toku spreminjati se v različnih zvočnih niansah, barval tone ene same fraze različno. Razen tega: kakor se je zdelo, da njegov instrument nima posebno prodornega, blestečega tona, je bil vendar v vsem svojem obsegu lepo izenačen in je imel zlasti sorazmerno močno, sonorno, lepo barvito spodnje zvočno območje (na struni g).

Rafael Ajlec

Naročniki »Ljudske pravice« so zavarovani za primer nezgode!

Takoj po številnih proslavah, akademijah in delovnih akcijah v počastitev 10-letnice mladinskih komitejih skupaj z osnovnimi mladinskimi organizacijami po vseh, šolah in delovnih kolektivih v jesenjski komuni začeli organizirati V. tradicionalni mladinski festival, ki bo v počastitev rojstnega dne maršala Tita.

Initiativo ta za vsakoletni mladinski festival je dal občinski komitej LMS. Na Jesenicah je že poseben pripravljani odbor, ki sprejema razne predloge in pobude. Posamezni mladinski aktivni bodo naštvirali kulturno prosvetne programe, na katerih bodo nastopili pevski zbori, dramski igralci, recitatorji, tamburaši, folklorne

skupine, godbe, zabavni, godalni orkestri in športniki.

Mladinci in mladinke bodo v teh dneh imeli tudi več zborovanj, na katerih bodo skušali v vseh organizacijah in društvih poživiti dejavnost, dati nameravajo novih pobud za delo v športnih in telesnovzgojnih društvih in Svo-bodah. Mladinke in mladinci iz šol in delovnih kolektivov ter z vasi pa bodo v teh dneh začeli nove mladinske delovne akcije, posebno na novih športnih in telesnovzgojnih objektih. Na zborovanjih in aktivih bodo mladinci in mladinke navezali tesne stike z drugimi organizacijami, posebno pa z mladinskimi in si tako izmenjali misli in izkušnje.

Požari in druge nesreče

V ponedeljek je zaradi nepazljivosti Franciše Verbič v gozdu med Horjulom in Veliko Ligojno nastal požar. Verbičeva je na pašniku grabila dravje, ki ga je spravljala na kup in potem zažgala. Močan jugozahodni veter, ki je ta dan pihal, je iskre raznesel po pašniku, od koder se je ogenj razširil tudi v gozd. Ko je Verbičeva videla, da požara sama ne bo mogla pogasiti, je hitela v vas po pomoč. Ljudje, ki so takoj prihitali, so preprečili, da škoda ni bila še večja.

V skladišču Kmetijske zadruge Karlovec pri Velikih Laščah je v ponedeljek izbruhnil požar. Skladišče, ki je bilo na podstrešju, je bilo polno suhe robe. Požar je baje nastal zaradi slabega dimnika, ki je bil tako razpokan, da so iz njega uhajale iskre. Zgoraj je ostrežje in vsa vskladiščna suha roba in je škoda za približno 3.500.000 dinarjev.

Devetletni Anton Drevenšek se je v ponedeljek dopoldne, kot po navadi vrnil iz šole. Iz kuhinje je prinesel nek predmet, na katerega pa ni bil niti pozoren, ker so mislili, da gre za kos pločevinaste cevi. Ko se je s predmetom igral in ga tudi zažgal, je nastala eksplozija, ob kateri je dobil hude poškodbe po obrazu, vratu in rokah. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico. Po drobnih sočeh, se je deček igral z dinamitno patrono.

ŠAH STUDENTSKA OLIMPIADA

Rezultati šestega kola: Bolgarija: 20A 31, Romunija: 25SK 0,315 (3), ŠST: 1, Madžarska: 1, Jugoslavija: 1, Španija 11 (2), Matanović in Ivkov sta razdelila, Marič in Sokolov pa imata prekinjeni partiji v boljšem položaju.

Prekinjene partije prejšnjih kol: Madžarska: 1, Jugoslavija 22, Španija: 1, Bolgarija 0,5:3,5.

TURNIR KANDIDATOV

V prekinjeni partiji devetega kola je Bronstein premagal Filipa. Vodil Geller s 6 točkami, Bronstein in Keres pa imata po 5,5 točke.

PRODOREN USPEH

českých simfonikův

Bogat, plemenit, in — kar je bilo najbolj dragoceno — v vsaki skupini dognano izenačen, strnjen zvok godal, ki zmoroje ljub svoji ogromni zasedbi tudi kot dihi tihe dinamične odtiske, dalje toplo zlito, bolj mehko zveneca pihala, končno lepo v enovito celoto obvladana trobila, spet z do- ločno izdelano svojstveno zvočno- stjo, kakor to zahteva njihov pro- dorni zvočni značaj z bolj sijo- čimi ozir. jarkimi, rezkimi barva- mi — vse to spet združeno v za- okroženo celoto, da je, kot bi člo- vek poslušal en sam in zares eni sami poustvarjalni volji podrejen instrument: to so bile samo teh- nične osnove, iz katerih so potem poganjali cvetovi plemenitega mu- ziciranja orkestra Češke filhar- monije.

Prva simfonija Dvořáka, prvega velikega mojstra tega pomemb- nega orkestra v njegovi zgodovi- ni, je v izvedbi temeljila na dveh osnovnih kvalitetah, ki sta, obe tipični za češki način muzicira- nja, jamčili za pristnost izvajal- ske zasnove in izvirno tolmače- nje tega dela; to sta bila živ, pro- žen, ostro markiran ritem, neka posebna spečnost tempa na eni strani, in laskava, mila, mehka melodičnost, razpevanost na dru- gi strani. Kakor potem v nadalj- njem sporedu, tako je bilo že tu občudovati pihalce v izvajanju posameznih solističnih spevnih epizod, ker so bili po gibčnosti tona in fraze povsem dorasli go- dalcem. Izvedba me je naučila, da je ena izmed skrivnosti dobrega izvajanja Dvořákovе glasbe pose- ben čut za izraznost okrasnih, na videz zgolj vzporedno pojav- ljajočih se melodičnih črt. Zdi se, da je posebna moč dirigenta še v tem, da zna izkoristiti za mičen izraz prehode med odstavki, da vložil dogajanje tudi v tiste krat- ke premolke, s katerimi se ločijo ozir. v katerih se stikajo posa- mezni oblikovni členi.

Simfonične fantazije (Sesto simfonije) v Združenih državah Amerike živečega sodobnega če- škega skladatelja Bohuslava Mar- tinija so gostje tolmačili kot obli- kovno zelo svojevrstno, netradi- cionalno zasnovano zaporedje raz- položenjskih in gibnih (motorič- nih) epizod, fantazij, v katerih prehaja orkester skozi bogato lestvico dinamičnih odtinkov in raznovrstnih, deloma zelo apart- nih barv, osvetljev. Zato je bila

ta točka, ki nas je seznanila z reprezentativnim delom sodobne češke glasbene tvornosti, obenem preizkusni kamen in dokaz vir- tuozne zmogljivosti orkestra. Očit- no gre za skladbo, ki bi v manj dognani, ne povsem prezoreli iz- vedbi lahko izzvenela tudi nepo- vedno in utrujajoče in je name- njena torej zgolj ansamblom do- gnanih tehničnih in muzikalnih kvalitete. Ta izvedba je bila, bi dejal, naravne poljudna v opri- jemljivi izdelanosti umetniških, izraznih namer, ki jih je moral imeti komponist.

Musorgskega Slike z razstave v Ravelovi orkestralni prepesnitvi so bile kot tista priljubljena točka, ki jo mora vsebovati take spored za dober konec, posebno primerne, da so nam nudile vpo- gled v spoštljivi, plemeniti, ljube- čič, z eno besedo: kulturni odnos

rešitev, toda nikjer prizadetejši, nikjer plemenitejši. Ne kritično, temveč zgolj kot šaljivo opažanje naslednje: bydlo (voz z volovsko vprego), ko sredi skladbe pri- skriplje in se privlači tik mimo poslušalca-gledalca, tu ni bilo več bydlo, ampak hrumeč 20-tonski Sherman; zares eden redkih tren- utkov koncerta, ko je dirigent snel orkestru vse uzde dinamič- nih možnosti. V najlepših, naj- globljih trenutkih je za pisano, zabavno vrsto slik vstala v luči umetnine mило ozarjena, a kljub temu s tragičnostjo obdana po- stava njihovega ustvarjalca, Mo- desta Musorgskega, in čutilo se je, da je te slike vendar pisal s srče- no krvjo. Ta izvedba Češke fil- harmonije pa je bila poleg vsega drugega zanimiv doprinos k štu- diju vprašanja o estetski vredno- sti programske glasbe, ki jo čisto

Z razstave v Ja- kopičevem pavi- ljonu — Janez Vi- dic: Barbka

tega dirigenta ozir. orkestra sploh do izvajanja dela. Nekateri »slike« so bile oživljene v taki popolnosti, da si človek drugače interpretacije ne bi mogel zaletiti. Pri drugih bi si bilo mogoče za- misliti še drugačno, morda boljše,

zaposlavljajo za absolutno. Iz- vedba je dokazovala, da tudi pro- gramske glasbe ne smemo razu- meti grobo kot zgolj podslikava- nje nekih zunanjih, neglasbenih dogodkov. Tudi ona vodi konec koncev do nekih učinkov, ki so mogoči samo v glasbenem svetu, le da te učinke odlikuje to, da so posebno topli in ganljivi, posebno primerni, zbujači v poslušalcu tisto čustvo velikodušja, brez ka- teriga ni umetniškega doživljanja.

Orkester Češke filharmonije je v poteku svojega bogatega spo- reda izpričal, da v polni meri vzdržuje svojo visoko orkestrsko kulturo, rastočo ne le iz tradicije, temveč tudi iz nenehnega discipliniranega dela, žrtve, ki so po- trebne, da se iz glasbene repro- dukcije izločijo nepreračunljivi- sti in slučajnosti drobnega oseb- nega življenja in da postanejo za- vestno dosegljivi svefli umetniški cilji. Rafael Ajlec

IZ ŽIVLJENJA SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV

Nov prosvetni dom v Grižah

Kulturno življenje med zabukovski- mi rudarji se je zlasti razmahnilo v okrilju »Svobode«. V pretekli sezoni so bile zlasti agine pevka sekcija in godba na pihala. Prva je pripravila 8 samostojnih koncertov in sodelovala na 28 prireditvah, godba pa je nastopila 52-krat. Dramska sekcija je uprizorila »Vaško komedijo«, spevoigro, ki sta jo pripravila domači režiser in pevovodja. Z letošnjim letom je postala delavna tudi Ljudska univerza, ki je pripravila že vrsto predavanj.

Zlasti pohvalno je delo godbe na pi- hala, ki vzgaja mlade godbealke in tako izpopolnjuje svoje vrste z mladim naraščanjem. Zelo priljubljen je tudi mladinski tamburaški zbor, ki se čeda- lje bolj uveljavlja. »Svoboda« razpolaga tudi s knjižnico, ki šteje zdaj 1600 primerkov knjig.

Nastopi in prireditve, ki jih pri- pravlja »Svoboda« iz Zabukovice, niso namenjeni samo delavcem in prebival- stvu Zabukovice. Posamezne sekcije dru- štva so s pridom nastopale tudi po so- sedajh kmečkih krajih in širile med kmečkim ljudstvom zanimanje za pro- svetno in kulturno delo.

Za še večji razmah prosvetnega in kulturnega dela v Zabukovici in Grižah primanjkuje primernejših prostorov. Ven- dar bo že v letošnjem letu in težava v celoti odstranjena. V Grižah je v do- končni izgradnji nov prosvetni dom, ki gotovo sodi med najlepše v Savinjski dolini. Stavbo je pred časom prevzela v upravljanje »Svoboda« od Občinskega ljudskega odbora, ki je zanjo priskrbel potrebna denarna sredstva. Ker se je lansko leto delo na dograditvi novega prosvetnega doma zaradi finančnih težav zatuknilo, so se zanj zavzeli ru- darji. Za Dan republike so lani žrtvo- vali zaslužke ene akordne dneve, ki so jo namenili za dograditev doma. Zdej je stavba že pod streho in so potrebna le še notranja dela. Sredstva, ki so po- trebna za notranjo opremo, je predvidel v svojem proračunu Občinski ljudski od- bor v Zalcu. Z dograditvijo doma bo ustvarjeno za Griže in Zabukovico kul- turno središče, ki bo velikega pomena za razvoj prosvetnega življenja. Letno gledališče v Grižah, ki je v neposredni bližini in je bilo pred leti zelo upo- rabljano, bo tako spet prišlo do svoje polne veljave. —vd.

IZ ZAKLADNICE SLOVENSKE UMETNOSTI

MATEVŽ LANGUS: PODOBA LJUBLJANSKEGA MEŠČANA

V dolgi vrsti portretnih slik, ki jih je izvršil Langus, je zanimiva naša portretna podoba ljubljanskega meščana, nastala nekako okoli polovice prejšnjega stoletja. Upokojenec v značilni obleki svoje dobe z visokim ovratnikom ima z dragulji okrašen svilen doprnsnik in drži v rokah spominsko knjigo, kjer beremo na naslovnem listu v nemščini posvetilo »hvalnega sina Edvarda Jožefa...« V ozadju vidimo strugo Ljubljanice na Barju, bolj zadaj pa mesto s Kam- niškimi planinami in Smarno goro. Natančno je viden Grad, tedaj še dvostolpna šentjakobske cerkev, Križanke in nunska cerkev.

Mladi ljudje v mladih vlogah

PO NASTOPU MKUD »IVAN CANKAR« S KLASIČNE GIMNAZIJE V MESTNEM GLEDALIŠČU

Malone v zaupljivi zatišju, daleč od hrupa polemičnih tokal, nekako v skrivni izbi ljubljans- kega kulturnega življenja živi in sanja Mladinsko kulturno-umetni- ško društvo »Ivan Cankar« klasi- čne gimnazije. Rojeno pred pol- tretjim letom, polno vrelega mladostnega zanosa in »pojočih ran«, je društvo mladih ljubljanskih kulturnikov v mialnih letih že močno izrazilo svojo ljubiteljsko vneto do kulturnega udejstvova- nja in zlasti zaživel v gledališ- kih prizadevanjih. Zetev tega udejstvovanja je četrto premier s številnimi repizami: Goliev »Jurček«, Molièrovo »Scapinove zvižaje«, Nestrojeva »Pesem s ce- ste« in letošnji Pugetovi »Srečni dnevi«. Mimo tega: pevski zbor, pet let literarnega glasila »Naša raste«, tradicionalni literarni nastopi itd.

V tej žetvi ima letošnja upri- zoritev »Srečnih dni« skorajda simboličen značaj: zdí se, da navkljub »pojočim ranam« našega časa življenjska radost mladih

ljudi čisto zavre v občutja sreč- nih dni, ki jih v vsakovrstnih in različnih okoliščinah človeku nav- reže mladost. In kot takšno jo velja sprejeti brez sentimentalnih spogledovanj, ki jih marsikak črnogled pogosto tako očitajoče in celo ironično deklarira, kadar prodaja svoje »nazore« o mladosti.

Niè ne dé, če so se uprizori- telji »Srečnih dni« v odskri po- stavitvi zgedovali pri predletni uprizoritvi istega dela v Mestnem gledališču, čeprav bi stvar s po- gumnejšim in bolj izvirnim od- skrim posegom nedvomno prido- bila na čaru. Tako pa sta režiser (Marko Kalin) in scenograf (Milan Fras) uravnala potek dogajanja v malone iste odrske postopke kot nekaj MG. Navkljub temu je režija prisrčno razgrela in raz- gibala značaje mladostnikov z vsemi njihovimi muhami in pre- piri, le zaupljiva enovitost igre se je tu in tam zmuznila v pre- poudarjeno »kokeriranje« z občin- stvom. A to prav gotovo za ljubi- teljsko vneto in takšne vrste nesreča, da bi lahko skazila do- rohotno voljnost nastopajočih.

Med mladimi igralci sicer ni bilo videti izjemnih darov, četudi bi jim bilo krivično odrekati sproščeno nadarjenost. Če se je ponekod zagodila med njihovo prizadevanje okorna gesta, pati- tičen vzdih in pogled ali burkasti vrisk igralske radosti, tedaj je to bila pač malenkostna nesreča v gledališki sreči. In prav iz te gledališke sreče, ki je prepajala mlade igralce in igralce (Ljerka Finžgarjeva, Irena Prosenova, Alenka Ferenčakova, Franci Kri- žaj, Janko Koren, Milan Aleš), je vzkliko tisto prisrčno doživetje, ki ga skriva v sebi sleherno iskreno in radovoljno ljubiteljstvo.

Upajmo, da se »nepretgrana veriga« nastopov MKUD »Ivan Cankar« z ljubljanske klasične gimnazije v prihodnje ne bo raz- verižila! V. P.

RAZGLEDI PO SVETU

PROSLAVE M. MUSORGSKEGA: V Moskvi so nedavno ob pri- liki 75-letnice smrti skladatelja Modesta Musorgskega odprli v koncertni dvorani »Musorgskije« zanimivo razstavo dokumentov, ki govori o svetovnem priznanju del Modesta Musorgskega in o gledaliških izvedbah njegovih oper po svetovnih odrih. Ob tej priložnosti je bila tudi posebna zasnovana v Bolšom teatru, širša člni so izvedli posamezne scene iz Borisa Godunova in Hovan- šine.

RAZSTAVA ANGLEŠKE UMET- NOSTI: Nedavno so v Sovjetski zvezi prvič pripravili v Muzeju upodablajočih umetnosti »Pu- škinske« razstavo angleškega slikar- stva od XVI. do XX. stoletja. Razstavljeno je veliko število del angleških umetnikov in prikazu- je glavne predstavnike angleške likovne umetnosti v omejenem časovnem razdobju. Na razstavi so zastopana le dela iz sovjetskih muzejev.

FESTIVAL FILMOV PO DE- LIH SHAKESPEARA: V glav- nem moskovskem kinematografs- kem Metropoli prikazuje se dni so- vjetske filme, narejene po delih W. Shakespeara. Med temi filmi so najnovejši »Othello«, ki ga je posnel Mos-film, filmski balet »Romeo in Julija« in filmska ko- medija »Sen kresne noči«.

SPOMENIK V. MAJAKOV- SKEMU: Do konca tega leta bodo v Moskvi na trgu Majakovskega odkrili spomenik pesniku revolu- cije Vladimirju Majakovskemu. Spomenik je izdelal mladi kipar Aleksandr Kihajnikov in ga je komisija pri ministru kulture odobrila. Značilno za to delo je, da se precej razlikuje od dose- danjega likovnega upodabljanja Majakovskega, saj je brez obič- ajne patetične zvišenosti.

ZALOŽNIŠKA DEJAVNOST: Leta 1956. bo moskovsko zalo- žniško podjetje »Sovjetski pisat- elje« izdalo 350 knjig v nakladi preko deset milijonov izvodov. Med najavljenimi deli ni najp- omatljiv, ne novih del bolj znanih sovjetskih književnikov. Pri isti založbi je nedavno izšla tudi knjiga o »Tihem čezm«, ki jo je napisal mladi literarni zgodovinar L. Jakimenko.

KONGRES ČEŠKIH PISATE- LJEV: V Pragi se bo 22. aprila začel kongres češkoslovaških pi- sateljev. Na tem kongresu boota od jugoslovanskih književnikov sodelovala Dobrica Ćosić in An- ton Ingolič.

Domače kulturne vesti

Zagreb: Dramska sekcija kul- turnega društva Slovencev v Zagrebu »Slovenski dom« je nedavno presla- vila desettinico svojega dela s pred- stavo Borove drame »Vrnitev Blaž- novih«. Predstava je bila v sloven- skem jeziku prikazana v gledališču »Komedijska«.

France Slana: Zamisljena dvojica (risba)

Beograd: Na zadnji seji Sveta za prosveto in kulturo Ljudske repu- blike Srbije so osnovali republiško komisijo za prosvetni film. Pomen te komisije je tesno vezan s problemom uporabe ozkega filma v propagandne, prosvetne in vzgojne svrhe. Naloga komisije bo predvsem v vzklajevanju planov proizvodnje vzgojno prosvet- nih filmov ter filmov za šolsko upo- rabo in skrb za kinofikacijo šol.

Skoplje: Na nagradnem nate- čaju za izvirno dramo v Skoplju ni bilo od 25 predloženih del niti eno nagrajeno. Konkurs je bil razpisan za dramo iz sodobnega makedonskega življenja. Iz predloženih del prihajata samo dve v poštev za odkup in ju bodo v prihodnji sezoni s primernimi popravki uprizorili.

Zagreb: Po interni predstavi novega jugoslovanskega filma »Zasle- dovanje« v Zagrebu je bila zanimiva razprava filmskih in kulturnih delav- cev o tem filmu in o filmski proble- matiki. V razpravi so sodelovali tudi najvidnejši hrvatski književniki kot Mirko Božić, Vjekoslav Kaleb, Ervin Slinko, od filmskih delavcev pa Fedor Hanžeković. Rezultat diskusije: Film je obrtniško dognan, očitali pa so mu tudi neke negativne strani kot povr- no ilustrativnost, ki kvari idejno umetniško vrednost filma.

Reka: Direktor Opere »Ivan Zajec« na Reki, komponist Boris Pan- dopolou, namerava pisati opero na temo znanega nemškega desanta na Drvar. Libreto za to opero je napisal režiser reškega gledališča Anđelko Štimac. Komponist misli na ta libreto, napisati najprej radio-eporo, kasneje pa to delo adaptirati za oder.

Osemdeset let »Tugomera«

»Tugomere«, ki je izšel leta 1876, torej pred osemdesetimi leti v teh dneh, ni bil prva slovenska zgodovinska tragedija. Že pred tem delom so se pisatelji poizku- šali, da bi v tej dramski obliki izrazili določeno hotenje, dati sloven- skemu slovstvu in gledališču delo iz slovenske, če že ne domače zgodovine. Takim poizkusom je dal do neke mere pobudo razpis nagrad Dramatičnega društva 1870, narekovan po praktičnih po- trebah mladega slovenskega me- ščanskega gledališča.

Da je svojo pobudo Jurčiču za zasnovo »Tugomera« do neke me- re nudil zgornj omenjeni razpis in začetek slovenskega meščan- skega gledališča, ki mu je od za- četka ustanovitve Dramatičnega društva 1867 kumoval Fran Lev- stik, je možno. Nič manj verjetna pobuda pa je tičala v slovstvenem razvoju Jurčiča kot pisatelja, ki si je že zmlada beležil dramatur- ške zapiske ob prebranih klasič- nih dramskih delih svetovnega slovstva in razpravah evropske dramaturgije. Ne glede na ugotov- itev novejših slovenske slovstvene zgodovine in dr. A. Slodnjaka, urednika najnovejših izdaje Levsti- kovskega zbranega dela, ki je do- gnel nedvomno pomemben obli- kovni in vsebinski avtorski delež Frana Levstika pri »Tugomerju«, kakor ga poznamo od prve izdaje te tragedije 1876, je zasnova tra- gedijskega potekla od Jurčiča. Na zunaj je že od vsega početka no- sila obeležje hotenja, podati tra- gedijsko iz slovenske zgodovine ne samo za potrebe mladega sloven- skega gledališča, temveč tudi kot izraz dozorevajočega slovenskega slovstva, ki je na mah po svojih

najmlajših slovstvenikih postalo sposobno lotiti se tudi komplici- ranjših slovstvenih oblik. Notra- nje pa je delo ob svoji predelavi Fran Levstik tako prekrasil in

Na gledališkem festivalu v Novem Sadu sodeluje tudi ljubljanska Drama s Cankarjevimi »Hlapci«. — Na sliki: Maks Furijan, Stane Sever in Maks Bajec v »Hlapcih«

mu udaril takšen pečat, da po- meni svojstveno skupnostno delo tiste slovenske slovstvene gene- racije, katere delo je ohranjalo svoje miselno vplivnostno področ- je skoraj domala do konca prejš- njega stoletja.

Četudi pa je bilo slovstveno delo te generacije tako pomemb- no, se je v slovenskem gledališču pokazala plodna in gladniče njena organizatorična delavnost. Tvorno dramsko delo z redkimi

1919 v Ljubljani in simbolično odprl novo dramsko gledališče.

Kreftova prepesnitev in pre- delava »Tugomera« je novejšega datuma (1946). Ta predelava je delo odrskega veččaka, dramatika in dramaturga ter je za uprizar- janje tragedije pokazala nove možnosti in razbila udomačeno mnenje, naj bi bil »Tugomere« samo slovesna igra za izredne priložnosti. Veno

Tekmovanje mladih glasbenikov

Te dni je Organizacijski odbor I. jugoslovanskega tekmovanja mladih glasbenikov razposlal vsem republiškim združenjem glasbenih umetnikov lične brošure z navedbo tekmovalnega progra- ma, pravilnika in članov žirij, obenem pa priložili pristopne pri- jave za to zvezno tekmovanje, ki bo od 15. do 21. oktobra letos v Ljubljani.

Letošnje tekmovanje bo — ka- kor se zdi — po številu prijav- ljencev največje. Prvič bodo v letošnjem oktobru istočasno tek- movali kandidati vseh tekmoval- nih disciplin, solopetja, klavirja, violine, violoncella, vseh pihalnih instrumentov, roga in trobente. Prejšnja tekmovanja, pri katerih je bila starostna meja določena na 32 let, so namreč izmenoma zaključevala — zaradi organiza-

cijskih težkoč — po eno najmo- nejšo disciplino, bodisi klavir, bodisi solopetje. Poleg tega je le- tos na novo uvedena disciplina trobenta, za kar so se posebej po- tregovali glasbeni umetniki Srbije in odkoder pričakujemo prav za to disciplino največ prijav.

Za člane ocenjevalnih žirij so povabljeni najvidnejši glasbeniki Jugoslavije. Tekmovanje samo bo izvedeno v dveh etapah: I. del tekmovanja bo anonimno, tekmo- valci bodo tu nastopili za zaveso. V II. javnem delu pa bo poleg žirij lahko prisotna tudi publika, kar se je izkazalo kot uspešno že ob prvem podobnem tekmovanju v Ljubljani. Konkurrirati bodo smeli glasbeniki, ki do začetka tekmovanja ali vsaj do 21. oktob- ra letos ne bodo presegli 27. živ- ljenjskega leta.

Namesto beležnice - piščalka

Oblačno in vetrovno je bilo popoldne v sredo, toda na stadionu ljubljane v siški je vladala dokaj lahka žilavost. Na košarkarskem igrišču so igrali košarkarji, na odbojškem igrišču so odmevali vzkliki članic, tam blizu angonetne silničnice na rezervnem nogometnem igrišču pa so imeli svoj redni trening nogometni sodniki.

Pot me je zapeljala tja, pač zato, ker smo o delu nogometnih sodnikov slišali letos že dosti pohvalne. Res, precej lepo število jih je bilo zbranih, razglašeno so se podili za žogo in igrali viktórios.

Im, sedaj se pa mladi znojijo. Pojdimo poslušati, kako kaj odgovarjajo na vprašanja, je pripomnil nekdo. Dva ali trije so se ločili od skupine, pridružili sem se jim iz radovednosti - v sobi zraven silničnice so novi sodniški kandidati opravljali teoretični izpit.

Se dva sta sedela na »zatožnik klopi, na obrazih poslušalcev je bilo opaziti napetost - slo je zares. Koutali so nato pa so se vsi odpravili na glavno igrišče, kjer sta jih že pričakovali dve mladinski moštvi, moštrici in srdečici.

Stroga komisija je dala še zadnja navodila, sledil je reček žvižg, tekma se je začela. Kandidati so morali vsaj v grobem pokazati tudi praktično znanje.

Hitro so se vrstili, vsak nekaj minut, in z večjo, drugi z manjšo izkušnostjo. »Ua, studja, ne vidiš prekrška...« Nekdo izmed gledalcev je protestiral proti odločitvi sodnika. Zakaj le, saj ni bilo nič napačnega, smo se vprašali. Tako nam je postalo jasno - na igrišču je bil znani športni novinar Slavko, ki je za kratek čas zamenjal beležnico in svinčnik s piščalko in zastavico.

Saj res, vrnjelo je zato, ker se je na igrišču pojavil naš novinarski kolega, mi je pobilsknilo v glavi. No, da malo smučevanjas si je privoščil nekdo, sicer hvez potrebe, le bolj za šalo.

Tako je čes potekel - kandidati so opravili tudi praktični del izpita, komisija je odšla na stalnje posvet, med novicami pa je zavladala hipna nervoza. Prav toľovo, nihče ni bil rad doživel stramote.

Kmalu smo se podali na razglasitev »sododbe«. Priznani sodniški inštruktor Viado je z resnim glasom spregovoril nekaj vzpodbudnih in koristnih besed, nato pa razglasil rezultate:

PRED EVROPSKIM VESLAŠKIM PRVENSTVOM

Veliko zanimanje

»Težko je najti kraj, ki bi imel lepo lego in bi bil tako primeren za veslaške prireditve,« so besede, s katerimi je g. predsednik Mulegg na lanski skupščini Mednarodne veslaške zveze pohvalil Bled, kjer bo letos od 25. avgusta do 3. septembra evropsko prvenstvo v veslanju. Dostoj je bilo to prvenstvo ločeno za moške in ženske. Letos pa bosta prvič obe prireditvi v istem kraju.

Blejska veslaška proga je že dobila sloves med evropskimi veslači. O tem pričajo številne udeležbe na šestih regatah, ki so jih doslej priredili na našem najlepšem jezeru. Najugodnejše za letošnje tekmovanje je seveda to, da bo lahko nastopilo šest čolnov hkrati in ne le štiri, kot lani v Gandu. Slaba stran lanske proge za evropsko prvenstvo so bili tudi tokovi, ki zelo ovirajo tekmovalce, in je na nekaterih progah prav težko zmagati. Najbrž ni bil slučaj, da na določeni prog v Gandu ni bila osvojena nobena zlata medalja. Vsega tega pa seveda na Bledu ne poznamo. Silkovita okolica, ki obdaja jezero, pa zelo ugledno vpliva na tekmovalce, to pa seveda tudi na rezultate.

SE ŠTIRJE MESECI
Če pogledamo na koledar, kar na hitro ugotovimo, da nas do ene največjih športnih prireditev po osebo-

»Lov na lisice«
Avtomoto društvo »Ljubljana« je v nedeljo priredilo »lov na lisice«. Sam lov je bil na 5 km dolgi prog od Opekarske ceste dalje proti Zadobrovi. Ker je bilo zemljišče za lov zelo pregledno, se je morala silenski skriliti v zemljo, kar pa ni običaj pri takih prireditvah. »Loč« lisice niso našli in je s tem »lisica« dobila lepo denarno nagrado.

To je bila po daljšem času prva večja družabna prireditev avtomoto društva »Ljubljana«, ki jo je dobro izvedel krožek iz Trnovca.

Landy: 3:58,6 minute na 1 miljo
Na olimpijskem stadionu v Melbourneju je avstralski atlet John Landy pretekel 1 miljo v času 3:58,6, kar je le za 6 desetink sekunde slabše od njegovega svetovnega rekorda na tej razdalji. Po teku je Landy izjavil, da so olimpijski igrah ne bo tekla na 1500 m, ker je postala ta razdalja zanj prehitra. »To je za mlade, jaz pa sem že star kot atlet. Čutim, da mi srednje proge bolj leze«. Landy je še pripomnil, da bo tekla na 5000 m, kjer pričakuje prav tako zelo močno konkurenco v Kueu, Chatawayju, Taboriju in Iharosu. Tek na 5000 m bo na sporedu olimpijskih iger pred 1500 m, zato ni izključeno, da bo Landy nastopil na obeh razdaljah.

diviti ločijo le še dobri štirje meseci. To pa velja le za gledalce. Vse nprave, organizatorji in tekmovalci morajo biti pripravljene že čez tri mesece. 29. julija bo namreč na isti progi - kot mesec dni kasneje evropsko - državno prvenstvo. Preizkušnja torej, ki bo pokazala, če so organizatorji pripravili vse potrebno, in če tekmovalci lahko računajo na kakšno boljše mesto.

Ze lanska regata na Bledu je potrdila, da bo letošnje prvenstvo dobro obiskano. Številne posadke so prišle lani na Bled prav zato, da bi si ogledale razmere, v katerih se bodo morali pomeriti najboljši evropski veslači. Med najštevilnejšimi bo Nemčija, ki jo bodo tokrat zastopali veslači Vzhodne in Zahodne Nemčije skupaj. Pred kratkim je bil na Bledu zastopnik nemške veslaške zveze, ki je dejal, da bodo na ženskem prvenstvu nastopile najboljše tekmovalke Vzhodne Nemčije. Teški tekmovalci pa bodo določeni na izbirnih tekmah.

MALENKOSTI LAHKO ODLOČAJO
»Naše priprave so resne,« je še dejal zastopnik Nemčije, »in se bomo letos skušali uveljaviti med najboljše. Mogoče bomo že tokrat dosegli uspehe, kakršne smo dosegali pred vojno. Zelim vam, da bi s prireditvijo popolnoma uspeli. Kar je važnejših priprav, sem prepričan, da bodo uspeli. Pazite le na malenkostih. Tem navadno posvečamo premalo pozornosti, pa so največkrat krive, da organizacija šepa.«

BRZOJAVKE
Po VIII. kolu mednarodnega šahovskega turnirja v Bogno Regisu je stanje na tabeli naslednje: O'Kelly 6,5, Pirc, Clark, Lehman 5, Golombek 5,5, Janošević, Wood 5 (1) itd. O'Kelly je v prekinjeni partiji iz VII. kola premagal Pirca, v VIII. kolu pa Lehmana. Pirc je v VIII. kolu v 24. potezi premagal Angleža Bardena.

BEOGRAD, 13. apr. Naše strelce in strelsko reprezentanco Jugoslavije čaka letos vrsta pomembnih tekmovalnih doma in v tujini, naslednje leto pa bo strelsko prvenstvo Evrope. Zato je sekretariat Strelske zveze Jugoslavije sklenil, da reprezentanco ne bo več odredjal izvršni odbor zveze, ampak strokovna komisija, ki bo sestavljena iz znanih strelcev. Če pa bodo na razpolago tudi gmotna sredstva, se bo naša reprezentanca letos udeležila olimpijade v Melbourneu.

BEOGRAD, 13. apr. Odbojkarji bodo začeli s tekmovalno sezono, tako v moški kot v ženski ligi. Vsi dvobojci, razen zagrebške Lokomotive in Branika, bodo odigrani v Beogradu.

ZAGREB, 13. aprila. Pred dnevi je bil sestanek aktivna Zveze komunistov zagrebške nogometne podzveze. Na njem so razpravljali o nepravilnostih posameznih nogometnih klubov v Zagrebu, o nezdravi pojavi, o ne dovoljenem danjanju in sprejemanju denarja itd. Ugotovili so, da je družbeno poučno delo v zagrebških športnih kolektivih slabo, in da je naloga Zveze komunistov zagrebške nogometne podzveze čimprej odpraviti vse nezdrave pojave.

Tudi Romuni, ki so lani priredili žensko prvenstvo, so letos pripravili številno reprezentanco - 56 članov. To je bilo pričakovati, saj so že na lantski regati objubil, da se bodo za letošnje prvenstvo resno potrudili.

VESELIMO SE SNIDENJA
Stalni zastopnik česke veslaške zveze g. Jaroslav Mysliveček je v svojem pismu sporočil, da bo prišlo na prvenstvo okrog 50 tekmovalcev, mimo njih pa še dva avtobusa gledalcev, ki bodo bivali kar v šotorih. »Učim se vaših pesmi in plesov,« piše g. Mysliveček, ki sem jih slišal v Gandu od vaših tekmovalcev. Zelo se veselimo snidenja, upamo pa, da bomo dosegli boljše uspehe kot lani v Gandu. Kaže, da letos gledalci na blejski prireditvi ne bodo prikrajšani. Velikega pomena pa bo prireditvi tudi za naše veslače, ki bodo imeli priložnost videti najboljše veslače na svetu, saj izvenevropski veslači me pomenijo mnogo. Upamo pa, da bomo razen uspele prireditve deležni tudi kakšne medalje za naše tekmovalce. M. G.

S TURNIRJA KANDIDATOV ZA SVETOVNEGA ŠAHOVSKEGA PRVAKA V AMSTERDAMU

LEPA IN ZANIMIVA IGRA

V drugem kolu prvega kroga turnirja kandidatov v Amsterdamu sta se srečala najmlajši sovjetski vele mojster Boris Spaski in v šestih borbah prekaljeni vele mojster Keres. Keres je kot kaže - hotel presenetiti mladega nasprotnika že v otvoritvi. Igral je sprejeli damski gambit, ki ga srečujemo na turnirjih bolj redko. 12. potezi je Spaski žrtvoval kmeta za napad, ki je povzročil Keresu težave. Keres je v nadaljevanju vrnil materialno prednost. Spaski pozneje ni najtočneje igral in partija se je po zanimivih zapletih in razpietih koncala remi.

Beli: Spaski Črni: Keres
(Sprejeti damski gambit)
1. d4, d5 2. e4, d3 3. SE3, Sf6 4. e5, e6, Lc4, e5 6. 0-0, a6 7. De2, Sbd7 8. Se5, b5 9. b3, Lb7 10. Td1 b4 11. Sa4, Df5 12. e4, Db5 13. ... L:c4 14. Se5, e4 15. Sic4, Le7 16. L:a4 0-0, 17. Sd6, Ld6 18. Ld6, Tfc8 19. Db4, Dc6 20. f3, Sd5 21. Da3, Lg6 22. Tact D:c1 23. Tiel, Tact šah 24. Kf2, e5 25. L:d5, ead 26. Se3, Sb6 27. Dc5, Te2 šah 28. Kg3, Tbd2 29. Le7 Te8 remi.

PRED ZAČETKOM ZVEZNE KOŠARKARSKÉ LIGE

Večina: za enotno ligo

Predlog beograjskih košarkarskih klubov Crvene zvezde in Radniškega ni naletel na ugoden sprejem pri ostalih ligiških. Zanj sta razena predlagalcev je zagrebška Mladost in Lokomotiva. Vsi ostali so proti delitvi lige po vsah.

MALO ČASA

Skoraj vsi, ki so proti predlogu, očitajo predlagalce, da je premalo časa, da bi bilo možno smotno spreminiti način tekmovanja. Tudi to je, da je večina košarkarskih klubov v precejšnji gmotni stiski. Ni pa moči prezreti dejstva, da so bili taisti klubi v enakem položaju tudi pred dvema

Mednarodni šahovski turnir v Amsterdamu. Na fotografiji: Boris Spaski in Keres.

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2
Poštni predal 42
Odrežite in nam pošljite

S TURNIRJA KANDIDATOV ZA SVETOVNEGA ŠAHOVSKEGA PRVAKA V AMSTERDAMU

LEPA IN ZANIMIVA IGRA

66. L:c4, e5 6. 0-0, a6 7. De2, Sbd7 8. Se5, b5 9. b3, Lb7 10. Td1 b4 11. Sa4, Df5 12. e4, Db5 13. ... L:c4 14. Se5, e4 15. Sic4, Le7 16. L:a4 0-0, 17. Sd6, Ld6 18. Ld6, Tfc8 19. Db4, Dc6 20. f3, Sd5 21. Da3, Lg6 22. Tact D:c1 23. Tiel, Tact šah 24. Kf2, e5 25. L:d5, ead 26. Se3, Sb6 27. Dc5, Te2 šah 28. Kg3, Tbd2 29. Le7 Te8 remi.

KAMNISKI SAHISTI MED SEBOJ Solidarnost (Kamnik) zmagovalce

Na letošnjem moštvenem šahovskem prvenstvu kamniškega kota je sodelovalo 7 osemčlanskih moštvo. Po napetih borbah je zmagalo mlado moštvo Solidarnost iz Kamnika, ki je v šestih avbo-

bojih v postavi Trbižan, Orepak, Dolinašek, Dobrovolje, Brašič, Majcenovič, Kuncija (Najger, Pačič), nabralo 40 točk od 48 dosegljivih. Sledijo: Svoboda (Domžale) 34,5, Komenda 28,5, Podgorje 23, Duplica 18,5, Godič 18 in Črna 5,5 točk.

Vasilij Smislov

PRVENSTVO LJUBLJANE Vodi Brglez

Po odigranih četrtfinalnih turnirjih in polfinalnem turnirju se je nedavno začel v Ljubljani zaključni turnir za letošnje prvenstvo okraja Ljubljana. Na turnirju sodeluje moštveni kandidat Kočvar (kot gost), 7 prvokategorikov, 3 igralci II. in 1 igralec III. kategorije. Moštveni kandidati imajo pravice neposrednega vstopa v republiške polfinalne turnirje, moštva in nekateri pa na prvenstvo Slovenije, zato imo obvezan igrati na okrajnem prvenstvu.

Po 9. kolu turnirja je stanje na lestvici naslednje: Franček Brglez (LUSK) 6,5, Lorbec (LSK) 5,5, Hribčiček (LUSK) 4 (2), Kočvar (LSK) 3,5 (3), Zemva (LSK) 3,5 (2), Milan Gabrovšek 3,5, Kacič (Litostroj), Maslar (LUSK) 3 (1) itd.

JUTRI: Krim - »Koper«

V nedeljo, 15. aprila bo ob 16. uri prvenstvena nogometna tekma ljubljansko-primoške lige med Krimom in »Koprom«. Ob 14.30 bo predtekma.

V nedeljo, 15. aprila bo v stekleni dvorani Direkcije železnice o Pržakovi ulici ob 16 dopolne dvojni rokobor v grško-rimskem slogu med Lokomotivo iz Zagreba in domačo »Ljubljano«.

V nedeljo, 15. aprila bo na stadionu Odreda prvenstvena mladinska nogometna tekma Odred : Svoboda (14.30) ob 16. uri pa prvenstvena tekma Odred B : Svoboda.

Edinstven rekord

Ameriški skakalci s palico, ki so doslej sodelovali na olimpijskih igrah, so dosegli edinstven rekord. Od leta 1896, ko so uvedli to disciplino v olimpijski program, do danes - so si priborili vse zlate medalje.

V nedeljo, 15. aprila ob 18 dopolne bo atletski klub Odred priredil miting z naslednjimi disciplinami: moški: 55 m, 100 m, 150 m, 200 m, 1000 m, 3000 m, 5000 m, 10000 m, krogla, disk, kopje, vlna; ženske: 60 m, 500 m, disk, krogla, vlna. Vabljeni atleti iz vseh klubov.

V nobeni drugi atletski disciplini in v katerikoli športni panogi se tekmovalcem kake dežele še ni posrečil podoben podvig.

Doživetie na Mauriciusu

MANNING O'BRINE
ROMAN
V naslednjem trenutku je prihitel René in ustrelil proti Smokyju. Ker pa je moral paziti, da ne bi zadel mene, ga je zgrešil. René je ustrelil še enkrat in Smoky je padel, kakor da je zadet. V naslednjem trenutku pa je skočil pokonci, planil iz svetilnika in izginil v temo. René je planil za njim, jaz pa sem najprej poslušal svoj revolver, potem pa sem odšel za njima. Našel sem ju šele čez nekaj minut.

Odgnal sem ga k avtomobilu. René je medtem odšel v svetilnik. Ko se je vrnil, je držal v roki še en revolver.

»Ali je to Smokyjev revolver?« sem ga vprašal.
»Da,« je odgovoril. »Kaj je z Goretom?«
»Mrtev je.«
»Škoda, da tale ni šel po isti poti.«
»Vse ob svojem času,« sem dejal. »Za zdaj pa nama živ več koristi, ker ga potrebujeva za pričlo.« Potem sem se obrnil na Smokyja. »Ali hočete cigareto, Smoky?«
»Imam svoje cigarete.«
»Ze prav, prižgite si jo.«

Nezaupljivo me je pogledal, potem pa je potegnil zavitek iz žepa. Zavitek ameriških cigaret. Potegnil je eno iz njega. Sklonil sem se k njemu in mu jo prižgal. Potegnil je dim enkrat, potegnil dvakrat. Njegov obraz se je takoj pomiril. Znova sem se sklonil k njemu, mu iztrgal cigareto iz ust in jo poduhal.

»Saj sem vedel,« sem rekel. »Z mamilom prepojena cigareta. Takoj sem pomislil, da kadite takšne cigarete. Kar se tiče mene, jih lahko mirno kadite. Dobite to cigareto in cel zavitek - toda šele, ko nama poveste vse, kar hočeva vedeti. Zdjaj pa - za koga delate? Zakaj ste ubili Switzerja in tisto dekle?«

Pljunil je na tla.
»Povem vama,« je rekel. »Toda dajte mi cigareto!«
Vtaknil sem mu cigareto v usta.
Potegnil je nekajkrat dim, si obrisal pot z obraza in spregovoril.

»Delam za nekega Duvala, ki vodi družbo Diego Garcia. V glavnem trguje s stroji. Toda Duval ni bil zadovoljen z majhnim zaslužkom in začel je tihotapiti mamila. Tihotapil je večidel opij, pa tudi kokain, heroin in z marihuanom prepojene cigarete. Napravil pa je napako. Duval ima pajdaša, tistega Montreuilu.

Le-ta pa o tihotapstvu ničesar ne ve. Če bi vedel, za kaj gre, bi nedvomno zahteval večji zaslužek... Switzer pa je bil naš človek. Bil je glavni razpečevalec mamil na tem otoku. Delal je vse zelo dobro, dokler še sam ni začel kaditi opija. Kolovodji to ni bilo po volji. Cigaret z marihuanom nam ni branil kaditi - toda samo, če smo kadili zmerno. Opij pa je bil prepovedan, ker začne človek pod vplivom tega mamila delati napake. To pa je v našem poslu nedopustno. Zato je Switzerja odpustil. Da je bil pameten, bi se bil sprjaznil s tem in si prizadeval rešiti se opija, pa bi bilo spet vse dobro. Mislil pa je, da bo lahko izsiljeval od Duvala to in ono. Grozil mu je, da bo vse izdal Montreuilu. To pa ni bilo po volji ne Duvalu, ne ostalim. Bila je nevarnost, da bi Montreuil vse odkril oblastem. To pa bi pomenilo v najboljšem primeru, da bi bil vsi ob zaslužek. Lahko bi se bil sicer pridružil nam, če bi bil pameten, toda to bi pomenilo, da se bi naš zaslužek zmanjšal. Ne prvo, ne drugo nam ni bilo po volji. Zato smo sklenili odstraniti ga.«

»Kaj pa Lisette, njegova ljubica, ali je pripadala vam?«
»Teja dekleta je škoda. Lisette ni vedela, s čim se je Switzer ukvarjal, toda... če bi bili ubili Switzerja, bi bilo utegnulo priti do preiskave, ki bi se bila raztegnila tudi na našo družbo. Tega pa nismo želeli. Zato smo si izmislili bajko o uboju iz ljubosumnosti. Menili smo, da bodo to vsi verjeli. Dobro smo vedeli, da ima Lisette nevsčnosti s Switzerjem in s svojim drugim ljubčkom v Port Louisu. Zato smo dekle ubili in napravili vse tako, kakor da je storil to Switzer. Potem pa smo ubili še njega in poskrbeli, da bi ljudje mislili, da gre za samomor. Vse bi bilo v redu, da niste prišli vi. Ubili bi vas bili morali, preden smo vas vrgli v morje. Tako bi bilo zdaj vse v najlepšem redu. Ko pa ste se znova pojavili, smo vedeli, da lahko dokažete, da Switzer ni ubil Lisette in da tudi vas ni napadel. Zato je bilo treba nujno storiti nekaj drugega. Treba je bilo najti nekoga, ki ima razloge, da bi ubil Lisette in Switzerja. In to je bil Dupré. Poskrbeli smo, da je vse kazalo na samomor.«

NAROČILNICA

Podpisani _____

kraj _____ ulica _____ pošta _____

naročam »Ljudsko pravico« in prosim, da mi jo začnete z _____ redno pošiljati.

Naročnino bom nakazal po položnici, katero priložite prvi številki, oziroma jo bom plačal po inkasantu.

Datum _____

Podpis _____

Odrežite in nam pošljite _____

DNEVNE NOVICE

OPOZORILO

VSEM ZAVEZANECM PRISPEVKA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

Z zveznim družbenim planom za leto 1956 (Uradni list FLRJ št. 14-56) je v točki 1. določeno, da se prispevek za socialno zavarovanje plačuje po splošni prispelvi stopnji 40%.

Ker je treba že vplačani prispevek obračunati po 40% stopnji od 1. januarja 1956, prosimo vse zavezance prispevkov (razen zasebnega sektorja), da sami pri bodočih nakazilih prispevka ne odtegujejo razlike, temveč naj predložijo pristojnemu zavodu, oziroma podružnici socialnega zavarovanja obračun, iz katerega naj bo razviden vplačan prispevek po 40% stopnji, ter razlika, ki jo je treba vrniti. Obratuna naj predložijo gospodarske in družbene organizacije izpolnjen obrazec 152, proračunske ustanove in zavodi s samostojnim finanšnjem pa obr. 174. Okrajni zavod oziroma podružnica bo pregledala prejeti obračun ter pravilnost potrdila na hrbtni strani naloga.

Ti nalogi bodo rabili kot podlaga za dobropis razlike gospodarskih organizacij oziroma uslužbo. Opozorjamo vse zavezance prispevka, da na navedeni navedejo točno vse podatke, t. h. številko žiro računa, akreditiva, oziroma proračunske knjige.

Za zasebni sektor bo napravil obračun razlik sam okrajni zavod, oziroma podružnica in zaradi tega zavezanec prispevka zasebnega sektorja ni treba predlagati obračuna.

Ljubljana, 10. aprila 1956.

Republiški zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani.

Uprava za ceste OLO Celje obvešča, da je do nadaljnjega prepovedan promet s tovornimi avtomobili na cesti III. reda št. 1723 Sentjur-Dramlje-Gora—Ziče med kilometrom 10 do 12 zaradi zemeljskih plazov.

Pozor! Maturantke goriškega učiteljskega izeta 1956, kje se zberemo in kdaj? Pišite: Dora Mervič, Ptuj, Volkmarjeva 8.

Sedemdnevno bivanje v kateremkoli turističnem kraju v alpskem področju Slovenije je ena izmed nagrad, ki jih je razpisal »Turistični vestnik«.

»JELA« kopalna sol ima čudovit učinek na tvoje telo. Krepi živce, dehidrira in kakor preroben si po kopeli z »JELA« soljo.

KONCERTI

V ponedeljek, 16. aprila, koncert za zeleni abonma. Solist Jelka Staničeva, dirigent Samo Hubad. — Na sporedu Cigličev Obrežje plesalk, Brahmov koncert za violino in orkester ter Brucknerjeva III. simfonija. V torek, 17. aprila, ponovitev istega koncerta za repitni (oranžni) abonma. Preostale vstopnice od 250 din naprej pri dnevni blagajni.

Umrli so v Ljubljani

Anton Zebre, upokojenec, rojen 1868, Kersnikova 3. Pogreb bo danes ob 14.30 na Zalah.

Kristina Klemenčič, upokojenka, Maribor, Kneza Kocija 17, rojena 1879. Pogreb bo danes ob 15 na Zalah.

Emil Kobal, finančni manipulant v pokopju, Topniška 16, rojen 1894. Pogreb bo danes ob 15.30 na Zalah.

Františka Pezdur, upokojenka, rojena 1875, Tržaška cesta, Graben 2. Pogreb bo danes ob 16.30 na Viču.

ZAHVALA

Vsem, ki ste ob smrti našega dragega moža in očeta **dr. Josipa Globevnika** poslali vence na pokojnikovo krsto, ga spremili do groba ali nam izrekli sočutje, naša prisrčna zahvala.

Posebno hvaležnost dolgujemo primariju dr. Koscu, ki je z veliko požrtvovalnostjo ohranil pokojnega pri življenju do skrajne možnosti.

Zalujoča družina **GLOBEVNIK**

ZAHVALA

Ob nenadni in težki izgubi dragega moža in očeta **JOZETA HEGLERJA** DIREKTORJA se najlepše zahvalujemo vsem, ki so ga v Krmelju in Trbovljah spremili na njegovi zadnji poti, številnim darovalcem vencev, govornikom, političnim in množičnim organizacijam, društvom, podjetjem, godbam na pihala, pevcem itd.

Posebje se zahvalujemo delovnemu kolektivju rudnika Krmelj, sindikatu in ostalim tamkajšnjim organizacijam in društvom, MK ZKS Trbovlje, SZDL Trbovlje, OLO Trbovlje, ObLO Trbovlje, rudarjem iz Kočevja, njegovim tovarišem iz časov NOB in povojnih let, delegacijam, zastopnikom JLA, rudniku Trbovlje-Hrastnik, šolski mladini, sosedom in vsem, ki so nam v teh dneh lajšali trpljenje.

Zalujoča žena **SLAVKA**, hčerka **JOŠKA** in ostalo sorodstvo

Vesti iz Maribora

DEZURNA LEKARNA
Sobota, dne 14. aprila: lekarna »Pri gradu«, Partizanska cesta 1.
Nedelja, dne 15. aprila: lekarna »Studenti«, Gorkega ulica 18.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Sobota, 14. aprila ob 19.30: Branko Hofman: »Svetloba velike samote«. Premiera. Izven in za premierski abonma.
Nedelja, 15. aprila ob 18: Drda: »Ci zove hujdica«. Znižane cene. Izven. Zadržljc:
ob 19.30: Polič: »Deseti brat«. Izven.

KINO
PARTIZAN: Jugosl. film: »Lažnivi car«.
UDARNIK: Franc.-ital. film: »Afera Mauricius«.

Rodile so: Terezija Roškar, 25 let, gospodinja, Gočova — Adelo; Alojzija Prosenak, 21 let, gospodinja, Opotnica — Anito; Olga Kos, 19 let, gospodinja, Križ — Dragico; Angela Kmečič, 24 let, delavka, Fram — Ido; Viktorija Fidele, 35 let, gospodinja — Renato; Stefanija Čob, 30 let, gospodinja, Luščka vas — Ignaca; Ljudmila Berdnik, 35 let, gospodinja — Božidara; Elizabeta Hraš, 24 let, tkalka —

Augusta; Dragica Menard, 24 let, gospodinja — Zvonka; Marija Zebec, 25 let, predica — Dušanko; Brigita Krajnc, 31 let, kuharica, Radizel — Branko.

Umrli so: Branko Vidensek, 18 mesecev, otrok; Vladimir Straus, 4 mesece, otrok; Katarina Furjančič, 58 let, gospodinja; Franc Vidensek, 51 let, upokojenec.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE
Sobota, 14. aprila ob 16.30: Puškin-Treves, »Nesmrtni don Juan«. Zaključena predstava za sindikat železničarjev.
Nedelja, 15. aprila ob 15.30: H. Wouk: »Zadeva Caines«. Izven.

KINO
»UNION«: Ameriški barvni film: »Crni vitez«. Predstavi ob 18 in 20.
»DOM«: Češki barvni film: »Jan Hus«. Predstavi ob 16.15 in 20.15.

Glasbena šola Ljubljana-Center bo priredila danes, v soboto, 14. aprila, ob 17 v Celju koncert v spomin na 200-letnico rojstva W. A. Mozarta. Posebnost sporeda je violinski koncert, ki ga je Mozart skomponiral 11 let star, izvajal ga pa še ne 11-letni Božo Mihelič.

IZ ROGAŠKE SLATINE

KINO
Ameriški barvni film: »Moulin Rouge«. Predstava ob 19.

VESTI IZ PTUJA

MESTNO GLEDALIŠČE PTUJ
Sobota, 14. aprila ob 19.30: Ivan Potrč: »Krefli«. Gostovanje v Središču ob Dravi (Dom »Partizana«). Prodaja vstopnic pri tov. Vitorijevi.
Nedelja, 15. aprila ob 16.30: Ivan Potrč: »Krefli«. Gostovanje v Majšperku. Abonma in Izven.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO
»PARK«: Ameriški barvni film: »Cimarronska roža«.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO
»SVOBODA-CENTER«: Ital. barvni film: »Purok-Napolitanec«.
»SVOBODA-TRBOVLJE II.«: Ameriški film: »Ona išče srečo«. V glavni vlogi John Wayne.
»SVOBODA-DOBRNA«: Amer. film: »Sunset Boulevard«. Predstavi ob 17 in 19.

RADIO LJUBLJANA

Spored za soboto, 14. aprila
5.00—6.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — 6.10 Reklame — 6.20 Naš jedilnik — 6.25 Mali koncert lahke glasbe — 7.10—8.00 Zabavni zvoki — 11.00 Radijski koncert — 11.05 Za dom in žene — 11.15 Lehek spored izvajal Mariborski pihalni ansambel — 11.45 Pojte z nami, otroci! — 12.00 Lehek opoldanski glasbeni spored — 12.30 Kmetijski nasveti: Ing. Jakob Ferjan: Možno odobje all laktacija — 12.40 Trije orkestralni odlomki iz oper Massenet in Saint Saens — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.25 Melodije za prijetno razvedriljo — 14.30 Pionirski kotiček — 14.45 Pojo mladinski zbori — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Utrinki iz literature: Cvetko Zagorski: Pesmi — 16.00 Koncert po željah — 17.15 Zvele ste — poslušajte! — 18.00 Okno v svet: Trgovina s sužnji — 18.15 Poje Ljubljanski komorni zbor — 18.30 Jezikovni posgovori — 18.45 Poje Frank Sinatra — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Veseli večer — 21.15—23.00 Oddaja za naše izseljence — na valu 327,1 m — 21.15—23.00 UKV program: Plesna glasba — 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

Komisija za volitve in imenovanja Občinskega ljudskega odbora Bovec, razpisuje mesto **šefa odseka za gospodarstvo**

Pogoji: Srednja ekonomska ali druga ustrezná šola v gospodarstvu in pet let prakse v upravno-gospodarskem delu.
Plača po uredbi. Dopolnilna plača in položajni dodatek po odloku o dopolnilnih plačah in položajnih dodatkih uslužbencev občinskega ljudskega odbora Bovec.
Prošnje je poslati občinskemu ljudskemu odboru Bovec do dne 1. maja 1956.

Kmetijska zadruga OTALEŽ p. CERKNO proda **TRAKTOR** znamke »UNIMOG« in **PRIKOLICO** 3-tonsko — znamke TAM

Traktor in prikolica sta v dobrem stanju. — Interesenti naj se zgledajo pri tukajšnji zadrugi. Prednost imajo KZ in zadrugiška podjetja. 1176

Upravni odbor **ZDRAVSTVENEGA DOMA** Postojna

razpisuje delovna mesta za: **dentista (zobarja)** **zobotehnika** **2 zdravniška pomočnika** za delo v Postojni

Temeljna plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku o plačah zdravstvenega doma. Dentist in zobotehnik imata možnost tudi zasluzka za preseganje norme. — Za dentista je preskrbljeno družinsko stanovanje, za ostale pa samska stanovanja. — Ponudbe sprejema Uprava zdravstvenega doma Postojna, ulica 1. maja št. 2. 1177

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

»Beau Brummell«

Brez tednika. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Stewart Gran-ger in Elisabeth Taylor. — Danes, zadnjikrat! Ob 22 premiera ameriškega filma: »Na apaki meji«. — V glavni vlogi Pedro Armendariz in John Wayne. Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14 dalje.

Elisabeth Taylor in Stewart Gran-ger v filmu »Beau Brummell«.

KINO »KOMUNA«

Ameriški film

»Kraljica Kristina«

Tednik: Filmske novice št. 14. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Greta Garbo in John Gilbert. Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14 dalje.

Greta Garbo in John Gilbert v filmu »Kraljica Kristina«.

KINO »SLOGA«

Amer. barvni film:

»Velika nagrada«. Tednik. Predstave ob 16, 18, 20 in 21. Ob 19 matineja istega filma. V glavni vlogi Elisabeth Taylor in Mickey Rooney.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški film

»Opičje norčije«

V glavni vlogi Cary Grant, Ginger Rogers in Marilyn Monroe. — Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Cary Grant in Marilyn Monroe v filmu »Opičje norčije«.

KINO »VIC«

Ameriški film: »Pot v

Cariboo«. Tednik: Filmske novice št. 14. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »SOCA«

Amer. film: »Seme

preteklosti«. — Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Orson Welles in Claudette Colbert. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

MLADINSKI KINO LMA

Kotnikova 4,

predvaja za mladino angleški film: »Pod rdečim morjem«. Redne predstave vsak torek, četrtek in nedeljo ob 10, ob 15 pa vsak dan, razen nedelje.

KINO »LITOSTROJ«

Francoski film:

»Karnevale«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni film

»Pogumen kot Lassie«

V glavni vlogi Elisabeth Taylor in Frank Morgan. Predstave ob 15, 17 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Na sporedu samo še danes in jutri.

DROBNI OGLASI

IŠCEM VARUHNJO k dveletnemu otroku za dopoldanske ure (po možnosti upokojenka). Zglaste se pri Novak, Trdinova 2-1. od 14 dalje.

SCANDALI HARMONIKO, 86 basov, 5 registrov in bas register, napredni. Vrhovčeva 12, dvorišče, priložje desno. 532

DVOSOBNO STANOVANJE, 72 kvadratnih metrov površine, ob poljanski gimnaziji, zamenjam za večje kjerkoli v Ljubljani. Naslov v upravi LP. 353

Zaradi reorganizacije prodaja Okrajna gasilska zveza za Gorenjsko, Kranj, Titov trg 15, telefon št. 642, Kranj

osebni avto Fiat Ballina leto izdelave 1939

Voz je po generalni reparaturi prevozil 2000 km, cena 650.000 din. Interesenti naj se javijo v pisarni Zveze, ki jim bo omogočila ogled vozila.

OBVEŠČAMO

VSE SOLE, DRUŽBENE IN OSTALE ORGANIZACIJE da podjetje v bodoče ne bo odgovarjalo na nobene vloge za razne oglase, dotacije in podobno, ker sredstev za take namene nima.

TOVARNA UMETNIH BRUSOV

»SWATY«

MARIBOR

M 130

TOVARNA AVTOMOBILOV MARIBOR

daje v najem v novi stavbi, blok B na Masarykovi ulici

dva poslovna lokala

vsak po 90 kvadratnih metrov

Lokali so izdelani v surovem stanju in si jih morajo interesenti sami urediti sporazumno s podjetjem. Vselitev je mogoča takoj po ureditvi. Prošnje sprejema komercialno vodstvo TOVARNE AVTOMOBILOV MARIBOR.

M 137

TURISTIČNO PODJETJE

PUTNIK SLOVENIJA

LJUBLJANA • TITOVA CESTA STEV. 4

šefa gospodarsko-računskega oddelka

POGOJI: višja strokovna izobrazba ali srednja z večletno prakso

Plača po tarifnem pravilniku. — Nastop službe po dogovoru. Prijave do konca meseca aprila.

1162

ZADRUŽNIŠTVO V GORIŠKEM OKRAJU

Velike možnosti za vsestranski razvoj in napredek kmetijstva

Kmetijstvo osrednja gospodarska panoga v goriškem okraju — Ugodne podnebne in talne prilike za razvoj vseh kmetijskih panog: sadjarstva, poljedelstva, povrtninarstva, vinogradništva in živinoreje — Proizvodnja v kmetijstvu v svojem celotnem obsegu še vedno zaostaja za predvajo — Načrti za razvoj posameznih kmetijskih panog

Nova Gorica, sredi aprila. Pomlad je torej tu in smo jo zaradi letošnje ostre in hude zime tembolj veseli. Ze je dahnila svojo prijetno božajočo sapo na polja in mandljevece in jih odela v zelenje in cvetje. Kmalu bodo vzcvetela tudi češnjeva drevesa in po vaseh se bo ob večerih začela oglašati mehka veselja fantov... Polja so že reorana in posajen zgodnji krompir in drugi rani pridelki. Človek hiti in se znojil ves dan, od sončnega vzhoda do večera, da bi s svojim delom in znojem oplemenitil zemljo, da bi mu rodila čim več in čim večkrat.

Goriški okraj ima spriču ugodne klime, geološke strukture zemlje in zaradi znane plodnosti in prizadevnosti svojih prebivalcev, velike in skoraj neizčrpne možnosti za razvoj vseh kmetijskih panog. V gornji in srednji Vipavski dolini (od Podnanosa mimo Vipave, Ajdovščine in Crniča) najbolj uspeva vinogradništvo in manj sadjarstvo, v spodnjem delu te znane sončne doline pa pridelujejo največ zgodnje zelenjave, povrtnin in sadja.

Po nepopolnih podatkih daje kmetijstvo, ki zavzema več kot polovico celotne površine okraja (21.132 hektar) oziroma 50,5 %

Sedaj, posebno v zadnjih mesecih po ugotovitvi komunalnega sistema, se je stanje zboljšalo, kar je občutiti predvsem v smerom večji zainteresiranosti samih kmetovalcev za dvig proizvodnje in skladno s tem povečanje količin blaga za trg. Spričo važnega mesta, ki ga zavzema kmetijstvo v naši sodanji gospodarski politiki ter še

delovanja zrigolalo okrog 430 novih vinogradov v goriškem okraju. Sočasno s povečanjem in zboljšanjem vinogradniških površin bodo specializirali proizvodnjo, tako, da bi pridelovali le nekaj sort vina, ki v teh krajih najbolj uspevajo. Razen tega namenjajo povečati pridelovanje namiznega grozdja.

Vina iz goriškega okraja so dobra in cenjena doma in v tujini. Na njihovo kakovost pa precej vpliva slabo kletarstvo, ki so mu v preteklosti na splošno posvečali premalo pozornosti. Vinogradniški strokovnjaki so izračunali, da se samo v Brdih zaradi slabega kletarstva pokvari vsako leto okrog 20 % celotnega pridelka vina. Razen v Vipavi sedaj v okraju dejansko nimajo ustreznih večjih klet. Klet, ki jo gradi Okrajna zadruga zveza v Dobrovem, bo imela prostora za okrog 350 vagonov vina. Ko bo doprajena, bo ta klet nedvomno lahko imela velik vpliv na zboljšanje vinogradništva in povečanje kakovosti vin v Brdih.

V poljedelstvu se bodo najprej lotili potrebnih ukrepov, da bi posamezne kulture dejansko pridelovali na najbolj primerni in ustrezni zemlji. Za dosedo tega cilja je treba predvsem povečati pridelovanje dobrih semen, zlasti semenskega krompirja na Tolminskem, hibridne koruze na spodnjem Vipavskem, itd. Da bi se izognili degeneraciji krompirja in povečali pridelok, bo treba bolj skrbeti za zamenjavo semenskega krompirja med posameznimi področji. Računajo, da bi z redno zamenjavo v nekaj letih brez najmanjših investicij lahko povečali pridelok krompirja za 20 do 30 odstotkov. Za zboljšanje in povečanje pridelka je seveda potrebna tudi največja skrb za analizo zemlje na posameznih področjih, dalje uporaba umetnih gnojil in povečanje strojne obdelave zemlje zlasti na velikih kompleksih. Splošne kmetijske zadruge naj bi posvetile največjo skrb organizaciji lastnih strojno traktorskih postaj. Poseben poudarek in skrb naj bi zadruge posvetile razvoju povrtninarstva v spodnji Vipavski dolini. Da bo moč ta razvoj pospešiti, so seveda potrebni tudi nekateri gospodarski ukrepi: na primer kmetovalci v teh krajih ne bodo

vsem okraju, najbolj pa na Tolminskem. Na goriškem vzrejnem področju gojijo govedo znane sivozrjavc švicarske pasme, na Tolminskem pa rdečo cikasto živino. Skupaj redijo v okraju 50.911 glav goveje živine, kar predstavlja v primerjavi s predvojnimi stanjem povečanje za 18 %. Premajhna pa je mlečnost krav. Le-ta se giblje od 1550 do 1600 litrov mleka letno. Seveda je mlečnost krav pod molzno kontrolo dosti večja in znaša povprečno 2397 litrov mleka letno na eno kravo. S povečanjem molzne kontrole na čimvečje število živali, selekcijo in zboljšanjem prehrane upajo, da bodo v prihodnjih letih mlečnost krav dvignili na 3000 litrov mleka. Za zboljšanje živinoreje utegne biti velikega pomena melioracija nekaterih planin in višinskih pašnikov ter zboljšanje gospodarjenja na njih, kar je sicer že določeno s po-

Sirar pri delu v zastareli mlekarni v Idrijskem pri Kobaridu

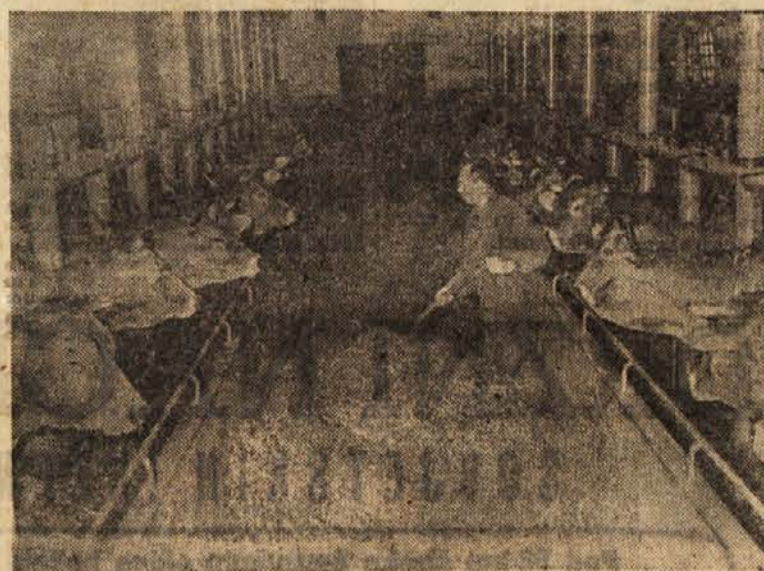
sebnimi zakonskimi predpisi.

Posebno na Bovškem, Kobariškem, Idrijskem in ožjem Tolminskem so ugodni pogoji tudi za ovčerejo, ki so ji v zadnjem času začeli posvečati večjo skrb. Letos bodo pripravili za plemo več ovac znane solčavske in drugih pasem. Omenimo naj še perutninarstvo, ki se posebno zadovoljivo razvija na Tolminskem in v Vipavski dolini. Med kmetovalci je zelo veliko zanimanja za vzrejo znanih štajerskih kokoši.

K zboljšanju mlekarstva in predelave mleka v razne izdelke so pristopili že pred leti. Na Tolminskem obratuje precej zastarelih in primitivno opremljenih

vaških mlekar, ki predelujejo mleko na zelo enostaven način in zato kakovost izdelkov — v zvezi z izgradnjo novih sodobnih mlekarskih obratov v Kobaridu in Idriji, ki bosta dopolnila obstoječe v Tolmini in Cerkljem, bo potreba po omejenih vaških mlekarnicah odpadla in bodo mleko začeli predelovati v teh novih mlekarnah. Mlekarna v Kobaridu bo začela obratovati bržčas še letos, za obrat v Idriji pa bodo komaj začeli izdelovati načrte. V novih mlekarnah se bosta lahko uspešno dopolnjevala dolgoletna tradicija tolminskih mlekarjev in moderen način predelave mleka v velikih industrijskih obratih. Omenimo naj še, da bodo zraven tolminske mlekarne zgradili prvo tovarno mlečnega sladkorja v naši državi. Za osnovno surovino bodo uporabljali mlečno stroko, s katero krmijo sedaj živali. Mlečni sladkor je zelo važna surovina za izdelovanje zdravil.

Va realizacijo vseh teh načrtov in zamisli bodo morale del sredstev, načrtov in dela prispevati splošne kmetijske zadruge in druge kmetijske organizacije, ki bodo letos svoje delo prvič usmerjale po nedavno sprejetih programih. Seveda bo moč vse številne in obsežne naloge, ki smo jih navedli, najlaže in najhitreje izpolniti prek raznih oblik medsebojnega sodelovanja in pomoči kmetovalcev oziroma s pomočjo organizirane in čvrste kmetijskega združništva.

Hlev za govedo KDZ »Simon Gregorčič« v Bukovci pri Gorici

Splošne kmetijske zadruge pomemben gospodarski činitelj v goriškem okraju

V zadnjih letih so si splošne kmetijske zadruge v pretežni večini s svojim solidnim delom in dobrim gospodarjenjem pridobile potrebno zaupanje kmetovalcev in se zato v okraju precej razširile. Sedaj jih je skupaj 111 z okoli 12.911 člani, ki imajo 5.862.000 dinarjev deležev oziroma z desetkratnim jamstvom skoraj skupaj 59 milijonov dinarjev. Dalje je v okraju 8 kmečko-delovnih zadrug, Vinarska zadruga v Vipavi, 4 zadruga kmetijska posestva ali ekonomije, nekaj obrtnih zadrug in 13 zadrughih podjetij, od katerih sta mlekarne v Kobaridu in vinska klet v Dobrovem še v gradnji. Vsi ti obrati posedujejo skupaj okrog 1 milijardo 363 milijonov dinarjev skupnih sredstev. Povprečno odpade v okraju 9 kmetijskih zadrug na eno občino.

no, vtem ko je republiško povprečje 6 zadrug. Se pravi, da je v goriškem okraju več manjših in gospodarsko šibkih zadrug, ki spriču omejenih materialnih možnosti ne morejo uspešno izpolnjevati svojih odgovornih nalog v pospeševanju in nadaljnjem razvoju kmetijstva. Morda bo zato treba nekatero zadrugo združiti, vendar naj bi o tem odločale izključno gospodarske koristi in mnenje članstva. Nekaj zadrug na spodnjem Vipavskem se je že združilo.

V vseh upravnih odborih zadrug sodeluje skupaj 880 članov, nadzornih pa 351 članov. V teh samoupravnih telesih je premalo članov Zveze komunistov in dobrih članov SZDL, kar včasih tu in tam slabo vpliva na splošno in posebej gospodarsko-družbeno usmerjenost in praktično operativno delo nekaterih zadrug. Na občinskih zborih zadrug, ki so že v teku, bi morali zadrughniki posvetiti večjo skrb izbiri najboljših članov, ki naj jih zastopajo v upravnih in nadzornih odborih. Samo z dobrim vodstvom bodo zadruge lahko uspešno izpolnjevale svoje naloge.

tijstvo pa bodo bržčas predvideli tudi letošnji okrajni in občinski družbeni plani.

Za pravilno izpolnjevanje navedenih in številnih drugih nalog v kmetijstvu, je največja ovira pomanjkanje strokovnega kadra, ki je največje po občinah in v zadrugh. Potrebno bi bilo kadrovske ojačati tudi Okrajno zadrugno zvezo, da bi lahko usmerjala in pomagala kmetijskim strokovnjakom na terenu pri njihovem delu. Temu vprašanju — namreč večji pomoči zadrugham — bi morali posvečati večjo pozornost tudi občinski ljudski odbori. Nadaljnja smer razvoja kmetijskega pospeševalne službe gre v smeri decentralizacije te službe in prenosa njenih pristojnosti na občine oziroma neposredno na splošne kmetijske zadruge. Letem naj bi pomagali tudi Sveti za kmetijstvo in gozdarstvo, ki so jih osnovali domača že pri vseh občinskih ljudskih odborih.

Veliko pomanjkanje kmetijskih strokovnjakov je mogoče rešiti edino in zpolj z vzgojo domačega kadra in sistematičnim šolanjem mladine v kmetijsko-nadaljevalnih šolah, v srednji kmetijski šoli v Mariboru, Ložah pri Vipavi in drugih tovrstnih zavodih. Sedaj je pomanjkanje kmetijskega strokovnega kadra zlasti občutno v splošnih kmetijskih zadrugh. V ilustraciji navajamo, da ima od 111 zadrug samo 47 svoja upravna in še ti so večinoma brez zadostnih kvalifikacij in dalje strokovne prakse.

Kmetijstvu je potrebno zagotoviti razvoj, ker ni nobenega dvoma, da se mora tudi ta gospodarska panoga razvijati skladno s potrebami in zahtevami današnjega časa.

Večjo skrb vzgoji domačega strokovnega kadra

Letos in še bolj prihodnja leta bo kmetijstvo deležno znatnih materialnih sredstev, ki jih bo treba pametno in čimbolj smotorno uporabiti za najbolj rentabilne namene. Splošne kmetijske zadruge imajo že sedaj v svojih kreditno-hranilnih oddelkih okrog 85 milijonov dinarjev, ki jih bo mogoče koristno uporabiti, znatna sredstva za kme-

Pomladansko delo na državnem posestvu Ajševica

skupne površine), 22,6 % skupnega narodnega dohodka in preživlja okrog 48 % vsega prebivalstva. Ze iz teh nekaj števil, ki jih bomo v nadaljevanju obogatili z novimi zanimivimi podatki, je moč videti, da kmetijstvo je in bo ostalo tudi v prihodnje zelo pomembna gospodarska panoga okraja.

Podatki zadnjih let kažejo, da dosegajo kmetovalci v okraju povprečno visoke hektarske pridelke raznih kultur, ki so čisto višji od državnega povprečja. Na 1 hektar pridelajo 60 hektolitrov vina, vtem ko je slovensko povprečje le 22 hektolitrov; pšenice v osemletnem povprečju 2200 kg, medtem ko je povprečje v državi znatno nižje; krompirja 120 metrskih centov, koruze 25 centov na hektar in tako dalje. Glede na izredno visoke donose zlasti povrtnin in sadja je očitno, da je zemlja dobro obdelana, bolj kot kdaj koli po vojni, da kmetovalci uporabljajo umetna gnojila, zaščitna sredstva, mehanizacijo in se poslužujejo sodobnih agrotehničnih ukrepov. Spričo vseh teh činiteljev je očitno, da je bila že doslej dosežena določena intenzivnost v kmetijski proizvodnji.

posebej njegove pomembnosti za nadaljnji gospodarski razvoj goriškega okraja, so si zadrughne organizacije postavile za svoj glavni smoter prav povečanje kmetijske proizvodnje. Strokovni organi Okrajne zadrughne zveze so sporazumno s pristojnimi gospodarskimi činitelji OLO in po posvetovanju s kmetovalci izdelali načrte za perspektivni razvoj vseh kmetijskih panog, ki jih bodo izpolnjevali postopoma in skladno z razpoložljivimi gnotnimi sredstvi.

Smoter teh načrtov je predvsem povečanje proizvodnje in s tem dvig blaginje prebivalstva, dalje dvig kmetijstva na sodobno tehnično in agrokemično raven in ustvaritev materialnih pogojev za razvoj najrazličnejših oblik socialističnih odnosov na vasi. In sedaj nekaj glavnih in najbolj zanimivih podrobnosti teh načrtov za posamezne kmetijske panoge.

Z intenzivno obnovo in rajonizacijo obstoječih sadovnjakov, rigolanjem novih plantažnih nasadov zlasti zgodnjega sadja, z graditvijo sušilnic in manjših predelovalnih obratov v pridelovalnih središčih ter slednjich preceptivno poznih sort češenj

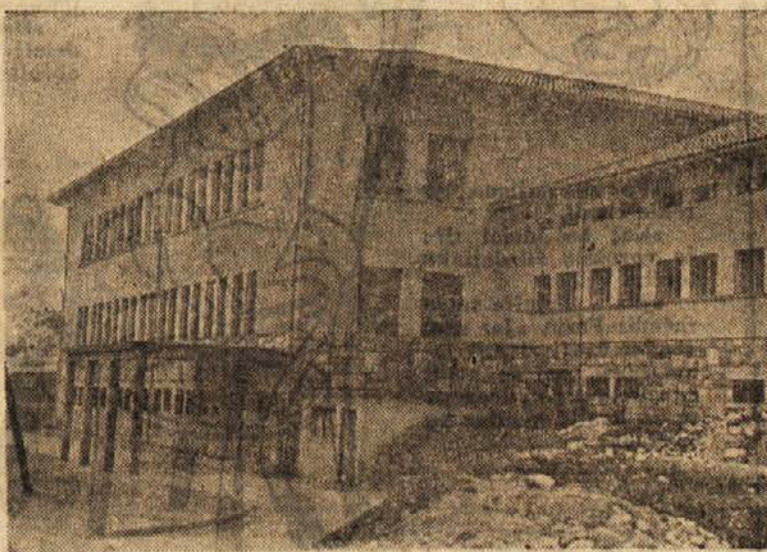

Breskov nasad kmetijske zadruge v Braniku

v zgodnje, bo moč precej napravitvi za hitrejši razvoj sadjarstva v okraju.

Temeljite rajonizacije in drugih ukrepov se je treba lotiti v vinogradništvu, ki je najbolj zaostalo in izčrpano. V okraju je okrog 3000 hektarov vinogradov, ki so potrebni čimprejšnje obnove in modernizacije. Vinogradništvo je zelo trpelo med prvo in drugo svetovno vojno, ko so bile opustošene velike površine. Hud udarec mu je zadala tudi velika vinska kriza v letih med obema vojnama. Če bi hoteli vinogradništvo in proizvodnjo vin dvigniti na raven izpred prve svetovne vojne, bi morali v okraju v prihodnjih desetih letih vsako leto obnoviti od 180 do 200 hektarov vinogradov. Sedaj obnovijo letno približno 100 ha vinogradov. Nove vinogradniške kulture bodo rigolali povsod, kjer bi druge kulture slabše uspevale. Pomemben uspeh v tej smeri, ki ga velja omeniti, je doseženo zadrughno rigolno podjetje »Vine-rol« v Sempetru pri Novi Gorici, ki je v petih letih svojega

več sadili koruze, temveč zgodnje povrtnino in zelenjavo, ki neprimerno bolje uspeva. Podobne anomalije bo potrebno odpraviti tudi v nekaterih drugih predelih okraja. Živinoreja je razširjena po

Poslojše nove sirarne-mlekarne v Kobaridu

GLAVNI SMOTER: ČIMPREJ POVEČATI KMETIJSKO PROIZVODNJO

Proizvodnja v svojem celotnem obsegu pa v zvezi omenjenim uspehom še vedno zaostaja za predvojnjo ravni. Tega so krive predvsem posledice vojne, dalje nekatere napake v obravnavanju stopnje in vloge kmetijstva v našem gospodarstvu ter poleg tega še vrsta raznih objektivnih in subjektivnih razlogov, ki so naši javnosti večinoma znani in jih zato na tem mestu ne bomo ponovno navajali.

Pridelok vina je manjši za 350 do 400 vagonov, zelenjave za okrog 600 vagonov oziroma 60 % in tako dalje. Na zmanjšanje pridelka so v preteklosti poleg premajhne gnotne zainteresiranosti pridelovalcev vplivale tudi določene slabosti v odkupni politiki, dalje neugodne cene, pomanjkanje potrebnih tehničnih sredstev in orodja za boljše obdelavo zemlje in velik odток kmečke delovne sile v industrijo in mesta.

Disneyeva DEŽELA PRIHODNOSTI

- V prihodnjih 12 mesecih naj bi jo obiskalo 5 milijonov ljudi iz vseh krajev sveta

Dolga leta je Walt Disney sanjal o tem, zdaj pa bo lahko naslednje svoje načrte uresničil. V

Walt Disney

prihodnjih 12 mesecih pričakuje pet milijonov obiskovalcev v svoji »Disneyevi deželi«, o kateri smo že poročali. Ta vest ni zgolj senzacija. Gre za pravljico naših dni, ki si jo je izmislil filmski umetnik z najbujnejšo fantazijo. Walt Disney, ki je podaril človeštvu »Miki miško« in nešteto drugih filmov te zvrsti, je kupil kakih 20 km od Los Angelesa blizu mesteca Anaheima veliko zemljišče, na katerem hoče zgraditi v petih različnih »državah« svojo fantastično deželo. Okrog te dežele se razprostira največji park sveta. V njem bo prostora za 10.000 avtomobilov in vanj bodo prihajali ljudje iz vseh krajev sveta.

Disneyeva dežela bo razdeljena takole: »Počitniška dežela«, v kateri bo videl človek hiše kolaradskih farmarjev in stare poštnice kočije, ki so nekoč vozile po prašnih cestah. Tu bo za ameriške otroke tudi več cirkusov in drugih privlačnosti. Vsak večer bodo videli obiskovalci bengalski ogenj tolikšnega obsega, da bo prekosil vse druge privlačnosti te vrste na svetu.

Največja privlačnost pa bo Disneyeva »dežela prihodnosti«. Tu bodo imeli obiskovalci priložnost, da se bodo lahko izprehajali po Marsovi pokrajini, da bodo pili kavo v raketi, s kakršno naj bi

poletel človek na Luno, ali da bodo letali s helikopterji od ene hiše prihodnosti do druge.

Avtomatična meteorološka postaja

V inštitutu za arktične raziskave v Leningradu grade nov tip avtomatične meteorološke postaje, ki lahko deluje vse leto brez slehernega osebja. Njeni aparati avtomatično merijo temperaturo, zračni tlak ter brzino in smer vetrov. Štirikrat dnevno njo mehničar avtomatično vključijo radijsko postajo, ki oddaja vse podatke.

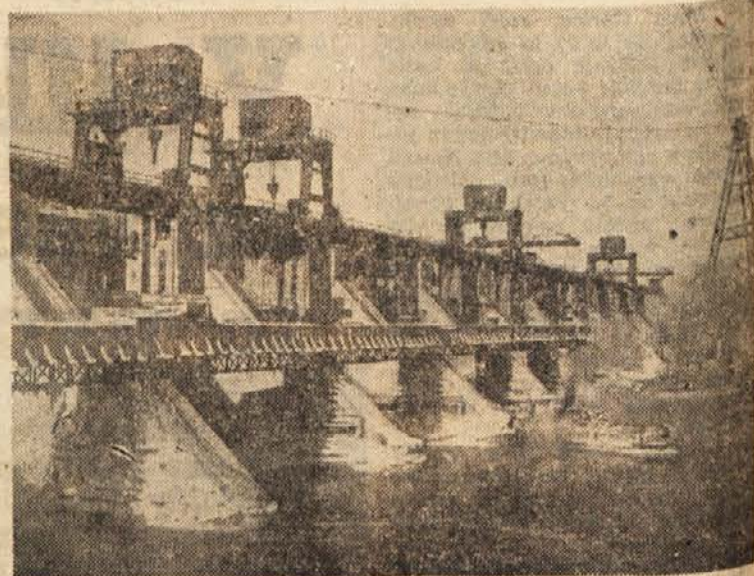

Na sliki vidimo angleško bojno ladjo, ki jo imenujejo nov strah za podmornice. Opremljena je z najmodernejšimi topovi, ki iz svojih žrel mečejo torpede na podmornice z izredno točnostjo zadetka. Strelji so vodeni prek radarja, ki označi točen položaj podmornice.

Razstava Rembrandtovih del

Počastitev 350-letnice rojstva slavnega holandskega slikarja Rembrandta, ki se je rodil 15. julija 1606, so v Britanskem muzeju v Londonu odprli razstavo njegovih del. Odprta bo do konca leta. Priredili so jo pod naslovom »Rembrandt in njegova deščina«. Razstavljeni niso samo dela velikega mojstra slikarstva, marveč tudi njegovih učiteljev in slikarjev, ki so ga skušali posnemati.

Razstava obsega več sto litografij in risb. Med drugimi je razstavljen tudi Rembrandtov avtoportret, ki ga je narisal s peresom in ščetko, ko mu je bilo 23 let, in avtoportret v bakrorezu, ko mu je bilo 42 let. Razen tega so razstavljeni njegovi zgodnji pejzaži, dela njegovih učencev in sodobnikov ter dela, ki prikazujejo njegov vpliv na 17. in 18. stoletje in na delo sodobnih slikarjev.

V prihodnjih petih letih se bo povečala zmogljivost sovjetskih elektrarn 2,7-kratno. Nedavno je začel obratovati peti agregat gorkovske hidrocentrale. Na sliki vidimo jez te elektrarne.

Hemingway ni izpolnil obljube

ki jo je dal revnemu ribiču v zvezi s svojim romanom »Starec in morje«

Zelo razširjeni v Amsterdamu izhajajoči holandski dnevnik »Het Parool« je objavil poročilo o nastanku slovečega romana Ernesta Hemingwaya »Starec in morje«. Iz poročila je videti, da si sme pripisovati Hemingway samo del zasluge za nastanek tega zdaj zelo priljubljenega romana. Njegov posredni avtor je reven ribič iz Cojmaru pri Havani na Kubi, in sicer toliko, da je prispeval k romanu najvažnejše gradivo. Hemingway je samo napisal, kar mu je ribič Miguel Ramirez pripovedoval. Razen tega je Hemingway uporabil Ramirezovo za model v romanu opisanega starca. Hemingway se je decela zavedal ribičevega sodelovanja in obljubil mu je bogato nagrado, pa svoje obljube ni izpolnil.

Miguel Ramirez, star 70 let, pripoveduje takole: »Nekega dne, ko sem s čolnom lovil ribe na morju, se mi je približal v drugem čolnu mož s fotoaparatom. Bil je Hemingway. Po ribolovu me je povabil v kavarno v Cojmaru in v njej sva kramljala vso noč. Drugi dan sva se odpeljala skupaj na ribolov, potem pa sva spet popivala. Naposled mi je rekel, da hoče napisati o meni knjigo. In obljubil mi je za nagrado motorni čoln ter novo obleko. Potem sem odšel. Nikoli pa mi ni ničesar poslal. Svoje obljube torej ni izpolnil. Ko sem zvedel, da je s svojo knjigo mnogo zaslužil, sem se obrnil na nekega advokata v Havani, da bi poizvedel, ali imam pravico vsaj do skromne nagrade, saj je Hemingway napisal v svojem romanu tisto, kar sem mu pripove-

doval. Advokat pa mi je odgovoril, da v tej zadevi ni moč ničesar storiti. Hemingway je zaslužil s svojo knjigo na tisoče dolarjev, jaz pa niti dovolj hrane nimam.

»Het Parool« piše nadalje, da se Miguel Ramirez že več mesecev ne ukvarja več z ribolovom, ker so mu moči tako opešale, da ne more veslati. Nekaj denarja si zasluži s krpanjem čevljev in čiščenjem ribiških čolnov. Njegova lesena kočija stoji nekaj metrov od morja in je zelo podobna kočiji, opisani v Hemingwayevem romanu. Nedavno so prišli filmski operaterji, da bi jo fotografirali kot poseben prizor za film, posnet po romanu »Starec in morje«.

»Naposled ste se le spriznani s mislijo, da bo železnica speljala na skoki vaš skedenj?«
»Ja, zastran mene, toda če mi slite, da bom vsakokrat, ko bo prispel vlak, odprl in zaprl vrata za njim, se temeljito motite.«

DVANAJST NAJVEČJIH

Uredništvo neke revije je vprašalo neko Bernarda Shawa, katerih 12 pisateljev je treba po njegovem mnenju prištevati med največje v naših časih. Shawa je dolgo razmišljal. Z obratno postavo je postal odgovor: 1. Shaw; 2. G. B. S.; 3. George; 4. Bernard; 5. George Shaw; 6. Bernard Shaw; 7. G. B. Shaw; 8. Bernard Shaw; 9. George B. Shaw; 10. B. George Shaw; 11. Shaw George Shaw; 12. George Bernard Shaw.

PICASSO TOŽEN

Ljubitelji umetnosti v Franciji napeto pričakujejo, kakšen bo izid nenavadne pravde. Tožitelj je lastnik neke garaže v Nizzi, toženec pa znani francoski slikar Pablo Picasso. Picasso je nedavno najel v Nizzi garažo. Njene prazne stene so ga tako mikale, da jih je opremil z lastnoročnimi freskami. Pri tem ni mislil nič hudega. Morda je hotel s svojimi freskami celo dvigniti vrednost garaže. Njen lastnik je pa mislil drugače. Brž ko je zagledal slike, je od-

hitel k sodniku in vložil tožbo, češ da mu je Picasso tako »pokvaril« garažo, da je ne bo hotel nihče več najeti. Zaman je bilo vse prepričevanje, da je garaža mnogo pridobila na vrednosti, ker je postala velika privlačnost. Lastnik vztraja pri svoji trditvi, da je garaža »skažena« in da mora Picasso slike odstraniti.

DRZNI NAČRTI SOVJETSKIH INŽENIRJEV

Pod 58 km široko Beringovo ožino hočejo zgraditi predor

Iz Moskve poročajo o presenetljivih načrtih sovjetskih inženirjev. Eden glavnih krmarjev sovjetske industrije in podpredsednik sov. vlade Kaganovič je nedavno na nekem diplomatskem sprejemu izjavil, da je po njegovem mnenju zgraditev predora pod 85 km široko Beringovo ožino, ki loči Sibirijo od Aljaskе, tehnično povsem možna. Še daljnosežnejši je načrt inženirja Sumlina. Po tem načrtu bi zaprl Beringovo ožino z velikanskim napipom, po katerem bi hkrati upostavili železniško in cestno zvezo z Ameriko. Ta sovjetski inženir si obeta od uresničenja svoje zamisli tudi znatno zboljšanje podnebja, ker ne bi več tekla v Pacifiški ocean mrzla morskā voda. Razen tega pa hoče z atomsko energijo napeljati v Severno ledeno morje nekakšen umetni Zalivski tok.

Ceprav povzroča Ameriki njena najsevernejša država Aljaska prav glede podnebja velike skrbi, v Washingtonu ne vedo prav, kaj naj si mislijo o teh sovjetskih »približevalnih poskusih«. Aljaska je že tako bolj ali manj kamen spotike med obema državama, zdaj pa naj bi spet stopila v ospredje in postala žarišče, v katerem bi se križale svetovne koristi. Za Američane je bila pridobitev pokrajine Aljaskе najdržnejša kupčija vsega stoletja. To pa se je pokazalo šele mnogo pozneje. Ko so leta 1867 kupili od Rusov Aljasko, se je zdela večini Američanov kupnina v znesku 7.200.000 dolarjev za to pusto področje, ki meri poldrugi milijon kvadratnih kilometrov, golo zapravljanje denarja. Zdaj pa Američani že razmišljajo, kaj bi se zgodilo, če bi Aljaska ne bila njihova, če bi stala tam sovjetske čete. Zdaj so veseli, da so Aljasko kupili.

Sibirski lovci na divjad in ribiči so bili prvi, ki so leta 1730 s čolni prevozili Beringovo ožino, da so na drugi obali pobijali morske vidre in mrože. Kmalu za njimi so prišli tudi ameriški lovci. Kmalu pa so se pokazali sledovi neorganiziranega, pravzaprav divjega lova. Divjadi in morskih živali z dragocenim krznom

je bilo čedalje manj. Tako so se Rusi sčasoma nehali zanimati za to daljno kolonijo, dokler je niso naposled prodali.

Razen redkih belcev so živeli takrat na severu Aljaskе Eskimi, ki so se preživljali z ribolovom. Ko pa so okrog leta 1900 našli na Aljaski zlato, je zanimanje za to deželo sila naraslo. Od vseh strani so prihitali iskanci zlata, ki pa ga je kmalu zmanjkalo. Zdaj pridobivajo zlato samo še na rudarski način blizu Fairbanksa. Razen zlata pridobivajo srebro, baker, premog, kositer, svinec in platino. Gospodarsko pomembno pa je samo pridobivanje zlata in srebra. Vendar pa so leta 1952 nakopali na Aljaski

za dobrih 26 milijonov dolarjev rudnin. Leta 1945 so jih nakopali samo za 10 milijonov. Bogato pa je morje ob obali Aljaskе z ribami. Samo lososov ujamejo letno za 50 milijonov dolarjev.

Velik pomen pa je dobila Aljaska v začetku druge svetovne vojne kot važno strateško oporišče. Tudi po vojni so ostala na njej vojaška oporišča in letališča. Prebivalcev šteje zdaj 173.000. Podnebje je zelo neugodno, zime ostre, poletja pa vroča. Na letališču pri Fairbanksu se ustavlja sploh največja potniška letala. Sploh je letalo na Aljaski najvažnejše prometno sredstvo in nikjer na svetu ga ne uporabljajo tako pogosto kakor tu.

Drobne ZANIMIVOSTI

PREPOZNA POMILOSTITEV

Z nedavnim ukazom italijanskega predsednika republike je bilo pomilostitveno nad sto kaznjencev. Med njimi je bil tudi Sicilijanec Gianbattista Scarauudi, obsojen na došmrtno ječo. Ko je prišel odlok o pomilostitvi, pa se je pokazalo, da je ta obsojenec umrl že lani 11. julija v zaporih v Caltanissetti, kjer je podlegel nevarni bolezni na želedu.

DVA TISOČ LET STARA DISAVA

Španski arheologi so našli v Alhambri v rimski votlini majhno, hermetično zaprto posodo s prijetno dišečo tekočino. Po posodi sklepajo, da gre za kakih 2000 let staro dišavo. Strokovnjaki zdaj proučujejo njeno sestavo.

VROČI VRELCI VIR ENERGIJE

Sovjetski inženirji so na Kurilskih otokih, na Kavkazu in v drugih delih Azije vrtali zemljo do 5000 m globoko, da bi našli vrelo vodo in paro. Te vire energije bodo uporabljali za pogon elektrarn in ogrevanje raznih naprav. Stroški bodo za tri četrtine manjši od standardnih stroškov za »ermoelektrarne«.

VAS SE JE POGREZNILA V BLATO

Italijanska vasica Zambana blizu Tridenta se je pogreznila v blato 5 do 6 metrov globoko, ko se je utrgal nad njo velik zemeljski plaz. Človeških žrtev ni bilo.

OPERACIJA V VISINI 4000 m

Član švicarske alpinistične odprave na Himalaje Fritz Luchsinger je dobil vnetje slepica in v prvem taborišču v višini 4500 metrov so ga morali operirati. Zdravnik odprave dr. Leuthold ga je operiral z najprimitivnejšimi sredstvi. Potem so bolnika prenesli v najbližjo bolnišnico, do katere so hodili 20 dni.

JURCEK RISE

»Pa se dajmo,« so rekli živali.
»Kaj boš delal ti?« je vprašala Gizdalinka levčka Važiča.
»Jaz — delal?« se je začudil Važič. »Jaz sem vendar kralj živali! Jedel bom, spal in hodil na sprehod. Kaj drugega se za kralja vendar ne spodobi.«

»In ti?« je Gizdalinka vprašala Kričaca.
»Jaz — delal?« je zavrešal Kričac in posnemal Važičev glas. »Se ne spodobi!«
»Dolgohec, ti bi pa gotovo rad nekaj delal?« se je potem Gizdalinka premeteno obrnila k zajčku.

»Jaz...« se je zmedel Dolgohec. »Jaz... jaz sem vendar poklicni športnik. Jaz sploh ne smem delati. Pokvaril si bom kondicijo.«

PIŠE: V. GRAD
RIŠE: JURCEK

Živalski vrt